

De perspicua & de falsa ratione.

Cap. XII.

1 De ratione perspicua. 4 De ratione falsa. 9 Quae in rationibus spectanda sunt.

Argumentatio autem est perspicua, v-
no modo, eoque maximè vulgari, si
ita concludat, vt nihil amplius oporteat in-
terrogare. 2 Altero, qui etiam maximè di-
citur, cum sumpta sunt ea, ex quibus esse
necesse est, quod concluditur, sed ex conclu-
sionibus concludit. 3 Præterea si quid de-
sit, quod sit valde probabile. 4 Falsa verò
argumentatio vocatur quatuor modis. V-
no modo, cum videtur concludere, neque
concludit: qui quidem vocatur syllogismus
contentiosus. 5 Alio modo, cum aliquid con-
cludit, sed quod non pertinet ad problema
propositum. quod iis maximè accidit qui
ad impossibile ducunt. 6 Aut id quidem
concludit, quod ad propositum pertinet, non
tamen secundum propriam methodum.
hoc autem est, si argumentatio quæ non est
medica, videatur esse medica: aut videatur
esse geometrica, ea quæ non est geometrica:
aut dialectica, ea quæ non est dialectica: siue
verum, siue falsum sit, quod efficitur.

7 Alio modo, si ex falsis concludat. hu-
ius autem commentationis aliquando con-
clusio falsa est, aliquando vera. nam fal-
sum quidem semper ex falsis concluditur:
verum autem licet etiam ex non veris con-
cludere, quemadmodum & antea dictum
fuit.

8 Quòd igitur falsa sit argumentatio, pec-
catum est potius argumentantis, quam ar-
gumentationis: immo neque semper, sed
tum demum, cum ignorat se falsam quan-
dam argumentationem dixisse. quoniam
per se multis veris argumentationibus eam
magis probamus, quæ ex iis quæ maximè
videntur, aliquid verum euertit. nam quæ
talis est, quorundam verorum demonstratio
est. oportet enim eorum quæ posita sunt,
quidpiam non esse omnino. quocirca erit
huius demonstratio. Quòd si verum con-
cludat ex falsis & valde futilibus, certè
multis falsum colligentibus deterior erit.
potest autem talis esse, & quæ falsum con-
cludit.

9 Quare patet primam esse considera-
tionem argumentationis per se, an conclu-
dat: secundam, vt rùm verum an falsum
concludat: tertiam, ex quibus: nam si ex
falsis, at probabilibus, logica est: si ex iis
quæ sunt vera, sed non probabilia, est pra-
ua: si verò ea sint & falsa & valde impro-
babilia, patet argumentationem prauam
esse, aut simpliciter, aut ratione rei qua de
agitur.

Aργος δὲ ἔστι δῆλος, ἕνα μὲν ἔστι
ἔδημοσιώτατον, ἐὰν ἢ συμπεπερα-
σμένος οὕτως, ὥστε μηδὲν δεῖν ἐπερωτῆσαι.
2 Ἐνα δὲ, καὶ ἐς μάλιστα λέγεσθαι, ὅταν εἰ-
λημμένα μὲν ἢ ἔξ ὧν ἀναγκάσιον εἶναι, ἢ δὲ
ἄλλο συμπεπερασμένῳ συμπερασίονον. 3 Ἐνα
εἴ τι ἐλλείπει, εἴη δὲ τῆτο σφόδρα ἐνδοξον.

4 Ἰσθδὴς δὲ λόγος καλεῖται τετραχῶς: ἕνα
μὲν ἔστι, ὅταν φαίνηται συμπεραίνεσθαι,
μὴ συμπερασίονον, ἐς καλεῖται συλλογισμὸς
ἐρεσιχός. 5 Ἄλλον δὲ ὅταν συμπεραίνηται μὲν,

μὴ μὲντοι πρὸς τὸ πρῶτον. ὅταν συμ-
βαίνῃ μάλιστα τοῖς εἰς τὸ ἀδυνάτον ἀγροσι.

6 Ἡ πρὸς τὸ πρῶτον μὲν συμπεραίνε-
ται, μὴ μὲντοι καὶ πρὸς οἰκείαν μέθοδον. τῆτο
δὲ ἔστιν, ἐὰν ὁ μὴ ὦν ἰατρικός, δοκῇ ἰατρι-
κός εἶναι, ἢ γεωμετρικός, μὴ ὦν γεωμετρι-
κός: ἢ ἀφαιλετικός, μὴ ὦν ἀφαιλετικός:
αἱ τε ψευδῆ, αἱ τε ἀληθεῖς ἢ τὸ συμβαί-
νον.

7 Ἄλλον δὲ ἔστι, ἐὰν ἀφαιλε-
τῶν συμπεραίνεσθαι. τούτου δὲ ἔστι ποτὲ μὲν
τὸ συμπερασμεν ψευδῆ, ποτὲ δὲ ἀληθεῖς.

μὲν γὰρ ψευδῆ, αἰεὶ ἀφαιλετῶν συμπε-
ραίνεται: τὸ δὲ ἀληθεῖς ἐγχαρῆ καὶ μὴ δι-
ἀληθῶν, ὡς πρὸς εἴρηται καὶ πρὸς τῶν. 8. Τὸ
μὲν οὖν ψευδῆ τὸ λόγον εἶναι, τῶ λέγοντος ἀ-
μάρτημα μᾶλλον ἢ τῶ λόγου: καὶ ὅθεν τῶ
λέγοντος αἰεὶ, ἀλλ' ὅταν λαμβάνῃ αὐτὸν,
ὅτι ψευδῆ λόγον εἶπε ἵνα: ἐπεὶ κατὰ ἑαυ-
τὸν γε πολλὰν ἀληθῶν ἀποδέχόμεθα μᾶλ-
λον, ἀπὸ ἐκ τῶν μάλιστα δοξαζώτων ἀναρῆ πῆ
τῶ ἀληθῶν. τοιοῦτος γὰρ ὦν, ἀληθῶν ἀποδεί-
ξις ἔστι: δεῖ γὰρ τῶ κειμένων ἢ μὴ εἶναι πρῶτον
λαῖς: ὡς ἔστι τούτου ἀποδείξις. εἰ δὲ δῆλός
συμπαραινῶτο ἀφαιλετῶν καὶ λίαν ἀκρίτων,

πολλὰν δὲ εἴη χείρων ψευδῶν συλλογισμῶν.
εἴη δὲ ἀπὸ τοιοῦτος καὶ ψευδῶν συμπερασί-
ονον: 9 ὡς δῆλον, ὅτι πρῶτον μὲν ὅτι σκε-
ψίς λόγου κατὰ αὐτὸν, εἰ συμπαραινῶται. δό-
τερον δὲ, ποτερον δῆλός, ἢ ψευδῆ: τρίτη
δὲ, ἐκ ποίων πινῶν. εἰ μὲν γὰρ ἐκ ψευδῶν,
ἐνδοξον δὲ, λογικός: εἰ δὲ ἔξ ὄντων μὲν,
ἀδοξον δὲ, φαῦλος: εἰ δὲ καὶ ψευδῆ καὶ
λίαν ἀδοξῶν, δῆλον ὅτι φαῦλος, ἢ ἀπλάς, ἢ
τῶ πρῶτον.

De petitione eius quod initio propositum fuit, vel contrariorum. Cap. XIII.

1 ¶ De petitione eius quod initio propositum fuit. Prothesis. 2 Diuisio. 3 Modus primus, 4 secundus, 5 tertius, 6 quartus, 7 quintus. 8 ¶ De petitione contrariorum. 9 Modus primus, 10 secundus, 11 tertius, 12 quartus, 13 quintus. 14 ¶ Discrimen dictarum petitionum.

ΤΟ δὲ ἐν ἀρχῇ καὶ τὰ ἐναντία πῶς αἰτεῖται ὁ ἐρωτῶν, κατ' ἀνάγκην μὴ ἐν τοῖς ἀναλυτικοῖς εἴρηται, καὶ δόξαν δὲ νῦν λεκτέον.

2 Αἰτεῖται δὲ φαίνονται ἐν ἀρχῇ πενταχῶς.

3 Φανερώτατα μὲν ἐπεὶ τὸν, εἴ τις αὐτὸ δὲ δεικνύει δέον αἰτήσθαι· τὸ δὲ ἐπὶ αὐτῷ μὲν, οὐκ ἔστιν ἀναγκαῖον· ἐπεὶ δὲ τῶν συνηγουμένων, καὶ ἐν ὅσοις τὸ ὄνομα καὶ ὁ λόγος τὸ αὐτὸ σημαίνει, μᾶλλον. 4 Διότερον δὲ, ὅταν καὶ μέρος δέον ἀποδείξαι, καθόλου τις αἰτήσῃ· οἷον, ἐπιχειρῶν ὅτι τῶν ἐναντίων μία ἐπισημῆται, ὅλως τῶν ἀντικειμένων ἀξιῶσθε μίαν εἶναι· δοκεῖ γὰρ ὅτι εἴδει καθ' αὐτὸ δειξάσαι, μετ' ἄλλων αἰτεῖσθαι πλεόντων.

5 Τρίτον, εἴ τις τὸ καθόλου δειξάσαι περὶ μενέου, καὶ μέρος αἰτήσθαι· οἷον, εἴ περὶ τῶν ἐναντίων περὶ μενέου, τῶν δὲ ἑνῶν ἀξιῶσθε· δοκεῖ γὰρ ἐπεὶ ὁ μὲν πλεόντων εἴδει δειξάσαι, καθ' αὐτὸ ἐχωρῆσαι αἰτεῖσθαι. 6 Πάλιν, εἴ τις διελών, αἰτεῖται τὸ περὶ μενέου· οἷον, εἴ δέον δειξάσαι πλεῖστα περὶ μενέου ἐνοσώδεις, χωρὶς ἑκάτερον ἀξιῶσθαι.

7 Ἡ, εἴ τις τῶν ἐπομένων ἀλλήλοις ἐξ ἀνάγκης, διότερον αἰτήσθαι· οἷον, τὸ πλεονάζον, ἀσύμμετρον τῆ ἀξίμετρον, δέον ἀποδείξαι ὅτι ἢ ἀξίμετρον τῆ πλεονάζον. 8 Ἰσαχῶς δὲ καὶ τὰ ἐναντία αἰτοῦνται ἐπὶ ἀρχῆς. 9 Πρῶτον μὲν γὰρ, εἴ τις τὰ ἀντικειμένων αἰτήσασθαι, φάσιν καὶ ἀποφασίαν. 10 Διότερον δὲ, τὸ μὲν καὶ τὸ ἀντίθετον· οἷον, ἀγαθὸν ἐ κακόν, αὐτόν.

11 Τρίτον, εἴ τις τὸ καθόλου ἀξιῶσθαι, ἐπὶ μέρος αἰτοῖτο πλεῖστα ἀπίφασιν· οἷον, εἴ λαβῶν τῶν ἐναντίων μίαν ἐπισημῆται, ὑπερβολῶς καὶ νοσώδεις ἑτέραν ἀξιῶσθαι· ἢ τὸ αἰτησάμενος, ἐπὶ τῷ καθόλου πλεῖστα ἀπίφασιν περὶ τὸ λαμβάνειν.

12 Πάλιν, εἴ τις αἰτήσῃ τὸ ἐναντίον τῶν ἀνάγκης συμβαίνειν τῷ τῶν κειμένων.

13 Καὶ εἴ τις αὐτὰ μὲν μὴ λάβῃ τὰ ἀντικείμενα· τοιαῦτα δὲ αἰτήσασθαι δύο, ἐξ ὧν ἕνα ἢ ἀντικείμενα ἀπίφασιν.

14 Διαφέρει δὲ τὸ τὸ μὲν λαμβάνειν, τὸ ἐν ἀρχῇ, ποσῶτον, ὅτι τὸ μὲν ἔστιν ἢ ἀμάρτια πρὸς τὸ συμπέρασμα·

QUOD autem in principio *quæsitum est*, & contraria, quomodo petat is qui interrogat, secundum veritatem, in Analyticis dictum est: secundum opinionem autem, nunc dicendum. 2 Petere videntur, quod in principio *quæsitum fuit*, quinque modis.

3 Manifestissime & primò, si quis id ipsum petat, quod probare oportet. hoc autem in eo ipso non facile latet: sed magis in synonymis, & in quibus nomen ac definitio idem significat. 2 Secundò cum id quod in parte demonstrari oportet, vniuersaliter aliquis petit: veluti, cum probatur utris contrariorum vnam esse scientiam, omnino oppositorum vnam esse sibi concedi postulat: videtur enim, quod oportebat per se probare, vna cum pluribus aliis petere.

5 Tertio, si quis, cum vniuersale probare instituerit, in parte petat. veluti, si, cum propositum sit ad probandum omnium contrariorum esse vnam scientiam, petat sibi concedi certorum quorundam contrariorum vnam esse. nam & hic videtur quod cum pluribus oportebat probare, per se ac separatim petere.

6 Rursus, si quis, diuiso *problemate*, id petat quod propositum est ad disputandum. veluti, si, cum probare oporteat medicinam esse salubriam & insalubriam, separatim vtrumque petat. 7 Aut si quis eorum quæ se inuicem necessariò consequuntur, alterum petat: vt, latus cum diametro communem habere mensuram, cum demonstrare oporteat diametrum habere communem mensuram cum latere. 8 Tot autem modis & contraria petuntur, quot initio *quæsitum*.

9 Ac primò, si quis contrarias postulet affirmationem & negationem. 10 Secundò si contraria secundum oppositionem: veluti, bonum & malum esse idem.

11 Tertio, si quis cum vniuersale sibi concedi postulauerit, *mox* in parte contradictionem petat: veluti, si hoc sumpto *axioma*

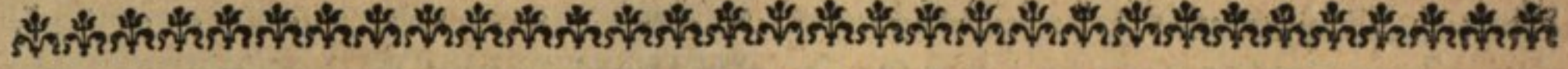
Dte, contrariorum vnam esse scientiam, salubris & insalubris diuersam esse postulet sibi concedi: aut hoc postulato, in vniuersali oppositionem sumere conetur. 12 Rursus, si quis petat contrarium ei quod necessariò efficitur ex iis quæ posita sunt. 13 Necnon si quis ipsa quidem opposita non sumat, sed duo eiusmodi petat, ex quibus sequetur opposita contradictio.

14 Hoc autem differunt, sumere contraria, & petere quod initio *quæsitum fuit*: quòd huius peccatum ad conclusionem pertinet;

γ. κατάφασι

nam ad eā respicientes dicimus peti quod A initio *quisitum fuit*: contraria verò in propositionibus cernuntur; nempe quia certo quodam modo sunt inter se affecta.

πρὸς γὰρ ἕκαστον βλέποντες, ὅτι ἐν ἀρχῇ λέγεται ἀπὸ τοῦ ἀπαιτεῖσθαι τὰ ἐναντία εἶναι ἐπὶ τῶν παλαιῶν. ὅτι γὰρ ἔχον πως τὰς αὐτὰς πρὸς ἀλλήλας.

DE EXERCITATIONE.

TRACTATUS III.

Cap. XIV.

- 1 De rationibus conuertendis. 2 Vt in utramque partem differatur, & solutiones afferantur.
- 3 Qui sint maximè apti ad obseruandum hoc preceptum. 4 De problematis, quæ sepe in disputationem cadunt. 5 De primis thesibus. 6 De definitionibus. 7 De propositionibus communibus. 10 De una ratione in multas diuidenda. 11 Vt ex particularibus rationibus uniuersales memoriae causa colligantur. 13 De syllogismo, & inductione. 15 De utilitate aliqua referenda ex disputatione. 16 Non cum quouis disputandum. 17 Quæ argumenta confecta & parata habere oporteat.

EXercitationis autem & meditandarum huiuscemodi disputationum causa, primum assuescere oportet in argumentationibus conuertendis. sic enim & ad id de quo differitur, maior nobis copia suppetet, & in paucis multas argumentationes probè sciemus. nam conuertere est, transumpta conclusione, cum reliquis interrogationibus euertere aliquid eorum quæ data sunt. necesse enim est, si conclusio non sit, aliquam propositionum euerti: siquidem his omnibus positis necesse erat conclusionem esse.

2 Ad omnem etiam thesim in utramque partem argumentatio consideranda est: & hac inuentâ, solutio statim est querenda: sic enim fiet vt & ad interrogandum & ad respondendum exercitati simus. & si nemo alius sit quo cum *disputemus*, per nosmetipsos *id faciendum*. & comparari inter se debent selecta ad oppositionem argumenta. hoc enim & ad vrgendum magnam copiam parit, & ad redarguendum magnum affert adiumentum, cum alicui suppetunt argumenta in utramque partem: sic enim fiet, vt aduersarium oporteat sibi à contrariis cauere. Ad cognitionem quoque ac philosophicam prudentiam non est exiguum instrumentum, posse perspicere & iam perspexisse, quid ex vtraque hypothese eueniat. *tanquam* enim reliquum erit vt horum alterum rectè eligatur.

3 Sed ad id oportet esse naturâ bene informatum: atque hæc reuera est naturæ bonitas, posse rectè eligere verum, ac declinare falsum; quod quidem ij qui bene à natura sunt informati, possunt rectè facere. nam qui rectè diligunt & oderunt quod afferitur, *hi* seligunt quod est optimum.

4 Ac de problematis quæ sepe in disputationem incidunt, argumentationes probè scire oportet. 5 Et maximè de primis thesibus.

ΠΡΟΣ δὲ γυμνασίαν καὶ μάχην τῶν ποιούτων λόγων, πρῶτον μὲν ἀντιτρέφειν ἐπιζητεῖσθαι χρὴ τοὺς λόγους· ἕτως γὰρ πρὸς τὸ λεγόμενον ὑπορώτερον ἔξοικον, καὶ ἐν ὀλίγοις πολλοὺς ἐξεπισησόμεθα λόγους· ὅτι ἀντιτρέφειν ἐστὶ, ὅτι μεταβαλόντα ὁ συμπερασμά μιν τῶν λοιπῶν ἐρωτησέμεν, ἀεὶ δὲ ἐν τῶν δοθέντων· αἰάγκη γὰρ, εἰ ὁ συμπερασμά μιν ἐστὶ, μὴδὲν πῖναι ἀναμφότερον τῶν προτάσεων, εἰ τῶν πασῶν αὐτῶν τεθέντων αἰάγκη μὲν ὁ συμπερασμά ἐστὶ. 2 Πρὸς ἀπασθὲν τε θέσιν, καὶ ὅτι ἕτως, καὶ ὅτι ἕχ ἕτως, ὅτι ἐπιχείρημα σκεπτόμενον καὶ διέροντα, τὸ λύσειν διθύς ζητητέον· ἕτω γὰρ ἅμα συμβήσεται πρὸς τὸ ἐρωτᾶν, ἔπειτα πρὸς τὸ ἀποκρίνεσθαι, γυμνάσιον· καὶ πρὸς μὴδὲν ἀμφότερον ἔξοικον, καὶ αὐτοῖς· ὅτι ἀλλήλας τε ἀναβαλόντα, ἐκλήθρηται πρὸς πῶν ἀντιθέσιν ἐπιχειρήματα· τὸ γὰρ πρὸς τὸ βιαζέσθαι πολλῶν ὑπολείπει ποιῆσαι, καὶ πρὸς τὸ ἐλέγχειν μετὰ μὲν ἔχει βοήθειαν, ὅταν ὑπορή τις, ἔπειτα οὕτως, ἔπειτα ἕχ ἕτως· πρὸς τὰ ἐναντία γὰρ ἀμφότεροι ποιέσθαι τὸ φυλακίον· πρὸς τὸ πῶν γινώσκον καὶ τὸ φιλοσοφίαν φέρουσιν, τὸ δυνάσθαι σίμωρον ἔπειτα σίμωρον κέναι τὰ ἀφ' ἑκατέρου συμβαλόντα τὸ ἀποθέσεως, ἔπειτα μίχρον ὀργασμον· λοιπὸν γὰρ τούτων ὀρθῶς ἐλέσθαι θάπερον. 3 Δὲ δὲ πρὸς τὸ ποιούτων ἀρχὴν ὑποφύα· καὶ τὸ ἐστὶν ἢ κατ' ἀληθείαν ὑποφύα, τὸ δυνάσθαι καὶ ὅπως ἐλέσθαι τὰ ἀληθῆ, καὶ φυγεῖν τὸ ψεῦδος· ὅτι οἱ πεφυκότες δὲ, δυνάσθαι ποιῆσαι δι' οἱ γὰρ φιλοῦντες καὶ μισοῦντες τὸ ἀποσφραγόμενον δὲ, κρίνοισι τὸ βέλτερον. 4 Πρὸς τὸ πῶν πλάσθαι ἐμπιπτόντα τὸ ἀποβλησέμεν, ἐξεπισησόμεθα δὲ λόγους. 5 Ἐμάλιστα πρὸς τὸ πρῶτον

Cap. xiv.

θεσεων· ἐν τούτοις γὰρ ἀποδυσπετῶσιν οἱ ἀπο-
 κρινόμενοι πολλάκις. 6 Ἐπι τε, ὄρων διπλοῦν
 δεῖ, καὶ τῶν ἐπιδύων τε, καὶ τῶν ἀποφύτων ἔχον
 ἀποχαιρώσ· δεῖ γὰρ τούτων οἱ συλλογισμοὶ γί-
 νονται. 7 Περαιτέον δὲ καὶ εἰς ἀπλήσιας
 ἐμπιπτοῖσιν οἱ ἀφελῶσι, κατέχον. 8 Ὡς περ
 γὰρ ἐν γεωμετρίας περὶ ἔργου ὁ περὶ τὰ σοι-
 χεῖα γεγυμνάσθαι· καὶ ἐν ἀριθμοῖσιν ὁ περὶ
 τοῖς κεφαλισμοῖσιν ἀποχαιρώσ ἔχον, μέγα δεῖ
 φέρει περὶ ὁ καὶ τὸν ἄλλον ἀριθμὸν γινώσκον
 πολλαπλασιούμενον· ὁμοίως καὶ ἐν τοῖς λό-
 γοις, ὁ περὶ λόγον εἶναι περὶ τὰς ἀρχάς, καὶ
 τὰς ἀποφύτων ἀπὸ ἐσόμενος ἐξεπίστασθαι. κα-
 θάρων γὰρ ἐν τῷ μνημονικῷ μόνον οἱ τόποι τε-
 θέντες, διὸς ποιοῦσιν αὐτὰ μνημονεύον· καὶ
 ταῦτα ποιοῦσι συλλογιστικώτατον, δεῖ γὰρ
 περὶ ὠλισμένας αὐτὰς βλέπειν κατ' ἀριθ-
 μόν. 9 Περαιτέον τε κοινῶ μάλλον ἢ λόγον,
 εἰς μνήμην θετέον· ἀρχῆσ γὰρ καὶ ἀποφύτων
 διπλοῦσιν, μετερίως χαλεπόν. 10 Ἐπι, τὸν
 ἕνα λόγον πολλοὺς ποιεῖν ἐπιτέον, ὡς ἀδηλόγη-
 τα κρύπτοντας· εἴη δὲ αὐτὸ ποιοῦτον, εἴ τις ὅτι
 πλεῖστον ἀφιστάη τὴν συλλογίας περὶ ὧν ὁ λόγος
 ἔσονται δὲ διωαπὶ τῶν λόγων, οἱ μάλιστα κα-
 θόλου, τῶν πᾶσιν· οἷον, ὅτι ἐστὶ μία πλεῖ-
 κων ἐπιτέμη· οὕτω γὰρ καὶ ἐπι τῶν ἀποφύτων, καὶ
 ἐπι τῶν ἐπιδύων καὶ συσσίχων ἐστὶ. 11 Δὲ δὲ
 ἐπεὶ τὰς ἀπομνημονεύσας καθόλου ποιεῖσθαι τῶν
 λόγων, καὶ ἢ διφλεγμένους ἐπι μέρους· οὕτω
 γὰρ καὶ πολλοὺς ἐξεῖσαι τὸν ἕνα ποιεῖν· ὁμοίως
 δὲ καὶ ἐν ῥητορικοῖσιν ἐπι τῶν ἐπιδύων· αὐ-
 τὸν δὲ ὅτι μάλιστα φθύγον ἐπι ὁ καθόλου φέ-
 ρον τοῖς συλλογισμοῖσιν. 12 Αἰεὶ τε δεῖ σκοπεῖν τοῖς
 λόγοις, εἴ ἐπι κοινῶν ἀφελῶσιν· πᾶντες γὰρ
 οἱ ἐν μέρῃ, ἐπὶ καθόλου διφλεγμένοι εἰσὶ· καὶ
 ἐνεσιν ἐν τῇ καὶ μέρῃ ἢ τῷ καθόλου ἀπόδειξις,
 δεῖ γὰρ μὴ εἶναι συλλογισσάσθαι μηδὲν αὐτὸ καθό-
 λου. 13 Τῶν δὲ γυμνασίου ἀποδοτέον, τῶν
 μὲν ἐπακτικῶν, περὶ νέον· τῶν δὲ συλλογισ-
 τῶν, περὶ ἐμπειρον. 14 Περαιτέον ἢ λαμ-
 βάνον τῶν μὲν τῶν συλλογιστικῶν, τὰς ἀπο-
 φύτων, τῶν δὲ τῶν ἐπακτικῶν τὰς ἀπο-
 βολάς· ἐν τούτοις γὰρ ἐκάτεροι γεγυμνασμέ-
 νοι εἰσὶ. 15 Ὡς δὲ ἐκ τῶν γυμνάσθαι
 ἀφελῶσιν, πειρατέον ἀποφύτων ἢ
 συλλογισμὸν περὶ πῖνος, ἢ λύσιν, ἢ ἀπο-
 φύτων, ἢ ἐνεσιν· ἢ εἰ ὀρθῶς τις ἤρετο, ἢ
 εἰ μὴ ὀρθῶς, ἢ αὐτὸς ἢ ἕτερος, καὶ πα-
 ρεῖ πᾶσι ἐκάτερον· ἐκ τούτων γὰρ ἢ δυνά-
 μεις· ὁ δὲ γυμνάσθαι, δυνάμεως χάριν·

A in his enim ea qua afferuntur, respondentēs
 fastidiunt sæpe ac respuunt. 6 Præterea &
 definitionibus abundare oportet, & eorum
 quæ probabilia primaque sunt, definitiones
 in promptu habere. Ex his enim syllogis-
 mi conficiuntur. 7 Enitendum quoque est,
 ut ea teneamus, in quæ sæpe numero dispu-
 tationes incidunt. 8 Nam ut in Geometria
 ère est, in elementis esse exercitatum: & in
 numeris summa capita in promptu habere,
 multum confert ad cognoscendum alium
 quoque numerum multiplicatum: simili-
 ter & in disputationibus utile est, in princi-
 piis promptum esse, & propositiones me-
 moriter tenere. quemadmodum enim in
 memoratiua anime facultate tantum loci
 positi, statim faciunt eadem meminisse: ita
 etiam hæc efficiunt maximè syllogisticum,
 quod ad ipsas propositiones numero definitas
 respiciatur. 9 Ac propositionem commu-
 nem potius quàm argumentationem me-
 moriæ mandare oportet: principii nam-
 que & hypothesis copiam habere, medio-
 criter difficile est. 10 Præterea ex vna argu-
 mentatione multas facere assuescendum
 est, quàm obscurissimè dissimulando. quod
 quidem fiet, si quis quàm longissimè rece-
 dat à cognatione eorum de quibus instituta
 est disputatio. Possunt autem argumenta-
 tiones illæ hoc ferre, quæ sunt maximè v-
 niuersales: veluti, non esse vnam multarum
 rerum scientiam: sic enim & in relatis, & in
 contrariis, & in coniugatis erit.

11 Oportet etiam rationum commen-
 tarios vniuersales fieri, etiam si disputatum
 sit in parte. sic enim ex vna plures facere
 licebit. Similis est in rhetoricis enthyme-
 matum ratio. Ipse autem differens, quàm
 maximè poterit vniuersale declinabit in af-
 ferendis syllogismis. 12 Ac semper videre
 oportet, an argumentationes in commu-
 nibus versentur. omnes enim particulares
 argumentationes etiam in vniuersali versan-
 tur. & inest in probatione particulari de-
 monstratio ipsius vniuersalis, quia nihil
 syllogismo concludi potest sine vniuersali.
 13 Instituenda autem est exercitatio indu-
 ctiuarum probationum erga iuniores: syllo-
 gisticarum verò, erga peritos. 14 Eniten-
 dum autem est ut ab iis qui apti sunt ad cō-
 ficiendos syllogismos, accipiantur propo-
 sitiones: ab iis qui inducendi facultate sunt
 præditi, similitudines sumantur: in his enim
 vtrique sunt exercitati. 15 Et omnino ex
 dialectica exercitatione enitendum est re-
 ferre aut syllogismum de re aliqua, aut so-
 lutionē, aut propositionem, aut obiectionem:
 aut notare, rectène quispiam interro-
 garit, an non rectè, siue ipse, siue alius; &
 qua ratione vtrumque acciderit. in his
 enim posita est differendi facultas: & huius
 facultatis gratiâ exercitatio instituitur:
 præsertim

præfertim in propositionibus, & obiectionibus, is enim est (vt vno verbo dicam) dialecticus, qui est ad proponendum & obii-ciendum aptus. est autem proponere, vnū facere ex multis: quoniam oportet in toto sumere *id* ad quod argumentatio *refertur*. obicere autem *est*, vnum ex multis facere: aut enim distinguit, aut refellit, partim cō-cedens, partim negans, *quæ* proposita fuerunt. 16 Non *est* autem cum quouis disputandum, neque aduersus quemvis exercitatio instituenda. quoniam necesse *est* aduersus nonnullos prauas fieri argumentationes. nam aduersus eum qui omnino nititur vt videatur effugere, licet quidem omnem conatum adhibere, vt syllogismo concludatur, sed non decet. Quare non oportet cum quibusvis facile congruere. *inde* enim necessarid accidit *vt* praua *sit* disputatio. etenim qui se exercent, nequeunt sibi temperare, quominus differant contentiosè. 17 Oportet etiam paratas argum-entiones habere aduersus eiusmodi problema-ta; in quibus cum pauca *argumentatio-nes* suppetant, aduersus plurima *problemata* utiles erunt. hæc verò sunt *argumentationes* vniuersales, & quas adsumere ex rebus passim obuiis *difficile est*.

A καὶ μάλιστα περὶ τὰς προτάσεις, καὶ τὰς εἰσαφάσεις· ἐστὶ γὰρ (ὡς ἀπλῶς εἰπεῖν) διαλεκτικός, ὁ προτατικός, καὶ εἰσαφάτικός. ἐστὶ δὲ τὸ μὲν προτείνειν, ἐν ποίῳ τὰ πλείω· δεῖ γὰρ ἐν ὅλῳ ληφθῆναι, πρὸς ὃ ὁ λόγος· τὸ δὲ εἰσαφάσαι, τὸ ἐν, πολλα· ἢ γὰρ διαφρῆ, ἢ ἀναφρῆ, τὸ μὲν, διδοῖς, τὸ δὲ, ὄ, τῶν προτεινομένων. 16 Οὐχ ἀπορρητὸν δὲ διαλεκτεῖον, ὅτι πρὸς τὸν τυχόντα γυμνασέον· ἀνάγκη γὰρ πρὸς εἰσίοις φάσιν γίνεσθαι τοὺς λόγους. πρὸς γὰρ τὸν πρῶτως πειρώμενον φαίνεσθαι ἀφάφην, διχασμόν μὲν πρῶτως πειρώσθαι συλλογισσάσθαι, ὅτι ἀσχημὸν δὲ. ἀφάφῃ οὐ δεῖ σιωπᾶσαι ἀχεράς πρὸς τοὺς τυχόντας· ἀνάγκη γὰρ ποιηθῆναι συμβαίνῃ. καὶ γὰρ οἱ γυμναζόμενοι ἀδυνατῶσιν ἀπέχεσθαι τῆς ἀφάφης καὶ ἀγωνιστικῶς. 17 Δὲ δὲ καὶ πεποιημένους ἔχειν λόγους πρὸς τὰ ποιαῦτα τῶν προβλημάτων, ἐν οἷς ἐλαχίστων ὑποθέσεων, πρὸς πλείω χρησίμοις ἔξοχον. οὗτοι δὲ εἰσὶν οἱ καθόλου, καὶ πρὸς οἷς προέξουσιν* χαλεπὸν ἔκ τῶν πρῶτα πόδας.

γρ. χαλεπώ-
τηροι ὅτι τὸ π.

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ,
ΠΕΡΙ ΣΟΦΙΣΤΙΚΩΝ ΕΛΕΓΧΩΝ.

ARISTOTELIS
DE SOPHISTICIS ELENCHIS,
LIBER VNVS.

AN SINT ARGUMENTATIONES SOPHISTICÆ,
TRACTATVS I.

Cap. I.

1 Prothēsis. 2 Quosdam esse syllogismos, vel elenchos: quosdam non esse, sed videri. 3 Quid sit syllogismus. 4 Quid sit elenchus. 5 Cur sint quedam rationes fallaces.

E sophisticis autem elenchis, & iis qui, cum videantur esse elenchi, sunt paralogismi, non elenchi, dicamus, sumpto initio secundum naturam à primis.

Tom. I.

ΕΠΙ ΔΕ Τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων, καὶ τῶν φαινομένων μὲν ἐλέγχων, ὄντων δὲ πρῶτα λογισμῶν, ἀλλ' οἷα ἐλέγχων, λέγωμεν, ὁρξάμενοι καὶ φύσιν ἀπὸ τῶν πρῶτων.

LI

2 Οτι μὲν οὖν οἱ μὲν, εἰσὶ συλλογισμοὶ, οἱ δὲ, ὅσοι ὄντες δοκοῦσι, φανερόν. ὡς ἂν γὰρ καὶ ὅτι τῶν ἄλλων τῶτο γὰρ ἴσθαι τίνος ὁμοιότητος, καὶ ὅτι τῶν λόγων ὡσαύτως ἔχῃ. Ἐ γὰρ τῶν ἔξιν οἱ μὲν, ἔχουσιν δὲ οἱ ἴ, φαίνονται, φυλετικῶς φυσήσμετες, καὶ ὅτι σκόδα σμτες εἰσὶ αὐτοῖς καὶ καλοῖ, οἱ μὲν, ἴσθαι καλῶς. οἱ δὲ, φαίνονται, * χυμμάσμετες εἰσὶ αὐτοῖς. ὅτι τε τῶν ἀψύχων ὡσαύτως. Ἐ γὰρ τούτων, τὰ μὲν, ἄργυρος. τὰ δὲ, χρυσός ἐστιν ἀληθῶς. τὰ δὲ, ἐστὶ μὲν οὐ, φαίνεται δὲ καὶ τῶν ἀμαθῶν. οἱ, τὰ μὲν λιθαργύρινα, Ἐ τὰ καπιτερινα, ἄργυρος. τὰ δὲ χρυσοάφρινα, χρυσά. τὸν αὐτὸν ἴ ἔσπον ἔ συλλογισμὸς καὶ ἐλεγχος, ὁ μὲν, ἔστιν. ὁ ἴ, ὅσοι ἔστι μὲν, φαίνεται δὲ, ἴσθαι τῶν ἀπειριαν. οἱ γὰρ ἀπειρι, ὡς ἂν αὐ ἀπέχοντες πόρρωθεν, θεωροῦσιν. 3 Ο μὲν γὰρ συλλογισμὸς, ὅσοι πινῶν ἐστὶ τελέωντων, ὡς τε σιμάχην ἔξ ἀνάγκης ἔπερὸν τῶν κειμῶν, ἴσθαι τῶν κειμῶν. 4 Ἐλεγχος δὲ, συλλογισμὸς μετ' ἀντιφάσεως τῶ συμπεράσματος. 5 Οἱ δὲ, τῶτο ποιῶσι μὲν ἴ, δοκοῦσι ἴ ἴσθαι πολλὰς αἰτίας. ὡν εἷς τόπος διφύεσας, καὶ δημοσιώτατος, ὁ ἴσθαι τῶν ὀνοματῶν. ὅτι γὰρ ὅσοι ἔστιν αὐτὰ καὶ αὐτὰ τὰ πρῶτα ἀγαλέγαλ φέρουσαι, ἀλλὰ τοῖς ὀνομασιν αὐτῶ τῶν πρῶτα χρωμάτα συμβόλοις. ὅ συμβαῖνον ὅτι τῶ ὀνοματῶν, καὶ ὅτι τῶ πρῶτα ἴσθαι χρωμάτα συμβαῖνον, καὶ ὅτι τῶ ψήφων τοῖς λογισμοῖς. ὅ ἴ, ὅσοι ἔστι ὁμοιον. τὰ μὲν γὰρ ὀνοματὰ πεπερασται, Ἐ ὅ τῶ λόγων πλήθος. τὰ δὲ πρῶτα τὰ, τῶ ἄριθμὸν ἀπειρά ἐστιν. ἀναγκῶν οὖν πλείω τὸν αὐτὸν λόγον, καὶ τοῦτομα ἐν σημαίνον. ὡς ἂν οὖν καὶ οἱ μὴ ἴσθαι τῶ ψήφους φέρουσαι, ὡς ἂν τῶ ὀπισθημένων πρῶτα κρῶνται, τὸν αὐτὸν ἔσπον καὶ ὅτι τῶ λόγων, οἱ τῶ ὀνοματῶν τῶς διωάμεως ἀπειρι πρῶτα λογίζουσαι, καὶ αὐτοῖς ἴσθαι λεγόμενοι, καὶ ἴσθαι ἀκούοντες. ἴσθαι μὲν οὖν τῶ τῶ τῶ αἰτίαν, Ἐ τῶς λεγῶσμετας, ἐστὶ Ἐ συλλογισμὸς καὶ ἐλεγχος φαινόμενος μὲν, ὅσοι ὡν δὲ. 6 Ἐπεὶ δὲ ἐστὶ πῶσι μᾶλλον πρῶ ἔργον ὅ δοκεῖν εἶ) σοφοῖς, ἢ ὅ εἶ) καὶ μὴ δοκεῖν. (ἐστὶ γὰρ ἢ σοφιστικῆ, φαινομένη σοφία, οὐσα ἴ μὴ. καὶ ὁ σοφιστῆς χρηματιστῆς ἀπὸ φαινομένης σοφίας, ἀλλ' ὅσοι ἴσθαι) δὴλον ὅτι ἀναγκῶν τούτοις καὶ ὅ τῶ σοφῶ ἔργον μᾶλλον δοκεῖν ποιῶν, ἢ ποιῶν Ἐ μὴ δοκεῖν. ἐστὶ ἴ (ὡς ἐν πρῶτος ἐν εἰπεῖν) ἔργον πρῶ ἔκαστον τῶ εἰδότες, ἀψευδεῖν μὲν αὐτὸν πρῶ ὡν οἶδε, τὸν ψευδομένην ἐμφανίζον δύνασθαι. τῶτα δὲ ἐστὶ, ὅ μὲν, ἐν τῶ διωάσθαι δοκεῖν λογῶν. ὅ ἴ, ἐν τῶ λαβεῖν. ἀναγκῶν

Γ. κομμάσις

.II.

A 2 Alios igitur esse syllogismos; alios, cum non sint, videri, perspicuum est. quemadmodum enim & in aliis rebus hoc fit ob quandam similitudinem, ita etiam in argumentationibus accidit. Etenim habitum corporis alii bene constitutum habent, alii habere videntur, instar tribuariatum hostiarum tumentes, & apparantes semetipsos. & pulchri alii sunt propter pulchritudinem, alii per fucum videntur. In rebus etiam inanimis itidem se res habet: harum enim quaedam argentum, quaedam aurum sunt re vera: alia, cum non sint, tamen quod ad sensum, videntur esse: ut lithargyrina & stannea videntur esse argentea; quae verò felle tincta sunt, aurea. Eodem modo & syllogismus & elenchus aliàs est re vera, aliàs non est, sed esse videtur propter imperitiam: nam imperiti, quasi procul distantes, contemplantur.

3 Syllogismus enim ex quibusdam est sic positus, ut necessarid aliquid ab iis quae sunt posita, diuersum colligatur, ob ea quae posita sunt.

4 Elenchus autem est syllogismus cum contradictione conclusionis.

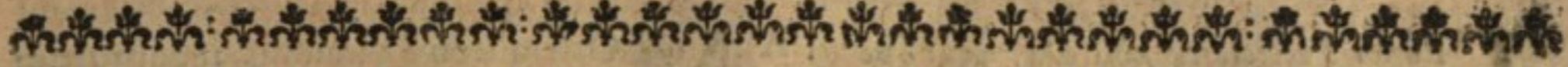
C 5 Hi verò hoc quidem non faciunt, sed facere multis de causis videntur: quorum vnus est locus naturae conuenientissimus, & vulgatissimus, ex rerum nominibus. cum enim non liceat res ipsas per se in differendo afferre, sed nominibus vice rerum utamur, tamquam notis: id quod in nominibus euenit, etiam in rebus putamus euenire: quemadmodum in calculis accidit iis qui rationes subducunt. Hoc verò non est simile: nomina enim sunt finita, & orationum multitudo: res autem, numero infinitae sunt: necesse igitur est, ut eadem oratio, vnúmque nomen plura significet. sicut igitur ibi, qui calculorum vsum non tenent, à scientibus circumueniuntur; eodem modo & in disputationibus, qui nominum potestatis sunt imperiti, paralogismis decipiuntur, & cum ipsi disputant, & cum alios audiunt. Ergo & ob hanc causam, & ob eas quae posterius dicentur, est tam syllogismus quam elenchus, qui videtur, cum non sit.

D Quando autem nonnullis magis è re est videri sapientes, quàm esse nec videri: (nam sophisticè est sapientia quae videtur, cum re verà non sit: & sophista est, qui questum captat ex ea sapientia, quae videtur esse, nec est;) patet, his magis opus esse ut sapientis officium facere videantur, quàm ut faciant, nec videantur. est autem, (ut singula cum singulis conferam,) officium in quaque re scientis, nec mentiri ipsum in iis quae nouit, & posse alium mentientem patefacere: quorum alterum in rationis reddendae, alterum in sumendae facultate positum est. Necesse est

E

effigitur, ut qui sophisticè cauillari volunt, dictarum argumentationum genus quaerant; nam è re est: huiusmodi namque facultas sapientem videri faciet: quod quidem hi praeligunt. 7 Esse igitur eiusmodi quoddam argumentationum genus, & huiusmodi facultatem eos expetere, quos vocamus sophistas, manifestum est.

A ου των ποις βαλονται σοφιστευειν, το τ ειρημωνων λογων γμος ζητειν. παρ εργου γαρ εστιν. η γδ τιαυτη δυναμις ποιησε φαίνας * σοφον, ου τυγχονοισι τ παρ αιρεσιν εχοντες. 7 Οτι μη ου εστι η τοιυτοι γμος λογων, ε οτι τιαυτης εφειν) δυναμειως, ος κηυμω σοφιστας, δηλον.

DE SCOPIS SOPHISTARVM,

TRACTATUS II.

Argumentationum genera.

Cap. II.

1 Prothesis. 2 Expositio. 3 De quibus supra dictum fuerit, ac de quibus deinceps dicendum sit.

Q Vot verò sint species argumentationū sophisticarum, & quot numero sint ea ex quibus hæc facultas constat, & quot partes sint huius tractationis, ac de aliis conductibus ad hanc artē, iam dicamus. 2 Sunt igitur argumentationum, quarum in differendo est usus, genera quatuor, didascalica, dialectica, tentatiua, & litigiosa. Didascalica sunt, quæ ex propriis cuiusque disciplinæ principiis, non ex respondentis opinionibus concludunt: oportet enim discernere credere. Dialecticæ verò, quæ ex probabilibus aptæ sunt ad concludendam contradictionem. Tentatiuæ autem, quæ ex iis quæ respondententi videntur, & quæ necesse est eum scire, qui sibi scientiam arrogat. quo autem modo, definitum est in aliis libris. Litigiosæ verò, quæ ex iis quæ videntur probabilia, cum re veras alia non sint, aptæ sunt ad concludendum, aut videntur aptæ ad concludendum. 3 Ergo de didascaliceis, & demonstratiuis, in Analyticis dictum fuit: de dialecticis verò ac tentatiuis, in aliis libris: de contentiosis autem ac litigiiosis nunc dicamus.

Π Οσα δε εστιν ειδη τ λογων τ σοφιστικων, κη εστι ποσων τ αριθμων η δυναμις αυτη σιωεσηκε, κη ποσα μερη τυγχονη τ παρ αματειας οντα, κη παρ τ δηλων τ σιωτελωτων εις τ τεχνιω τρωτων, ηδη λεγωμεν. 2 Εστ ηδη τ εσ εδ ελεγεαζ λογων γμη * τεηαρα, διδασκαλικη, κη ελεκτηκοι, επειρασηκοι, εεισηκοι. διδασκαλικη μη, οει εκ τ οικειων αρχων εκασου μαθηματος, κη εκ εκ τ ε αποκρινομη ε δδξων συλλογιζομενοι. δει γδ πιστευειν τ μαθηοντα. διδμηκηκοι τ, οει εκ τ εδδξων συλλογισηκοι απηφασειω. πειρασηκοι τ, οει εκ τ δοκωτων τω αποκρινομη, ε αναγαφων ειδετα ε παρσποιαμη ε εχην τ επιστημη. ον επον τ, διωρηση εν ετεροις εεισηκοι τ, οει εκ τ φαινομων εδδξων. μη οντων τ, συλλογισηκοι, η φαινομενοι συλλογισηκοι. 3 Περη μη ου τ διδασκαλικη ε αποδμηκηκη, εν τοις Αναλυτικη ειρη) παρ τ διδμηκηκη ε πειρασηκη, εν τοις δηλοις παρ τ εγωνιστικη κη εεισηκη νιω λεγωμεν.

Alexander ait in quibusdā didacticis scribitur olim fuisse perquam lectionem si probauerimus, ελεκτηκοι ε πειρασηκοι λογοι vno membro erunt accipiendi: ut sunt sane οει πειρασηκοι μεροσ η ελεκτηκη κη τω

Scopi sophistarum.

Cap. III.

1 Prothesis. 2 Expositio.

PRimum autem sumendum est, ad quot colliment, qui in disputationibus contendunt, ac vincere student. 2 Hæc verò quinque numero sunt, elenchus, falsum, inopinabile, solæcismus: & quintum, efficere ut is quicum disputant, nugetur: hoc verò est, cogere ut sæpius idem dicat: aut, quod non est sed videtur esse, quodvis horum. 3 Maximè igitur hoc praeligunt, ut videantur elencho redarguere: secundò, ut de aliqua re mentiri ostendant: tertio, ut ad inopinabile ducant: quarto, ut solæcismum committere faciant: hoc est, efficiant argumentatione, ut respondens barbarè loquatur: postremo, ut sæpius idem dicere cogant.

Π ρωτων τ ληπτεον, ποσων σοχαζον) οει εν τοις λογοις αγωνιζομενοι ε ελεφιλωνηκοιωτες. 2 Εισι τ τρωτα, πεντε τ εριθμων, ελεγχωσ, κη ψευδωσ, κη παρ εδδξων, κη σολαισιμοσ. κη πεμπηον, το ποιησαι εδδλεαησαι τ παρσδδλεαημοον. ετο δε εστι το πολλακισ αναεχεαζ τρωτο λεγην. * η το μη ον, δηα το φαινομενον εκασον εη) τουτων. 3 Μαιλισα μη ου παρσρεσιωται φαίνας ηεγχοητες. δδπηρη τ ψευδομηον τι δδκηκωαι. τριτον, εις παρ εδδξων εχην τεταρτων, σολαικιζην ποιην. ετο δε εστι, το ποιησαι τη λεξη βαρβαριζην εκ ε λογω τ αποκρινομηον. ηδυταιοι τ, το πλεοακισ ε αυτε λεγην.

Cap. III. Vide Alexandrum.

γ. σολαισιμοσ δδ ε.

DE INVENTIONE.

TRACTATUS III.

De fallaciis in dictione consistentibus.

Cap. IV.

1 Reprehensionum diuifio, 2 & subdivifio. 3 De homonymia. 4 De amphibolia. 5 Communia de homonymia & amphibolia. 6 De compositione. 7 De diuifione. 8 De accentu. 9 De figura dictionis.

ΤΡόποι δέ εἰσι, τῶ μὲν ἐλέγχῳ· δύο· οἱ μὲν γὰρ, εἰσὶ τῶ ἁπλοῦ τ' λέξιν, οἱ δ' ἔξω τῆς λέξεως. 2 Ἐστὶ δὲ τὰ τῶ ἁπλοῦ τ' λέξιν ἐμποιοῦντα τ' φαντασίαι, ἔξ τῶν ἀριθμῶν· ταῦτα δέ ἔστιν, ὁμωνυμία, ἀμφιβολία, σιγήσεις, διαίρεσις, παρεσφάδια, ἡ δὲ ἁπλοῦ λέξεως. τούτου δὲ πίστις, ἢ τε ἀπὸ τ' ἐπαγωγῆς, καὶ συλλογισμὸς, ἀπὸ τῆς ληφθῆναι τίς ἄλλος, καὶ ὅτι ποσαυτὰς αὐτῶν γινώσκουσιν αὐτοῖς ὀνόμασι καὶ λόγοις μὴ ταῦτα * δηλώσει μὲν. 3 Εἰσὶ δὲ τῶ ἁπλοῦ μὲν τ' ὁμωνυμίαν οἱ ποιῶνται τ' λόγων· οἱ δ', ὅτι μαθητάνοισιν οἱ ἐπισημασμένοι· τὰ γὰρ ἀποσοματίζόμενα μαθητάνοισιν οἱ γραμματικοί. τὸ γὰρ μαθητάνην, ὁμωνυμίαν, τὸ, τε ξυνημένα χωρῶν τῆ ἐπισημῆ, ἡ τὸ λαμβάνειν τ' ἐπισημίαν καὶ πάλιν, ὅτι τὰ κακὰ, ἀγαθὰ· τὰ γὰρ δέοντα, ἀγαθὰ· τὰ δὲ κακὰ, δέοντα. διττὸν γὰρ τὸ δέον, τὸ, τ' ἀναγκάσιον, ὃ συμβαίνει πολλὰ καὶ ἐπι τ' κακῶν· (ἔστὶ γὰρ κακὸν πῆ, ἀναγκάσιον·) καὶ τὰ ἀγαθὰ δὲ, δέοντα φαμεν εἶναι. ἔτι, τὸν αὐτὸν καθεῖναι ἡ ἐσάναι, καὶ κείνην καὶ ὑγιάειν. ὅσοι γὰρ αἰσάτο, ἔσκηκε· καὶ ὅσοι ὑγιάζοντο, ὑγιάειν· ἀμίστα δὲ ὁ καθεῖναι, καὶ ὑγιάζοντο ὁ κείνων· τὸ γὰρ, τὸν κείνοντα, ὅποιον ποιεῖν, ἢ πάσῃ, ἢ ἐν σημεῖν· ἀλλ' ὅτι μὲν, ὅτι ὁ νῦν κείνων, ἢ καθεῖναι· ὅτι δὲ, ὅς ἐκείναι παρῆθεν. πλὴν ὑγιάζοντο μὲν κείνων, ἡ ὁ κείνων· ὑγιάειν δὲ, οὐ κείνων, ἀλλ' ὁ κείνων, οὐ νῦν, ἀλλὰ παρῆθεν.

4 Παρὰ δὲ τ' ἀμφιβολίας οἱ τοιοῦτοι, τὸ βούλεσθαι λαβὴν μετὰ πολέμοις. καὶ, ἀρ' ὅτις γνώσκει, τῶ τὸ γνώσκει; ἡ γὰρ καὶ τὸν γνώσκοντα, καὶ τὸ γνώσκοντα, εἰ δὲ χέτω ὡς γνώσκοντα σημαῖναι πούτω τῶ λόγῳ. καὶ ἀρ' ὅτις, τῶ τὸ ὁρᾷ; ὁρᾷ δὲ τὸν κίονα· ὡς τὸ ὁρᾷ ὁ κίον; ἡ, ἀρ' ὃ σὺ φῆς εἶναι, τῶ τὸ σὺ φῆς εἶναι; φῆς δὲ λίθον εἶναι· σὺ ἀρ' φῆς λίθος εἶναι; καὶ, ἀρ' ἔστι σιγῶντα λέγειν; διττὸν γὰρ ἔστι ἡ σιγῶντα λέγειν, τὸ, τῶ τὸν λέγειντα σιγῶν, ἡ τὸ τὰ λεγόμενα.

5 Εἰσὶ δὲ τῆς ἁπλοῦ τ' ὁμωνυμίαν, καὶ τ' ἀμφιβολίας. εἰς μὲν, ὅτι μὴ ὁ λόγος ἢ τοῦτομα κυρίως σημαίνει πλείω· οἱ δ', αἰετοί, καὶ κύων· εἰς δ', ὅτι μὴ εἰωθότες ὡμῶν οὕτω λέγειν.

MOdi autem elenchis redarguendi duo sunt : alii namque sunt in dictione, alii extra dictionem. 2 Sunt autem, quæ dictionis ratione elenchum videri faciunt, numero sex : hæc verò sunt, homonymia, amphibolia, compositio, diuifio, accentus, & figura dictionis. Huius rei fides fit inductione & syllogismo: eum quia si sumatur alius quispiam modus ad aliquem ex his referripotuerit: tum etiam quia tot modis possumus hisdem nominibus & orationibus non idem significare.

3 Ex homonymia sunt eiusmodi argumentationes: veluti, eos qui sciunt, quoniam ea quæ memoriter recitantur grammatici nam verbum μαθητάνος est homonymum. quod significat & intelligere, vtendo scientia, & acquirere scientiam. Rursus mala esse bona, quoniam τὰ δέοντα sunt bona: quæ verò sunt mala, sunt δέοντα: nam duplex est ἡ δέω: nimirum & quod necessarium est, quod & in malis sæpe euenit. (est enim malum quidpiam, necessarium:) & bona quoque δέοντα esse dicimus. Præterea, eundem sedere ac stare, & ægrotare ac valere. nam qui surgebat, stat: & qui conualescebat, valet: surgebat autem sedens, & conualescebat ægrotans: etenim ægrotantem quodvis facere aut pati, non vnum significat, sed interdum eum qui nunc ægrotat, vel sedet: interdum verò eum qui ægrotabat prius, vel sedebat. Verumtamen conualescebat & ægrotans & : ægrotans: valet autem, non ægrotans, sed : ægrotans, non qui nunc, sed qui prius. 4 Ex amphibolia ducuntur hæ rationes, Velle capere me hostes. &, Nunquid quod quispiam cognoscit, hoc cognoscit? nam & qui cognoscit, & quod cognoscitur, potest ceu cognoscens significari hac oratione. &, Nunquid quod quis videt, hoc videt? videt autem columnam; quare videt columna? & Num quod tu dicis esse, hoc tu dicis esse? dicis autem lapidem esse; tu igitur dicis lapis esse? &, Num licet σιγῶντα dicere? duplex enim hoc quoque est, σιγῶντα dicere, quia & eum silere significat, qui dicit, & ea quæ dicuntur. 5 Sunt autem tres modi argumentationum, quæ ab homonymia & amphibolia sumuntur. vnus, cum oratio, vel nomen propriè multa significat, vt aquila, & canis. alter, cum solici sumus ita loqui.

tertius, quando coniunctum plura significat, separatum verò simpliciter accipitur: vt scire literas. ponatur enim vtrumque vnam rem significare, & scire, (inquam,) & literas: tamen ambo simul iuncta plura significant, nempe aut ipsas literas habere sciētiam, aut literarum alium. Ergo amphibolia & homonymia his modis continentur. 6 Ad compositionem autem hæc referuntur, veluti, posse sedentem ambulare, & non scribentem scribere. non enim idem valet, si quis separatim dixerit, & coniunctim, posse sedentem ambulare, & non scribentem scribere. atque hoc itidem si quis coniunxerit, non scribentem scribere: significat enim habere potestatem, vt non scribendo scribat. si verò non coniunxerit, habere potestatem quando non scribit, vt scribat. Ac, discit nunc litteras; siquidem didicit, quæ scit. Præterea, eum, qui vnum tantum ferre potest, multa ferre posse. 7 Ad diuisionem autem hæc pertinent: Quinque esse duo & tria: atque imparia & paria. & quod est maius, esse æquale: tantum enim esse, & etiamnum amplius. nam eadem oratio diuisa, & coniuncta, non semper idem significare videtur: veluti,

„ Ego te reddidi seruum, existentem liberum. Et illud,
 „ Quinquaginta è viris centum liquit diuus Achilles.

8 Ex accentu verò in non scriptis dissertationibus haud facile est efficere argumentationem: sed in scriptis & poëmaticis potius. sicut Homerū nonnulli tuentur aduersus eos à quibus reprehenditur, quasi absurdè dixerit,

hoc enim per accentum soluunt, dicentes illud * accentu acuto esse notandum. Sed & illud de Agamemnonis somnio defendunt, quia non ipse Iuppiter dixit,

sed somnio mandauit didoia. Quæ igitur sunt eiusmodi, ex accentu sumuntur. 9 Hæc verò argumentationes ex figura dictionis ducuntur, cum quis eodem modo interpretatur, quod non idem est: veluti masculinum vt foeminam, aut foeminam vt masculinum, aut neutrum vt alterum horum: vel rursus quantum vt quale, aut quale vt quantum, aut faciens vt patiens, aut affectum vt faciens, & cetera, vt antea diuisa fuerunt. nam fieri potest vt quod non est in faciendi categoria, perinde quasi in ea sit, dictione significetur. vtputà valere, simili dicendi formâ effertur, qua secare, vel ædificare. quamquam illud, quale quidpiam, & certo modo affectum declarat: hoc verò; aliquid facere. Eodem modo & in aliis res habet.

10 Qui igitur ex dictione elenchi ducuntur, his modis fiunt.

Tom. I.

A τείρας δὲ, ὅταν τὸ σὺν τεθῆναι, πλείω σημαίη· κεχρωσμένον δὲ, ἀπλῶς, οἷον, τὸ ἐπίστασθαι γράμματα. ἐκάτερον μὲν γὰρ, εἰ ἐτυχεν, ἐν πῆ σημαίη, τὸ ἐπίστασθαι, ἔτι τὰ γράμματα· ἀμφω δὲ, πλείω, ἢ τὸ τὰ γράμματα αὐτὸ ἐπισημίω ἔχειν, ἢ τῆν γράμματα δῆλον. ἢ μὲν οὖν ἀμφιβολία, καὶ ὁμωνυμία, ὡς τὰ ῥύτις τοῖς ῥύποις ἐστὶ. ὁ Παρά δὲ τὸ σὺν τεθῆσιν τὰ ποιᾶδε. οἷον, τὸ διδάσκει καὶ ἡμῶν βαδίζει, ἔτι μὴ γράφοντα γράφειν. ἢ γὰρ αὐτὸν σημαίη, ἀπὸ διελών τις εἶπη, καὶ σὺν τεθῆσιν, ὡς διδάσκον τὸν καὶ ἡμῶν βαδίζειν, καὶ μὴ γράφοντα γράφειν. καὶ τῆν ὡσαύτως αὐτὸς τις σὺν τεθῆσιν, ἢ μὴ γράφοντα γράφειν· σημαίη γὰρ, ὡς ἔχει διδάσκον τῆν μὴ γράφοντα γράφειν. ἔτι ὅτι μὴ σὺν τεθῆσιν ὅτι ἔχει διδάσκον, ὅτε ἢ γράφει, τῆν γράφειν. καὶ μανθάνειν γὰρ γράμματα, εἰ ἄρ' ἐμύθανεν ἀπὸ ἐπίσταται. ἔτι, τὸ ἐν μόνον διδάσκον φέρειν, πολλὰ διδάσκει φέρειν. 7 Παρά δὲ τὸ διαίρειν, ὅτι τὰ πέντε ἐστὶ δύο καὶ τρία, ἔτι ὡς τὰ καὶ ἑρπία. καὶ τὸ μείζον, ἴσον· ῥοσῶτον γὰρ, καὶ ἐπὶ πρῶτος. ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος διηρημένος, καὶ συγχείμενος, οὐκ αἰεὶ ταῦτο σημαίη αὐτὸ δόξεν οἷον,

B Εγώ σε ἔθηκεν δούλον, ὅταν ἐλθῆτερον. καὶ τὸ, Πεντήκοντ' ἀνδρῶν ἑκατὸν λίπε δῖος Ἀχιλλεύς. 8 Παρά δὲ τὸ πρῶτον προσφάσκειν, ἐν μὲν τοῖς ἀπὸ γράφης ὡς λεκτικῆς, ἢ ῥάδον ποιῆσαι λόγον. ἐν δὲ τοῖς γεγραμμένοις καὶ ποιήμασι, μάλλον οἷον, ἔτι τὸν Ὀμηρὸν ἐνοιὶ δὲ ῥοσῶται πρῶτος τοῖς ἐλέγχουσι, ὡς ἀτόπως εἰρηκότα,

C ἴσον· ῥοσῶτον γὰρ, καὶ ἐπὶ πρῶτος. ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος διηρημένος, καὶ συγχείμενος, οὐκ αἰεὶ ταῦτο σημαίη αὐτὸ δόξεν οἷον, Εγώ σε ἔθηκεν δούλον, ὅταν ἐλθῆτερον. καὶ τὸ, Πεντήκοντ' ἀνδρῶν ἑκατὸν λίπε δῖος Ἀχιλλεύς. 8 Παρά δὲ τὸ πρῶτον προσφάσκειν, ἐν μὲν τοῖς ἀπὸ γράφης ὡς λεκτικῆς, ἢ ῥάδον ποιῆσαι λόγον. ἐν δὲ τοῖς γεγραμμένοις καὶ ποιήμασι, μάλλον οἷον, ἔτι τὸν Ὀμηρὸν ἐνοιὶ δὲ ῥοσῶται πρῶτος τοῖς ἐλέγχουσι, ὡς ἀτόπως εἰρηκότα,

D λούοισι γὰρ αὐτὸ τῆν προσφάσκειν, λέγοντες τὸ οὐ, ὅξυτερον. * καὶ τὸ πρῶτον ἐνύπνιον τῆν Ἀγαμέμνονος, ὅτι οὐκ αὐτὸς ὁ Ζεὺς εἶπεν, διδομένον δὲ οἱ βίχρος ἔρεσθαι, ἀλλὰ τὸ ἐνύπνιον ἐνετέλλετο διδομένον. τὰ μὲν οὖν ῥοσῶται, ὡς τὰ προσφάσκειν ἐστίν. 9 Οἱ δὲ πρῶτον τὸ ῥοσῶται λέξεως συμβαίνοισιν, ὅταν ἢ μὴ αὐτὸν ὡσαύτως ἐρμηνεύηται οἷον, τὸ ἄρρεν, θῆλυ. ἢ τὸ θῆλυ, ἄρρεν. ἢ τὸ μεταξὺ, ἄρρεν τούτων ἢ πάλιν, τὸ ποσόν, ποιόν ἢ τὸ ποιόν, ποσόν. ἢ τὸ ποιού, πᾶρον. ἢ τὸ ἀφαιρέμενον, ποιού. καὶ τὰ ἄλλα, ὡς διηρηται πρῶτερον. ἐστὶ γὰρ τὸ μὴ τῆν ποιόν ὄν, ὡς τῆν ποιόν πῆ, τῆν λέξιν σημαίη. οἷον, τὸ ὑγαινὸν ὁμοίω ῥοσῶται τῆν λέξεως λέγεται τὰ τέμνην, ἢ οἰκοδομεῖν. καὶ τὸ τὸ μὲν, ποιόν πῆ καὶ ἀφαιρέμενον πῶς δηλοῖ. τὸ ὅτι, ποιόν πῆ. τὸν αὐτὸν δὲ ῥοσῶται ἔπειτα τῆν ἄλλων.

E ποιού. καὶ τὰ ἄλλα, ὡς διηρηται πρῶτερον. ἐστὶ γὰρ τὸ μὴ τῆν ποιόν ὄν, ὡς τῆν ποιόν πῆ, τῆν λέξιν σημαίη. οἷον, τὸ ὑγαινὸν ὁμοίω ῥοσῶται τῆν λέξεως λέγεται τὰ τέμνην, ἢ οἰκοδομεῖν. καὶ τὸ τὸ μὲν, ποιόν πῆ καὶ ἀφαιρέμενον πῶς δηλοῖ. τὸ ὅτι, ποιόν πῆ. τὸν αὐτὸν δὲ ῥοσῶται ἔπειτα τῆν ἄλλων. 10 Οἱ μὲν οὖν ῥοσῶται πῶς λέξιν ἐλέγχουσι, οὐκ ῥοσῶται τῆν ῥοσῶται εἰσὶ.

Iliad. ψ. Illiad. β. vbi tamen hæc verba non legas, sed Iliad. e. vide Alexandrinum.

De fallaciis extra dictionem.

Cap. V.

1 De paralogismis extra dictionem. 2 De accidente. 3 De eo quod est simpliciter, vel non. 4 De ignorantia elenchi. 5 De petitione quesiti ab initio propositi. 6 De consequenti. 9 De non causa. 11 Si duae interrogationes pro una sumantur.

CAP. IV.

ΤΩΝ δὲ ἔξω τῆς λέξεως παραλογισμῶν εἶδη εἰσὶν ἑπτὰ· ἐν μὲν, τῶν δὲ συμβεβηκῶς· δεύτερον δὲ τὸ ἀπλῶς, ἢ μὴ ἀπλῶς, ἀλλὰ πῆ, ἢ ποῦ, ἢ ποτέ, ἢ πῶς τὴ λέγεσθαι· τρίτον δὲ, τὸ τῶν πῶ τῶ ἐλέγχου ἀγνοίαν· τέταρτον δὲ, τὸ τῶν ἐπόμενον· πέμπτον δὲ, τὸ τῶν ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν· ἕκτον δὲ, τὸ παρὰ τὸ μὴ αἰτίον, ὡς αἰτίον πηγεῖν· ἕβδομον δὲ, τὸ τῶν τὰ πλείω ἐρωτήματα ἐν ποίῳ.

2 Οἱ μὲν οὖν τῶν δὲ συμβεβηκῶς παραλογισμοὶ εἰσιν, ὅταν ὁμοίως ὁποῦν ἀξιωθῆτε τῶν ἀφῆματι καὶ τῶν συμβεβηκῶν ἀφῆματι· ἐπεὶ γὰρ τὰ αὐτὰ πολλὰ συμβεβηκεν, οὐκ ἀνάγκη πᾶσι τοῖς κατηγορουμένοις, καὶ καθ' οὗ κατηγορεῖται, ταῦτα πρῶτα ἀφῆματι· πρῶτα γὰρ ἔτις ἔσται ταῦτα, ὡς ἄρ' φασιν οἱ σοφισταί· οἷον, εἰ ὁ Κορίσκος, ἕτερος ἀνδρῶν, αὐτὸς αὐτῶ ἕτερος· ἐστὶ γὰρ ἀνδρῶν· ἢ εἰ Σωκράτους ἕτερος, ὁ δὲ Σωκράτης ἀνδρῶν, ἕτερον ἀνδρῶν φασὶν ὡμολογηκεῖναι, ἢ τῶν συμβεβηκῶν, οὗ ἕτερον ἔφησεν εἶπτον εἶ ἀνδρῶν.

3 Οἱ δὲ τῶν δὲ ἀπλῶς τῶδε, ἢ πῆ λέγεσθαι, καὶ μὴ κυρίως· ὅταν τὸ ἐν μέρῳ λεγόμενον, ὡς ἀπλῶς εἰρημόνον ληφθῆ· οἷον, εἰ τὸ μὴ ὄν, ὅτι δόξασον, ὅτι τὸ μὴ ὄν ὅτιν· ἢ γὰρ ταῦτον εἶπτε τί, καὶ εἶπτε ἀπλῶς· ἢ πάλιν, ὅτι τὸ ὄν οὐκ ἔστιν ὄν, εἴτ' ὄντων τί μὴ ὅτιν· οἷον, εἰ μὴ ἀνδρῶν· ἢ γὰρ ταῦτ' ἢ, μὴ εἶπτε, ἢ ἀπλῶς μὴ εἶπτε· φαίνεται δὲ ἢ τὸ πρῶτον τῆς λέξεως, καὶ μικρὸν ἀφῆματι τὸ εἶπτε τί τῶ εἶπτε, καὶ τὸ μὴ εἶπτε τί τῶ μὴ εἶπτε· ὁμοίως δὲ, ἢ τῶν πῆ, ἢ ἀπλῶς· οἷον, εἰ ὁ Ἰνδὸς ὄλωσ μέλας ὄν, λευκὸς ὅτιν ὁδόντας· λευκὸς ἀρα, καὶ ἢ λευκὸς ὅτιν· ἢ εἰ ἀμφω πῆ, ὅτι ἀμφω τὰ ἀντιτὰ ἀφῆματι· τὸ δὲ ποιούτων ἐπ' ἐπίων μὲν πρῶτον θεωρησάμεθα· οἷον, εἰ λεβῶν μέλανα εἶπτε τὸν Αἰθίοπα, τοῖς ὁδόντας ἔροιστο εἰ λευκός· εἰ οὖν ταῦτα λευκός, ὅτι μέλας, καὶ ἢ μέλας, οἷοιστο διελέσθαι συλλογιστικῶς, τελειώσας τῶν ἐρωτήσιν· ἐπ' ἐπίων δὲ λαμβάνει πολλάκις, ἐφ' ὅσων, ὅταν πῆ λέγεσθαι, καὶ τὸ ἀπλῶς δόξασεν ἀκολουθεῖν.

Malim ταυτὸ πρῶτον

Paralogismorum autem, qui extra dictionem consistunt, species sunt septem: una ex accidente; secunda, quia simpliciter, vel non simpliciter, sed quadamtenus vel alicubi, vel aliquando, vel ad aliquid dicitur: tertia, ob elenchi ignorantiam: quarta, ex consequenti: quinta, quia sumitur quod initio quesitum fuit: sexta, quia non causa ut causa ponitur: septima, quia multae interrogationes pro una accipiuntur.

2 Ex accidente igitur paralogismi sunt, cum quidvis postulatum fuerit æquè rei atque accidenti inesse. cum enim multa eidem accidant, non est necesse & attributis & subiecto hæc omnia inesse: alioqui omnia erunt eadem, ut sophistæ dicunt. veluti, si Coriscus est diuersus ab homine, ipse à se ipso diuersus erit, quoniam homo est. aut si à Socrate est diuersus, Socrates autem est homo, diuersum esse ab homine aiunt concessisse: propterea quòd à quo diuersum esse dixit, ei accidit ut sit homo.

3 Hi verò sunt ex eo quod simpliciter tale dicitur, vel quadamtenus, non propriè; cum id quod in parte dicitur, ut simpliciter dictum sumitur. Veluti, si quis colligat, si id quod non est, opinabile est; id quod non est, esse. non enim idem valent, esse aliquid tale, & esse simpliciter. Aut rursus, si quis concludat, id quod est, non esse, si non est aliquid eorum quæ sunt: verbi gratiâ, si non est homo. non enim idem valent, non esse aliquid tale, & simpliciter non esse. Videtur autem utrumque rectè colligi, propter vicinitatem dictionis, & exiguitatem discriminis, quòd est inter esse aliquid & non esse. Similiter paralogismi ducuntur ex eo quod quadamtenus & simpliciter dicitur. Vtputà, si Indus, cum sit totus niger, albus est dentes: albus igitur & non albus est; Aut, si ambo quadamtenus insunt, contraria simul inesse. Porro huiusmodi paralogismum in nonnullis orationibus animaduertere cuius facile est: utputà, si quis, cum sumserit Æthiopem esse nigrum, roget, an sit albus dentes: perfecta igitur interrogatione, arbitretur syllogisticè disputatum, ac probatum Æthiopem esse nigrum & non nigrum. In quibusdam autem sæpe latet: nempe in quibus, cum quadamtenus dicitur, cõsequi videtur, ut etiâ simpliciter dicatur.

& in quibus non facile est perspicere, vtrum propriè sit attribuendum: hoc autem in iis euenit, in quibus opposita pariter insunt. nam aut ambo, aut neutrum inesse, siue attribui, dandum videtur. vtrputà, si totius cuiusdam dimidium sit album, dimidium nigrum, vtrum id album, an nigrum est? 4 Hi verò paralogismi fiunt, quia non est definitum, quid sit syllogismus, vel quid elenchus, sed omissa est definitio. Elenchus enim est contradictio vnus & eiusdem, non nominis, sed rei: ac nominis, non synonymi, sed eiusdem: quæ ex concessis necessariò colligitur, non connumerato eo quod in principio quesitum fuit & sumitur secundum idem, & ad idem: eodemque modo, & eodem tempore. Eodem autem modo & mentiri de aliquo contingit. Nonnulli verò, aliquo horum prætermisso, videntur elencho redarguere, vtrputà, idem esse duplum & non duplum: quoniam duo vnus dupla sunt, trium verò non dupla. aut si idem est eiusdem duplum & non duplum, non tamen secundum idem, sed secundum longitudinem duplum, secundum latitudinem non duplum. aut si eiusdem, & secundum idem, & eodem modo sed non simul. idcirco est specie tantum elenchus. Sed hic paralogismus & ad eos referri potest qui in dictione consistunt.

5 Qui autem ex eo oriuntur quod sumitur quesitum initio propositum, iidem & tot modis fiunt, quot modis accidit id quod ab initio quesitum est, peti. videntur autem redarguere: quia discerni non potest, quod est idem, & quod diuersum.

6 Propter consequens elenchus videtur, quia nonnulli putant reciprocari consecutionem. quando enim si illud sit, necessariò hoc est, etiam putant, si hoc sit, alterum necessariò esse. vnde etiam in opinione ex sensu deceptiones fiunt. sæpe enim fel pro melle accipimus, quia melli consequens est flavus color. & quoniam accidit, vt terra cum pluit, madefiat: etiam pluuisse existimamus, si madida sit terra. sed hoc non est necessarium. 7 Oratorix quoque demonstrationes, quæ à signo ducuntur, ex consequentibus sunt. nam volentes ostendere mæchum esse, consequens sumunt, nimirum accuratiùs esse comptum, aut noctu oberrantem conspici. multis autem hæc insunt, quibus attributum non inest.

8 Similiter accidit in probationibus syllogisticis: cuiusmodi est illa Melissi ratio, qua probare nititur vniuersum esse infinitum, sùptis his principis, Vniuersitatē esse ingenitā: (ex eo nāq; quod non est, fieri nihil posse:) quod autē genitum est, ex principio genitum esse. quare si vniuersum non est genitum, principium non habet: proinde est infinitum.

Tom. I.

Λ καὶ ἐν ὁμοίῳ μὴ ῥάδιον θεωρῆσαι, πότερον αὐτῆν κρείων ἀποδοτέον. ὅς δὲ τὸ τοιοῦτον ἐν ὁμοίῳ ὁμοίως ὑπερῆχεν τὰ ἀντικείμενα. δοκεῖ γὰρ ἢ ἀμφοῖν, ἢ μηδέτερον δοτέον ἀπλῶς εἶναι κατηρησθῆναι. οἷον, εἰ τὸ μὴ ἡμισυ, λευκὸν· τὸ δὲ ἡμισυ, μέλαν· πότερον λευκὸν, ἢ μέλαν; 4 Οἱ δὲ, πῶς τὸ μὴ διωρεῖσθαι τί ὅτι συλλογισμὸς, ἢ τί ἐλεγχοῦ, ἀλλὰ πῶς τὸ πῶς ἔλεγχον τῶν λόγων γίνονται. ἐλεγχος γὰρ ὅτι ἀπὸ φασίς τῶν αὐτῶν καὶ ἐνός, μὴ ὀνόματος, ἀλλὰ παρὰ φημισματός. Ἐὐνομάτος μὴ σίνωνύμου, ἀλλὰ ἔσται αὐτῶν, ἐκ τῆν δόξωντων, ἔξ ἀνάγκης, μὴ σίνωνύμου μίξις τῶν ἐν ἀρχῇ, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ, καὶ παρὰ τὸ αὐτὸ, καὶ ὡσαύτως, καὶ ἐπὶ αὐτῶν χροῖα. τὸ αὐτὸν δὲ ἔσπον καὶ τὸ ψάδεσθαι παρὰ τίνος ἐνίοι δὲ ἀπολιπόντες τί τῆν λεγόντων, φαίνονται ἐλεγχῆν. οἷον, ὅτι τὸ αὐτὸ διπλάσιον καὶ ἔ διπλάσιον. τὰ γὰρ δύο, τῶν μὴ ἐνός διπλάσια, τῶν δὲ τριῶν ἔ διπλάσια. ἢ, εἰ τὸ αὐτὸ τῶν αὐτῶν διπλάσιον, ἔ ἔ διπλάσιον, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸ αὐτὸ. κατὰ τὸ μῆκος, διπλάσιον. κατὰ τὸ πλάτος, ἔ διπλάσιον. ἢ εἰ τῶν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ, καὶ ὡσαύτως, ἀλλ' ἔχεται.

δὲ τὸ πλάτος, ἔ διπλάσιον. ἢ εἰ τῶν αὐτῶν, καὶ κατὰ τὸ αὐτὸ, καὶ ὡσαύτως, ἀλλ' ἔχεται. δὲ τὸ ὅτι φαινόμενος ἐλεγχος. ἔλκοι δὲ αὐτὸς τῶν καὶ εἰς τοῖς πῶς τὸ πῶς λέξιν. 5 Οἱ δὲ πῶς τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβάνειν, γίνονται μὴ οὕτως ἔ τῶν σαυτῶν, ὅσα καὶ εἰδέχεται τὸ ἔξ ἀρχῆς ἀπείσθαι. φαίνονται δὲ ἐλεγχῆν, ἀλλὰ τὸ μὴ διωρεῖσθαι σίνωνύμων, τὸ αὐτὸν καὶ τὸ ἔτερον. 6 Οἱ δὲ πῶς ἔ ἐπὶ λόγων ἐλεγχος, ἀλλὰ τὸ οἷον ἀνιερῆφεν πῶς ἀκολουθῆσιν. ὅταν γὰρ

δὲ τὸ ὄντος, ἔξ ἀνάγκης τόδε ἢ. ἔ τῶν δὲ ὄντος οἷονται καὶ τῶν αὐτῶν εἶναι ἔξ ἀνάγκης. ὅταν καὶ αὐτῶν τὸ δόξαν ἐκ τῶν ἀποδείξεως ἀπάται γίνον. πολλάκις γὰρ πῶς χολῶν, μέλι ὑπολαμβάνομεν εἶναι, ἀλλὰ τὸ ἔπειτα τὸ ξαυτὸν χροῖα ματὰ μέλι. καὶ ἐπεὶ συμβαίνει πῶς γὰρ ὑπολαμβάνομεν ἔξ ἀνάγκης. καὶ ἢ ἀνάγκης, ὑπολαμβάνομεν ὑσῶν. τὸ δὲ, ἐκ ἀνάγκης καίον. 7 Ἐν δὲ τοῖς ῥητορικαῖς, αἱ κατὰ τὸ σημείον ἀποδείξεις, ἐκ τῆν ἐπὶ λόγων εἰσὶ βουλόμενοι γὰρ δεῖξαι ὅτι μισθός, τὸ ἐπὶ λόγων ἔλαβον, ὅτι καλλωπιστής, ἢ ὅτι νικτωρ ὁραται πλάτωνός. πολλοῖς ἔ τῶν αὐτῶν μὴ ὑπερῆχεν, ἔ κατηρησθῆναι μὴ ὑπερῆχεν. 8 Ὁμοίως δὲ καὶ ἐν τοῖς συλλογιστικαῖς. οἷον, ὁ Μελίσσου λόγος, ὅτι ἀπειρον τὸ ἀπὸ μ. λαβὼν τὸ μὴ ἀπὸ μ, ἀγνήνητον. (ἐκ γὰρ μὴ ὄντος, ὅθεν δὴ γινέσθαι. ἔ τῶν ἁμολογῶν, ἔξ ἀρχῆς γινέσθαι εἰ οὐ μὴ γινέσθαι, ἀρχῆς ὅτι ἐκ τῶν πῶς. ὡς ἀπειρον.

LI iiiij

Οὐκ αἰάγκη ἢ τὸ το συμβαίνειν. οὐ γὰρ, εἰ τὸ γα-
 νόμιμον ἀπὸ τοῦ ἀρχαίου ἔχει· καὶ εἰ πῖ ἀρχαίου
 ἔχει, γέγονεν· ὡς παρ', ἔστι· εἰ ὁ πυρέθων, θερ-
 μὸς, αἰάγκη ἔστι τὸν θερμὸν πυρέθων. 9 Ο δὲ
 παρὰ τὸ μὴ αἰτίον, ὡς αἰτίον, ὅταν παρὰ λη-
 φθῆ τὸ αἰαίτιον, ὡς παρ' ἐκείνο ἡμοκρότου τῷ
 ἐλέγχου. συμβαίνει ἢ τὸ τοιοῦτον ἐν τοῖς εἰς τὸ
 ἀδυνάτων συλλογισμοῖς· ἐν τοῖσι γὰρ αἰαγ-
 κῶν αἰαγκῶν πῖ τῶν κειμένων. ἐὰν οὖν κατα-
 εθμηθῆ ἐν τοῖς ἀναγκαῖοις ἐρωτήμασι παρὰ τὸ
 συμπεράσματος τὸ συμβαίνειν ἀδυνάτων, δό-
 ξει παρὰ τὸ το γίνεσθαι πολλάκις ὁ ἐλέγχος·
 οἷον, ὅτι οὐκ ἔστι ψυχὴ ἔστι ζωὴ ταῦτον· εἰ γὰρ φθο-
 ρᾶ ἡμέσις ἐκαστίον, ἔστι πῖνι φθορᾶ ἔσται πῖς
 ἡμέσις ἐκαστίον· ὁ δὲ θάνατος, φθορᾶ πῖς, ἔστι
 ἐκαστίον ζωῆ· ὡς τε ἡμέσις ἢ ζωῆ· ἔστι τὸ ζῆν,
 γίνεσθαι· τῶν δὲ ἀδυνάτων· οὐκ ἔστι ταῦτον
 ἢ ψυχὴ καὶ ἢ ζωῆ τοῦ δὴ συλλελογισθαι· συμ-
 βαίνει γὰρ, καὶ μὴ πῖς ταῦτον φῆ τῆ ψυχῆ πῖνι
 ζωῆ, τὸ ἀδυνάτων. ἀλλὰ μόνον, ἐκαστίον ζωῆ
 μὴ θανάτω ὄντι φθορᾶ, φθορᾶ δὲ ἡμέσιν·
 ἀσυλλόγιστοι μὲν οὖν ἀπλάως οὐκ εἰσὶν οἱ τοιοῦ-
 τοι λόγοι. παρὰ δὲ τὸ κείμηνον, ἀσυλλόγιστοι.
 ἔστι λαμβάνειν πολλάκις ἔχει ἢ τῶν αὐτοῖς τοῖς ἐρω-
 τῶντας τὸ τοιοῦτον. 10 Οἱ μὲν οὖν παρὰ τὸ ἐπό-
 μινον, καὶ παρὰ τὸ μὴ αἰτίον λόγοι, τοιοῦτοι εἰ-
 σιν. 11 Οἱ δὲ παρὰ τὸ πᾶ δύο ἐρωτήματα ἐν
 ποιῆν, ὅταν λαμβάνη πλείω ὄντα, καὶ ὡς ἐνός
 ὄντος ἀποδοθῆ ἀπόκρισις μία. ἐπ' ἐπίων μὲν
 οὖν ῥᾶδρον ἰδεῖν ὅτι πλείω, καὶ ὅτι οὐ δότερον
 ἀπόκρισιν· οἷον, πότερον ἢ γῆ, θάλαττα ἔστιν,
 ἢ ἔρδμος; ἐπ' ἐπίων δὲ, ἢ τῶν καὶ ὡς ἐνός ὄν-
 τος, διδοῦσιν ἀπόκρισιν, καὶ ἐλέγχονται, ἢ ὁμο-
 λογησὶ τῶν μὴ ἀποκρίνεσθαι τὸ ἐρωτώμενον,
 * καὶ ἐλέγχονται φαίνονται· οἷον, ἀρα οὐκ ἔστι
 οὐκ ἔστιν ἀνθρώπος; ὡς τε ἀπὸ πῖς τῶν τῶ-
 ρων καὶ τῶν, ἀνθρώπων, ἀλλὰ οὐκ ἀνθρώπων,
 τυπῆσις· ἢ πάλιν, ὡν τὰ μὲν, ἔστιν ἀγαθὰ,
 τὰ δὲ, οὐκ ἀγαθὰ, πᾶντα ταῦτα ἀγαθὰ, ἢ
 οὐδὲ ἀγαθὰ; ὁπότερον γὰρ ἀπὸ φῆ, ἔστι μὲν ὡς
 ἐλέγχον, ἢ ψυδὸς φαινόμενον δόξεν ἀπὸ * εἰ-
 πεῖν· τὸ γὰρ φάσαι τῶν μὴ ἀγαθῶν εἶναι πῖ ἀγα-
 θῶν, ἢ τῶν ἀγαθῶν μὴ ἀγαθῶν, ψυδὸς· ὅτε ἢ,
 παρὰ ληφθέντων τινῶν, καὶ ἐλέγχος ἡμοκρο-
 ἀληθινός. οἷον, εἰ πῖς δόξη, ὁμοίως ἐν καὶ πολλὰ
 λέγεσθαι λευκὰ, ἔστι γυμνά, καὶ τυφλά. εἰ γὰρ
 τυφλόν, τὸ μὴ ἔχον ὄψιν, πεφυκός ἢ ἔχειν· καὶ
 τυφλά ἔσται τὰ μὴ ἔχοντα, πεφυκότερα ἢ ἔχειν.
 ὅταν οὖν τὸ μὲν, ἔχει, τὸ ἢ, μὴ ἔχει· τὰ ἀμφο-
 ῖν ἔσται ἢ ὁράντα, ἢ τυφλά· ὅταν ἀδυνάτων.

A Atqui necesse non est hoc euenire. nō enim
 si quicquid genitum est, principium habet;
 etiam si quid principium habet, genitū est:
 quemadmodū nec si febricitans est calidus,
 necesse est etiā calidum febricitare. 9 Ex eo
 autē quod non causa, accipitur pro causa, pa-
 ralogismus est, cum absumpta fuerit nō cau-
 sa, quasi ob eā fiat elenchus. Hoc autē acci-
 dit in syllogismis ducentibus ad impossibile:
 quoniam in his necesse est refellere aliquid
 eorum quæ posita fuerunt. Si igitur nume-
 ratū sit in necessariis interrogationibus an-
 te conclusionem eueniens illud impossibi-
 le, sæpe videbitur ob id fieri elenchus: verbi
B gratiā, nō idem esse animam & vitā: quia si
 interitui ortus est contrarius, etiam cuidam
 interitui erit quidam ortus cōtrarius: atqui
 mors est interitus quidam, & vitæ cōtraria:
 quare vita est ortus: & viuere est oriri: sed
 hoc est impossibile: non sunt igitur idem a-
 nima & vita. Hoc vero non est conclusum
 syllogismo: quoniam euenit impossibile, e-
 tiam si quis non asserat vitam esse idem at-
 que animam: sed tantū, morti quæ est in-
 teritus, vitam esse contrariam: interitui au-
 tem ortum. Ergo huiuscemodi argumen-
 tationes non sunt ad concludendum ine-
C ptæ omnino, sed propositum non conclu-
 dunt. atque eiusmodi vitium plerumque
 non minū ipsos interrogantes latet.
 10 Ex consequente igitur, & ex non cau-
 sa argumentationes eiusmodi sunt. 11 Hæ
 verò ex eo quod duæ interrogationes pro
 vna accipiuntur, cum latet plures esse, &
 quasi vna sit interrogatio, datur vna respon-
 sio. Sane quasdam facile est animaduerte-
 re multas esse, nec dandam esse respon-
 sionē vnā: veluti, utrū terra est mare, an cœlū?
 in nonnullis autē minū perspicitur: & quasi
 vna sit interrogatio, responsonē dant; ac re-
 darguuntur elencho: aut assentiuntur, quia
D nō respōdent quod rogatū est, & redargui
 videntur. veluti, Nū hic & hic est homo?
 quare si quis hūc & hunc verberet, homi-
 nem, nō homines, verberabit. Aut rursum:
 Quorū alia sunt bona, alia non bona; hæc
 omnia suntne bona, an non bona? utrūvis e-
 nim dixerit, fieri potest, vt aut in elenchum
 incidere, aut quod videtur falsum, dicere vi-
 deatur. nā siue dicatur aliquid eorū quæ nō
 sunt bona, esse bonū, siue aliquid eorū quæ
 sunt bona, non esse bonū; falsū dicitur. Inter-
 dū vero asūptis quibusdā etiā verus elen-
E chus fieri potest. veluti, si quis concesserit,
 æquē vnū ac multa dici alba, & nuda, & cæ-
 ca. nam si cæcum est, quod non habet aspe-
 ctum, cum sit naturā comparatum vt ha-
 beat: etiam cæca erunt, quæ non habent,
 cum naturā sint comparata vt habeant.
 quando igitur aliud habet, aliud non ha-
 bet; ambo videbunt, aut cæca erunt: quod
 est impossibile.

28. ἢ εἰλ. φ.

28. πικρῶν.

Reductio omnium fallaciarum ad ignorationem elenchi.

Cap. VI.

1 ¶ Prothesis. 2 ¶ Generalis expositio. 3 ¶ Specialis expositio. De fallaciis in dictione consistentibus. 4 De fallacia accidentis. 5 De fallacia secundum quid. 6 De ignoratione elenchi. 7 De petitione quasi propositi. De non causa. 8 De fallacia consequentis. 9 De pluribus interrogationibus. 10 ¶ Epilogus.

A Ut igitur sic diuidendi sunt, qui videntur syllogismi, & elenchi; aut omnes reuocandi ad ignorantiam elenchi, hac pro principio sumpta. licet enim omnes dicto modis resolvere in elenchi definitionem.

2 Ac primum, si sint inepti ad concludendum. oportet enim ex iis quæ posita sunt, effici conclusionem, adeo ut necessarium dicatur, non effici tantum videatur.

3 Deinde & secundum partes definitionis. Nam eorum *paralogismorum*, qui in dictione cernuntur, nonnulli ex duplici significatione oriuntur: cuiusmodi est homonymia, & ambigua oratio, & dictionis figura similis. solent enim hæc omnia, quasi hoc aliquid significantia *usurpari*. Compositio vero & diuisio, & accentus *ideo captionem efficiunt*, quod non eadem est oratio, vel nomen est diuersum: oportebat autem & hoc *idem esse*, quemadmodum res eadem est, si futurus est elenchus, aut syllogismus; ut puta, si tunica concludi debet; non oportet vestem concludere, sed tunicam. quamvis enim id verum sit, tamen non est syllogismo conclusum: sed adhuc interrogatione est opus, ut idem significare assumatur, erga quærentem quid ita? 4 *Paralogismi* autem, qui ex accidente *sumuntur*, definito syllogismo fiunt manifesti. oportet enim eandem esse definitionem elenchi, præterquam quod adiungitur contradictio: nam elenchus est syllogismus contradictionis. quare si non est syllogismus accidentis, non fit elenchus. non enim si, cum ea sunt, necesse est hoc esse, hoc autem est album, necesse est album esse, propter syllogismum. nec si triangulum duobus rectis æquales angulos habet; ei autem accidit, ut sit figura, vel primum, vel principium; consequens est, ut figura vel principium, vel primum sit tale. non enim *de eo demonstratio fit*, quâ est figura, nec quâ primum, sed quâ triangulum est. Similiter & in aliis se res habet. Quapropter si elenchus est syllogismus quidam; qui ex accidente est, elenchus esse nequit. Sed hinc & artifices & omnino docti ab indoctis redarguuntur: quoniam ex accidente syllogismos faciunt aduersus scientes: hi vero, cum diuidere non valeant, aut rogati dant, aut non dantes videntur dedisse.

A **H** ΔΗ ὅπως ἀφαιρετέον τῶν φαινομένων καὶ συλλογισμοῦ καὶ ἐλέγχου. ἢ πᾶν τὰς αἰακτέον εἰς τὴν τῶν ἐλέγχου ἀγοίαν; ἀρχὴν αὐτῶν ποιησάμενοι. ἔστι γὰρ ἀπὸ τῶν αἰακτέων τῶν λεγόντων ἔπος εἰς τὸν τῶν ἐλέγχου δόξισμόν.

2 Πρῶτον μὲν, * εἰ ἀσυλλόγιστοι. δεῖ γὰρ ἐκ τῶν χειρῶν συμβαίνει τὸ συμπέρασμα, ὡς λέγει δὲ ἀνάγκη, ἀλλὰ μὴ φαίνεται. 3 Επειτα καὶ κατὰ τὰ μέρη τῶν δόξισμῶν. τῶν μὲν γὰρ ἐκ τῆς λέξεως, οἱ μὲν εἰσι πᾶσι τὸ διπλόν, οἷον ἢ τε ὁμωνυμία, καὶ ὁ λόγος, καὶ ἡ ὁμοιοσημοσύνη. οἷον γὰρ τὸ πᾶν ὡς τοδεῖσι σημειῖται. ἢ τὸ σιωπῆσι, καὶ ἡ ἀφίρεσις, καὶ ἡ προσοφία, πᾶσι μὴ τὸν αὐτὸν εἶναι τὸν λόγον, ἢ τὸ ἰσῶμα διαφέρειν. ἔδει δὲ καὶ τῶν κατὰ τὸν καὶ τὸ πᾶν τῶν αὐτῶν, εἰ μέλλει ἐλέγχος ἢ συλλογισμὸς ἔσεσθαι. οἷον, εἰ λώπιον, μὴ ἰμάτιον συλλογισσάσθαι, ἀλλὰ λώπιον. ἀληθὲς μὲν γὰρ καὶ κεῖνο. ἀλλ' οὐ συλλελογίσται. ἀλλ' ἐπὶ ἐρωτήματος δεῖ, ὅτι τῶν σημειῖται, πρὸς τὸν ζητούμενον τὸ ἀφίρησι. 4 Οἱ δὲ πᾶσι τὸ συμβεβηκὸς, ὁμοειδὲς τῶν συλλογισμῶν, φαεργί γίνονται. τὸν αὐτὸν γὰρ ὁμοειδὲς δεῖ καὶ τῶν ἐλέγχου γίνεσθαι, πλὴν προσκεῖσθαι τὴν ἀπίφασιν. ὅτι ἐλέγχος, συλλογισμὸς ἀπίφασεως. εἰ οὖν μὴ ἔστι συλλογισμὸς τῶν συμβεβηκῶν, καὶ γὰρ ἐλέγχος. οὐ γὰρ, εἰ τούτων ὄντων, αἰακτικὴ τῶν εἶναι, τῶν δὲ ἔστι λευκὸν, αἰακτικὴ λευκὸν εἶναι ἀφίρησι τὸν συλλογισμὸν. οὐδ' εἰ τὸ τρίγωνον δυοῖν ὀρθῶν ἴσας ἔχει, συμβεβηκε δὲ αὐτῶν, γῆματι εἶναι, ἢ πᾶσι, ἢ ἀρχῆ. ὅτι γῆμα, ἢ ἀρχῆ, ἢ πᾶσι τοιοῦτόν ἐστιν. οὐ γὰρ ἢ γῆμα, οὐδ' ἢ πᾶσι, ἀλλ' ἢ τρίγωνον, ἢ ἀπὸ δόξισ. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἄλλων. ὡς τε, εἰ ὁ ἐλέγχος, συλλογισμὸς τίς. οὐκ αὖ εἴη ὁ κατὰ συμβεβηκῶν, ἐλέγχος. ἀλλὰ πᾶσι τῶν καὶ οἱ τεχνῖται, καὶ ὅλως οἱ ἄπειρηται ἀπὸ τῶν ἀπειρημένων ἐλέγχονται. κατὰ συμβεβηκῶν γὰρ ποιοῦνται τῶν συλλογισμοῦ πρὸς τοὺς εἰδότες οἱ δὲ οὐ διδάσκοντες διαφέρειν, ἢ ἐρωτῶμενοι δίδασιν, ἢ οὐ δίδοντες, εἰσὶν δὲ δέδωκεναι.

5 Οί δ' ὅτι τὸ πᾶν καὶ ἀπλάως, ὅτι οὐ καὶ τῆ αὐτῆς ἢ κατὰ φασίς καὶ ἀπόφασίς. τὸ γὰρ πᾶν λευκόν, τὸ πᾶν ἢ λευκόν. ὅτι ἀπλάως λευκόν τὸ ἀπλάως οὐ λευκόν, ἀπόφασίς. εἰ οὖν, ὄντος τὸ πᾶν ἢ λευκόν, ὡς ἀπλάως εἰρημνόν λαμβάνει, οὐ ποιεῖ ἐλέγχον. φαίνεται δὲ ἀπλάως ἀγνοία τῆς πᾶν ὅτι ἐλέγχος. 6 Φανερώτατοι δὲ πᾶν οἱ ὁρῶντες λευκόν τὸν τῆς ἐλέγχου ἀρτισμόν. δὲ καὶ ὁρῶντες ἀρτισμὸν οὕτως. τὸ γὰρ τῆς λέγουσιν ἢ ἐλέγχον ἢ φασίς γίνεται. καὶ διαμερῶν οὕτως, κοινόν ὅτι πᾶσι τύποις ἡτέρον τῆς λέγουσιν ἐλέγχον.

7 Οἱ τε τὸ λαμβάνειν τὸ εἶναι ἀρχή, καὶ τὸ ἀνάγειν ὡς αἴτιον πᾶν, δηλοῖ ἀπλάως τὸ ὄρισμόν. διὸ γὰρ συμπέρασμα τὰς αὐτὰς εἰς συμβαίνειν, ὅτι οὐκ ἔστιν οὐδὲ ἀνάγειν. καὶ πάλιν μὴ ἀριθμῶν τῆς ἀρχῆς, ὅτι οὐκ ἔχουσιν οἱ τὸ πᾶν τῆς αἴτησιν τῆς εἶναι ἀρχή.

8 Οἱ δὲ τὸ ἐπόμῃον, μέρος εἰσὶ τῆς συμβεβηκότος. τὸ γὰρ ἐπόμῃον συμβεβηκε. ἀφ' ἑαυτῆς δὲ τῆς συμβεβηκότος, ὅτι τὸ μὲν συμβεβηκός, ἐστὶν ἐφ' ἑνὸς μόνου λαμβάνειν, αὐτὸν ἢ τὸ ξασθόν καὶ τὸ μέλι, ἢ τὸ λευκόν ἢ κύκνον. τὸ δὲ τὸ ἐπόμῃον, αἰεὶ εἰς σπλείουσι. τὰ γὰρ ἐνὶ καὶ αὐτὰς αὐτὰς, ἢ ἀλλήλοις ἀξιοῦν εἶναι αὐτὰ. διὸ γίνεται ὁ τὸ πᾶν τὸ ἐπόμῃον ἐλέγχος. ἐστὶ δὲ οὐ πᾶν ὡς ἀληθές. οἷον, ἀπὸ τῆς λευκόν καὶ συμβεβηκός. καὶ γὰρ ἢ χιών καὶ ὁ κύκνος τὰ λευκὰ αὐτὸν. ἢ πάλιν, ὡς εἰς τὰς Μελλίσου λόγῳ, τὸ αὐτὸ λαμβάνειν εἶναι τὸ γενεῖναι καὶ ἀρχὴν ἔχον. ἢ τὸ ἴσους γενεῖναι καὶ αὐτὸ μέγεθος λαμβάνειν. ὅτι γὰρ τὸ γενεῖναι ἔχει ἀρχήν. καὶ τὸ ἔχον ἀρχήν, γενεῖναι ἀξιοῖ. ὡς ἀμφὸς αὐτὰ ὄντα, τὰς ἀρχὴν ἔχον, τὸ γενεῖναι, καὶ τὸ πεπερασμένον. ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι τῆς ἴσων γενεῖναι, εἰ τὰ τὸ αὐτὸ καὶ ἐν μέγεθος λαμβάνονται, ἴσα γίνεται. καὶ τὰ ἴσα γενεῖναι, εἰ μέγεθος λαμβάνει, ὡς τὰ τὸ ἐπόμῃον λαμβάνει. ἐπεὶ οὖν τὸ πᾶν τὸ συμβεβηκός ἐλέγχος, εἰ τῆς ἀγνοίας τῆς ἐλέγχου. φανερόν ὅτι καὶ ὁ τὸ πᾶν τὸ ἐπόμῃον. ὅτι οὐκ ἔστιν ἄλλως.

9 Οἱ δὲ τὸ πᾶν τὰ πλείω ἐρωτήματα εἰ ποιεῖν, εἰ τὰς μὴ ἀφαιρεθῶν ἡμᾶς, ἢ μὴ ἀφαιρεῖν τὸν λόγον τῆς ἀφαιρέσεως. ἢ γὰρ ἀφαιρέσειν ὅτι ἐν κατὰ ἑνός.

A 5 Ex eo verò, quod quadamtenus, vel simpliciter dicitur, ducti paralogismi in eo versantur, quòd non de eodem accipitur affirmatio & negatio. eius enim quod quadamtenus est album, id quod quadamtenus non est album, negatio est. si igitur, dato esse quadamtenus albū, alius quasi simpliciter dictū accipiat, non efficit elenchū, sed efficere videtur, quoniam ignoratur quid sit elenchus. 6 Maximè autem omnium perspicui sunt, qui supra dicti sunt ex elenchi definitione: ideoque sunt ita appellati. nam ob definitionis defectionem fit ut elenchus videatur: & si diuidantur paralogismi, sicut nunc diuisimus, hoc omnibus commune ponendum est, definitionis (inquam) defectio.

B 7 Sed & hi, qui ex eo ducuntur, quòd sumitur quasi in initio propositum, & qui ex eo quòd ponunt non causam pro causa, per elenchi definitionem sunt manifesti. oportet enim conclusionem euenire, eo quòd illa sunt, quae fuerunt posita: quòd certè non est in non causis. rursus non connumerato eo quòd ab initio quasi sumitur: quòd requisitum non habent, qui propter petitionem quasi in initio propositi peccant.

C 8 Qui verò ex consequente ducuntur, accidentis pars sunt. nam consequens accidit: sed eo differt ab accidente, quòd licet in vno tantum accidens sumere: ut puta idem esse flauum & mel, nec non album & cyenum: quòd verò ex accidente ducitur, semper in pluribus cernitur. nam quae vni & eidem sunt eadem, etiam inter se eadem esse postulamus: unde oritur elenchus, qui ex consequente appellatur. Id autem non est omnino verum: veluti si album sit ex accidente: etenim nix & cygnus, quòd ad alborem, idem sunt. aut rursus, ut in Melissi ratione: qui idem esse sumit factū esse, & Principiū habere. aut idem esse, Fieri aequalia, & Eandem magnitudinem accipere. nam quia quòd factum est, principium habet: & quòd principium habet, factum esse postulat sibi concedi: quasi haec duo, factum & finitum, eadem sint, propterea quòd utraque principium habent. similiter & in iis quae aequalia fiunt, si ea quae vnam & eandem magnitudinem accipiunt. aequalia fiunt; vicissim etiam, quae aequalia fiunt, vnam magnitudinem accipiunt. Itaque consequens sumit.

D Quoniam igitur elenchus ex accidente ductus, in ignorantia elenchi cernitur: apparet eodem referri etiam elenchum ex consequente. Est autem hoc & alio modo considerandum.

E 9 Qui verò ex eo ducuntur, quòd ex pluribus interrogationibus vna fit, in eo consistunt quòd non articulatum seu non distinctè expendimus definitionem propositionis. nam propositio est vnum de vno. est

enim eadem definitio vnus tantum, & simpliciter rei: vt hominis, & vnus tantum hominis. similiterque in aliis *res habet*. si igitur vna tantum propositio est, quæ vnum de vno postulat; etiam simpliciter propositio: sic interrogatio eiusmodi. quia verò syllogismus ex propositionibus constat, elenchus autem est syllogismus, etiam elenchus erit ex propositionibus. Quocirca si propositio est vnum de vno, apparet etiam hunc in elenchi ignorantia *versari*: videtur enim esse propositio, quæ non est propositio. Itaque si responsum dedit quasi ad vnâ interrogationem, erit elenchus; si non dedit, sed videtur *dedisse*, videbitur elenchus. 1 Quare omnes modi cadunt in elenchi ignorantiam: illi quidem qui in dictione *consistunt*; quia videtur contradictio, quod erat proprium elenchi: reliqui autem propter syllogismi definitionem.

Α ο γδ αὐτὸς ὅρος ἐνὸς μόνου, καὶ ἀπλῶς τῆς προτάματος· οἷον, ἀνθρώπου, ἢ ἐνὸς μόνου ἀνθρώπου. ομοίως δὲ καὶ ὅτι τῶν ἄλλων. εἰ οὖν μία μὲν πρότασις, ἢ ἐν κατ' ἐνὸς ἀξιόδοσα· ἢ ἀπλῶς ἔσται πρότασις, ἢ ποιαυτὴ ἐρώτησις. ἐπεὶ δὲ ὁ συλλογισμὸς, ἐκ προτάσεων· ὁ δὲ ἔλεγχος, συλλογισμὸς· καὶ ὁ ἔλεγχος ἔσται ἐκ προτάσεων. εἰ οὖν ἡ πρότασις, ἐν κατ' ἐνὸς· φανερόν ὅτι καὶ οὗτ' ἐστὶ τῆς ἐλέγχου ἀγνοία· φαίνεται γὰρ εἰς τὴν πρότασιν, ἢ ἐκ οὐσα πρότασις. εἰ μὲν οὖν δέδωκεν ἀπάντησιν, ὡς πρὸς μίαν ἐρώτησιν, ἔσται ἔλεγχος· εἰ δὲ μὴ δέδωκεν, ἀλλὰ φαίνεται, φαινόμενος ἔλεγχος. 10 Ὡς τε πάντες οἱ ἄποιοι πίπτοι εἰς τὸν ἐλέγχου ἀγνοίαν· οἱ μὲν οὖν, ὡς καὶ λέξιν, ὅτι φαινόμενη ἀπίφασις, ὡς ἰδὲ τῆς ἐλέγχου· οἱ δὲ δῆλοι ὡς τὸν τῆς συλλογισμῶ ὅρον.

Rationes deceptionum.

Cap. VII.

1 De homonymia, & amphibolia 2 De compositione, & diuisione. 3 De non accentu. 4 De figura dictionis. 6 De accidente. 7 De consequente. 8 De ignorantia elenchi. De eo quod est non simpliciter. 9 De petitione questiti ab initio propositi. De non causa. De pluribus interrogantibus.

Porro nos fallunt *paralogismi*, qui ex homonymia, & qui ex *ambigua* oratione *ducuntur*: quia non possumus distinguere, quod multifariam dicitur, quorundam enim distinctio non est in promptu: vt Vnius, & Entis, & Eiusdem. 2 Qui verò ex compositione, ac diuisione: quia nihil putamus interesse inter coniunctam & diuisam orationem, sicut in plurimis *accidit*. 3 Similis ratio est eorum qui ex accentu *ducuntur*: aut enim in nulla re, aut *saltem* non in multis videtur idem significare contentus & remissus sermo. 4 Qui autem ex figura *dictionis*, propter dictionis similitudinem. nam difficile est discernere, quæ eodem, & quæ diuerso modo dicuntur: (ferè enim qui potest hoc facere, prope est vt verum perspiciat, maximè autem scit annuere:) quicquid enim alieni attribuitur, existimamus esse hoc aliquid, & quasi vnum accipimus. nam vni & substantiæ maximè videtur consequens esse hoc aliquid, & ens. 5 Quocirca & inter eos *paralogismos*, qui in dictione *consistunt*, hic *fallendi* modus est ponendus. primum quia magis decipimur considerantes cum aliis, quam apud nosmetipsos: nam consideratio cum aliis per sermonem *instituitur*: apud nosmetipsos autem non minus *fit* per rem ipsam. Deinde & per nosmetipsos vt fallamur *accidit*; cum in *rebus* considerandis sermo adhibetur. Præterea *deceptio est* ex similitudine: similitudo autem ex dictione.

Η Δ' ἀπάτη γὰρ τῆς μὲν ὡς καὶ τῶν ομωνυμίας, ἢ τὸν λόγον, ἢ μὴ διωκῶν διαφέρει τὸ πολλαχῶς λεγόμενον. ἐνια γὰρ ἐκ τῶν ὅρων διαφέρει· οἷον ἐν, ἢ ὄν, καὶ τῶν ὅρων. 2 Τῶν δὲ ὡς καὶ τῶν σιμύσεων, καὶ διαρεσιν, τὰ μὴ δὲν οἷα δὲ ἀφ' ἑαυτῶν σιμύσι μὲν, ἢ διαρεσὺ μὲν τὸν λόγον, κατὰ τὸ ὅτι τῶν πλείστων. 3 Ομοίως δὲ ἢ ὅτι τῶν ὡς καὶ τῶν προσφάτων. ἢ γὰρ ἄλλο δὲ καὶ σημαίνει ἀνιέμενος, καὶ ὅτι τεινόμενος, ὁ λόγος, ἐπὶ ὁσέθενος, ἢ ἐκ τῶν πολλῶν. 4 Τῶν δὲ ὡς καὶ τῶν ἡμῶν, ἀπὸ τῆς ὁμοιότητος τῆς λέξεως· χαλεπὸν γὰρ διαρεῖν, ποῖα ὡσαύτως, ἢ ποῖα ὡς ἑτέρως λέγεται. (χερδὸν γὰρ ὁ τῶν διωκόμενος ποῖον, ἐστὶν ὅτι τῶν τεινόμενος, * μάλιστα δὲ ὅτι τῶν σιμύσεων καὶ τῶν πινύσεων,) ὅτι πᾶσι τῶν κερηροσόμενον πίνος, ἢ πολλα μὲν ὡς τὸ πᾶσι, καὶ ὡς ἐν ὑπακούομεν· πᾶσι γὰρ ἐνὶ καὶ τῆς οὐσίας μάλιστα δοκεῖ παρεπέσθαι τὸ πᾶσι, ἢ τὸ ὄν. 5 Διὸ καὶ τῶν ὡς καὶ τῶν λέξιν οἷα ὁ ἄποιοι τεινόμενος· ὡς τὸν μὲν, ὅτι μᾶλλον ἢ ἀπάτη γὰρ * μετ' ἄλλων σιμύσεων ἢ κατ' ἐαυτοῦ· ἢ μὲν μετ' ἄλλων σιμύσεων, ἢ κατ' ἐαυτοῦ, ἢ ὅτι κατ' αὐτοῦ, οὐχ ἢ τὸν δι' αὐτῶν τῶν ὡς καὶ τῶν λέξεων· εἴτα, καὶ κατ' αὐτοῦ ἀπατᾶσθαι συμβαίνει, ὅτι μὲν ὅτι τῶν πινύσεων τῶν σιμύσεων ἐστὶ, ἢ μὲν ἀπάτη, ἐκ τῶν ομοιότητος· ἢ δὲ ὁμοιότητος, ἐκ τῆς λέξεως.

Cap. vi.

καὶ μάλιστα

καὶ μετ' ἄλλων

6 Τῶν δὲ ᾧ δὲ συμβεβηκός, ἀλλὰ δὲ μὴ διώσασθαι ἀκριβῆς τὸ αὐτὸν καὶ δ' ἕτερον, καὶ δὲ ἐν καὶ τὰ πολλά· μηδὲ τοῖς ποίοις τῶν κατηγορημάτων πάντα αὐτὰ καὶ τὰ ᾧ δὲ συμβεβηκεν. 7 Ομοίως δὲ καὶ τῶν ᾧ δὲ ἐπόμυον· μέρος γὰρ τίς συμβεβηκός, ὁ ἐπόμυον· ἐπὶ δὲ, καὶ ἐπὶ πολλῶν φαίνεται καὶ ἀξιούται ἕως, εἰ τὸ δὲ ἀπὸ τῆς δὲ μὴ χωρίζεται, μηδὲ ἀπὸ τῆς δὲ χωρίζεται τῆς δὲ. 8 Τῶν δὲ ᾧ δὲ πλεῖν ἑλέσθαι τῆς λέξεως, καὶ τῶν ᾧ δὲ πῆ καὶ ἀπλάως, ἐν τῶν ᾧ δὲ μικρὸν ἢ ἀπάτη· ὡς γὰρ ὅσα ἐπεσπασμένον ὁ τί, ἢ πῆ, ἢ ὁ ἀπλάως, ἢ πῶς, ἢ ὁ νῦν, κατὰ λέξιν συγχωροῦν. 9 Ομοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν ἐν ἀρχῇ λαμβανόντων, καὶ τῶν ἀναίτιων, καὶ ὅσοι τὰ πλείω ἐρωτήματα ὡς ἐν ποιούσιν· ἐν ἀπασιν γὰρ ἢ ἀπάτη, ἀλλὰ δὲ τῶν ᾧ δὲ μικρὸν· ἔργον ἀκριβοῦν, ἕτερον τῶν ἐπεσπασέως, ἕτερον συλλογισμῶν τὸν ὅρον, ἀλλὰ τῶν ἐπεσπασμένων αἰτίας.

A 6 Paralogismi verò ex accidente fallunt: quia non possumus diludicare, quod est idem vel diuersum, & quod est vnum vel multa: nec quibus attributis omnia eadem ac rei accidant. 7 Similis ratio est eorum qui ex consequenti ducuntur: nam consequens est pars quædam accidentis. Præterea & in multis videtur, & postulatur, ita, si illud ab hoc non separatur, neque hoc ab illo separari.

B 8 Qui verò ex defectione definitionis sumuntur, & qui ex eo quod quodammodo vel simpliciter dicitur, propter discriminis exiguitatem fallunt. vniuersaliter enim concedimus, quasi hæc nihil adsignificent, aliquod, quadamtenus, simpliciter, quodammodo, nunc. 9 Similis est ratio eorum qui sumunt *questum* initio *propositum*, & non *causarum*, & eorum qui multas interrogationes faciunt quasi vnam. in omnibus enim propter exiguitatem captio est: quia scilicet non expendimus accuratè definitionem propositionis, & syllogismi, ob antè dictam causam.

Ex locis suprâ expositis colligi, non solùm eos qui videntur syllogismi & elenchi, sed etiam falsos & sophisticos. Cap. VIII.

1 Ex quibus dictum est fieri syllogismos & elenchos apparentes, ex iisdem fieri sophisticos. 2 Sophisticorum elenchorum genera, & distinctio à tentatiuis. 3 Eadem methodo inueniri sophisticos, & tentatiuos. 4 Quot modis fiat elenchus apparens. 5 Sophisticum non esse absoluitè syllogismum, vel elenchum.

CAP. VII.

ΕΠΕΙ δ' ἔχοντες πρὸς ὅσα γίνονται οἱ φαινόμενοι συλλογισμοὶ, ἔχοντες καὶ πρὸς ὅποσα οἱ σοφιστικοὶ γίνονται δὲ συλλογισμοὶ καὶ ἑλέγχου. 2 Λέγω δὲ σοφιστικὸν ἑλεγχον, ὁ συλλογισμὸν, ὃ μόνον τὸν φαινόμενον συλλογισμὸν, ἢ ἑλεγχον, μὴ ὄντα δὲ, ἀλλὰ καὶ τὸν ὄντα μὲν, φαινόμενον ὃ οἰκείον τῷ ᾧ δὲ συμβεβηκός. εἰσὶ δὲ οὗτοι, οἱ μὴ κατὰ τὸ ᾧ δὲ συμβεβηκός ἐλεγχοντες καὶ ἀκρίβητες ἀνομοιωτάς· ὅσα ἡ τῆς πειρασιχῆς· (ἐστὶ δὲ ἡ πειρασιχῆ, μέρος τῆς ἀλεγεινῆς· αὐτὴ δὲ διώσασθαι συλλογίζεσθαι ψεῦδος δι' ἀνομιᾶν τῆς διδόντος τὸν λόγον.) οἱ δὲ σοφιστικοὶ ἑλέγχου, δὲ καὶ συλλογίζονται τῶν ἀπίφασι, ὃ ποιούσι δὴλον εἰ ἀνομῶν καὶ τὸν εἰδόμενα ἐμποδίζουσι τοῦτοις τοῖς λόγοις. 3 Ὅτι δὲ ἔχοντες αὐτοὺς τῆ αὐτῆς μεθόδου, δὴλον· πρὸς ὅσα γὰρ φαίνεται τοῖς ἀκούουσι ὡς ἠρωτημένα συλλελογίσθαι, ᾧ δὲ αὐτὰ καὶ τὰ ἀποκρινόμενα δοξείεν· ὡς τε ἔσονται συλλογισμοὶ ψεῦδεις ἀλλὰ τούτων, ἐν πᾶσι, ἢ οἰών· ὃ γὰρ μὴ ἐρωτηθεὶς οἴεται δέδωκεναι, καὶ ἐρωτηθεὶς * γείη.

C CVM autem teneamus, ex quibus efficiuntur qui videntur syllogismi; teneamus etiam, ex quibus fieri possunt sophistici syllogismi & elenchi. 2 Voco autem sophisticum elenchum & syllogismum, non solùm eum qui videtur syllogismus, vel elenchus, cum non sit; sed etiam qui *re vera* est *syllogismus vel elenchus*, sed *falsò* videtur esse proprius rei *qua de igitur*: tales sunt, qui non ex *re ipsa* redarguunt, ignorantésque detegunt: quod erat *pirasticæ proprium*: (est autem *pirastice*, pars *dialecticæ*: quæ quidem potest falsum concludere, propter ignorantiam eius qui argumentationem concedit:) sed *sophistici elenchi*, etiam si concludant contradictionem, tamen non faciunt manifestum, an *aduersarius* ignoret: quoniam & scientem impediunt *sophisticæ* hisce argumentationibus. 3 Quòd autem habeantur eadem methodo, manifestum est: nam propter quæ videtur audientibus, utpote in interrogationem deducta, cõclusū esse, propter hæc ipsa videri etiã respondententi potest. erunt igitur syllogismi falsi per hæc aut omnia, aut aliqua. quod enim *se* non interrogatus *quispiam* dedisse putat, utique etiam interrogatus daret. Quamquam

α. εἶθ.

Quamquam in nonnullis accidit, ut simul ac adiungitur interrogatio eius quod ad *conclusionem perficiendam* deerat, falsitas detegatur: ut in *captiōibus*, quæ propter dictionem & solœcismū *sunt*. Si igitur paralogismi contradictionis in eo cōsistūt, quod videtur elenchus: patet, ex totidem *locis* duci falsos syllogismos, ex quos *sumitur* qui videtur elenchus. 4 At qui videtur elenchus, ob *singulas partes veri elenchi prætermissas efficitur*. nam quacumque parte deficiente, videbitur tantum, non erit verus elenchus: ut qui ex eo *sumitur*, quod *conclusio* nō euenit propter argumentationē, *id est*, qui ad impossibile *ducere tentat*: & qui ex duabus interrogationibus vnā facit, qui *scilicet* ob propositionem *malè acceptam peccat*: & loco eius quod *est per se, id sumit quod est per accidens*: & huius pars, qui *ducitur* ex consequenti: præterea non in re, sed in sermone contingere, deinde loco contradictionis vniuersaliter, & secundum idem, & ad idem & eodem modo *sumende*, in aliquo *accipere*, aut secundum vnumquodque horum *peccare*: præterea quia, connumerato eo quod initio *quæsitum fuit, quæsitum initio propositum* postulatur. Quare tenemus, ex quibus fiunt paralogismi: ex pluribus enim *locis* esse nequeūt, sed ex cōmemoratis *locis* omnes ducuntur. 5 Porro sophisticus elenchus non est simpliciter elenchus, sed aduersus aliquem: itidemque *sophisticus syllogismus*. nisi enim sumat, qui ex homonymia *ducitur*, vnā habere significationem: & qui ex simili *dictionis figura, significare solum hoc*: & alii eodem modo: neque elenchi, neque syllogismi erunt, nec simpliciter, nec aduersus eum qui interrogatur. sin *id sumāt*, erunt quidem *elenchi & syllogismi* aduersus eum qui interrogatur: simpliciter autem non erunt, quia non sumpserunt, quod vnā rem significaret, sed quod *significare* videretur, idque ab hoc respondente *dumtaxat*.

A πλὴν ὅτι γε ἕνα δὲ ἄμα συμβαίνει παρορρωπῶν ὁ εἰδεός, καὶ ὁ ψευδὸς ἐμφανίζεν· οἷον, ἐν τοῖς πρῶτα πλὴν λέξιν, καὶ τὸν συλλογισμὸν. εἰ δὲ οἱ πρῶτα λογισμοὶ τῆς ἀντιφάσεως, πρῶτα τὸν φαινόμενον ἐλεγχὸν εἶσι, δῆλον ὅτι πρῶτα ἴσαυτα αὐτῶν καὶ τῶν ψευδῶν εἰσοδῶν συλλογισμοὶ, πρῶτα ὅσα καὶ ὁ φαινόμενος ἐλεγχος.

4 Ο δὲ φαινόμενος, πρῶτα τὰ μύρια τὰ ἀληθινῶν· ἕκαστου γὰρ ἐκλείποντος, φανείη αὐτῶν ἐλεγχος· οἷον, ὁ πρῶτα ὁ μὴ συμβαίνειν ἀπὸ τὸν λόγον, ὁ εἰς ὁ ἀδιώατον· καὶ ὁ πρῶτα δύο ἐρωτήσεως μία ποιῶν, ὁ πρῶτα πλὴν πρῶτασιν· καὶ ἀπὸ τῆς κατὰ αὐτὸ, ὁ πρῶτα ὁ συμβεβηκός· καὶ ὁ τούτου μύριον, ὁ πρῶτα ὁ ἐπόμενος· ἐπὶ, τὸ μὴ ὅτι τῶ πρῶτα γματὸς, ἀλλ' ὅτι τῶ λόγου συμβαίνειν· εἴτ', ἀπὸ τῆς κατὰ πλὴν ἀντιφάσει, καὶ κατὰ τὸ πρῶτα πρὸς τὸ αὐτὸ, καὶ ὡσαύτως. πρῶτα τε ὁ ὅτι πῖ, ἢ πρῶτα ἕκαστον ἴστων· ἐπὶ, πρῶτα τὸ εἰσειθμούμενον τῶ ἐν ἀρχῇ τὸ ἐν ἀρχῇ λαμβανείν· ὡς ἐξ ἕκαστου αὐτῶν, πρῶτα ὅσα γίνονται οἱ πρῶτα λογισμοὶ· πρῶτα πλείω μὲν γὰρ εἴδη αὐτῶν εἶεν· πρῶτα δὲ τὰ εἰρημύρια ἔσονται πρῶτα.

C 5 Ἔστι δὲ ὁ σοφιστικὸς ἐλεγχος, ἔχ ἄπλως ἐλεγχος, ἀλλὰ πρὸς τίνα· καὶ ὁ συλλογισμὸς ὡσαύτως· αὐτῶν γὰρ μὴ λάβῃ, ὅτε πρῶτα τὸ ὁμόνυμον, ἐν σημαίνῃ· καὶ ὁ πρῶτα πλὴν ὁμοιοσημοσιώϊω, τὸ μόνον τὸδε· καὶ οἱ ἄλλοι ὡσαύτως, ἔτε ἐλεγχοὶ, οὔτε συλλογισμοὶ ἔσονται, οὔτ' ἄπλως, οὔτε πρὸς τὸν ἐρωτώμενον· ἐὰν δὲ λάβῃσι, πρὸς μὲν τὸν ἐρωτώμενον, ἔσονται· ἄπλως δὲ, εἴδη ἔσονται· ἔ γὰρ ἐν σημαίνον εἰλήφασιν, ἀλλὰ φαινόμενον, καὶ πρῶτα τῶδε.

De numero elenchorum, & de eorum locis.

Cap. IX.

1 De numero elenchorum demonstratiuorum. 2 De numero falsorum elenchorum. 3 Quorum elenchorum loci pertineant ad dialecticum. 4 Distinctio elenchorum, qui scientiarum proprii sunt; & dialecticis. 5 De locis expositis in Topicis, 6 & eorum solutionibus. 7 De locis expositis in hoc libro. 8 Conclusio.

EX quot autem *locis* redarguantur qui elenchi redarguuntur, non est tentandum sumere sine rerum omnium scientia. hoc autem nullius est artis *proprium*. infinitæ enim fortasse *sunt* scientiæ: proinde & demonstrationes. elenchi autem sunt etiam veri. nam quæcumque licet demonstrare, licebit etiam eum redarguere, qui *thesin* veritati contradicentem posuerit.

Tom. I.

Π Ἀρ' ὅποσα ὅ ἐλέγχονται οἱ ἐλεγχόμενοι· οἱ δὲ εἰς πέντε λαμβανείν αὐτῶν τῶν ὄντων ὅτισημῶν ἀποδείξεων· τῶ το δὲ εἰς δὲ εἰς ὅτι τεχνῆς· ἀπειροὶ γὰρ ἴσως αἱ ὅτισημῶν· ὡς δῆλον ὅτι καὶ αἱ ἀποδείξεως· ἐλεγχοὶ δὲ εἰσι εἰς ἀληθεῖς· ὅσα γὰρ ὅτι ἀποδείξαι, ἐστὶ καὶ ἐλέξαι τὸν ὅτισημῶν πλὴν ἀντιφάσει τῶ ἀληθοῦς.

Mm

39. 1. 1. 1. 1.

οἷ, εἰ σύμμετρον ἢ διάμετρον ἔθηκεν, ἐλέγ-
 ξεν αὖ τις τῆ ἀποδείξε, ὅτι ἀσύμμετρον.
 ὥστε πρῶτων δεισὶ ὀπίστημονα εἶ). οἱ μὲν γὰρ,
 * ἔσονται πρῶτα τὰς ἐν γεωμετρίας ἀρχαί,
 καὶ τὰ τούτων συμπερίσματα. οἱ δὲ πρῶτα τὰς
 ἐν ἰατρικῇ. οἱ δὲ, πρῶτα τὰ τῶν ἄλλων ὀπι-
 στημῶν. 2 Ἀλλὰ μὲν καὶ οἱ ψάδεῖς ἐλέγχοι,
 ὁμοίως ἐν ἀπειροῖς. καθ' ἐκάστῳ γὰρ τέ-
 χνῳ ἔστι ψάδεῖς συλλογισμός. οἷ, καὶ γεω-
 μετρίας ὁ γεωμετρικός, καὶ καὶ ἰατρικῶ
 ὁ ἰατρικός. λέγω δὲ ὅ καὶ τέχνῳ, ὅ καὶ
 τὰς ἐκείνης ἀρχαί. 3 Δῆλον αὖ, ὅτι οὐ
 πρῶτων τῶν ἐλέγχων, ἀλλὰ τῶν πρῶτα πῶ
 ἀφλεκτικῶ ληπτόν τοῖς τόποις. οὔτοι γὰρ
 κοινοὶ πρὸς ἀπασμ τέχνῳ καὶ διωαμῖν.

4 Καὶ τὸν μὲν καθ' ἐκάστῳ ὀπιστημῶ
 ἐλέγχον, τῶ ὀπιστημονός ἔστι γεωρῶν, εἴτε μὴ
 ὦν, φαίνεται, εἴτε ἔστι, ἔ δὲ πῶ τὸν ὅ καὶ τ
 κοινοὶ καὶ ἔστω μηδεμίαν τέχνῳ, τῶ ἀφ-
 λεκτικῶ. 5 Εἰ γὰρ ἔχομεν, ἔξ ὦν οἱ ἔρδοξοι
 συλλογισμοὶ πρὸς ὀποῖῳ ἔχομεν ἔξ ὦν οἱ ἐλεγ-
 χοὶ. ὁ γὰρ ἐλέγχος, ἔστιν ἀντιφάσεως συλλο-
 γισμός. ὥστε ἢ εἰς ἢ δύο συλλογισμοὶ ἀντιφά-
 σεως, ἐλέγχος ἔστιν. ἔχομεν ἀρα, πρὸ ὀποῖα
 πρῶτες εἰσὶ οἱ τοιοῦτοι. 6 Εἰ δὲ τῶ τ' ἔχομεν,
 ἔ τὰς λύσεῖς ἔχομεν. αἱ γὰρ τούτων ἐνστάσεῖς,
 λύσεῖς εἰσὶν. 7 ἔχομεν δὲ, πρὸ ὀποῖα γίνον-
 ται, ἔ τῶς φαινομένων. φαινομένων δὲ οὐχ
 ὀτωῖῳ, ἀλλὰ τοῖς τοιοῖςδε. ἀόριστα γὰρ ἔστιν,
 εἰαὶ τις σκοπῆ, πρὸ ὀποῖα φαινόμεναι τοῖς τυ-
 χοῖσιν. 8 Ὡστε φανερόν, ὅτι τῶ ἀφλεκτικῶ
 ἔστι ὅ διωαδοῖα λαβῆν πρὸ ὀποῖα τῶ ἀφ-
 τῶν κοινοῖν, ἢ ὦν ἐλέγχος, ἢ φαινόμενος ἐλεγ-
 χος, ἢ ἀφλεκτικός, ἢ φαινόμενος ἀφλε-
 κτικός, ἢ πειραστικός.

A verbi gratiâ, si diametrum posuerit habere
 communem mensuram, redarguere cum
 quispiam potest, demonstrans non habere
 communem mensuram. Quare omnium
 rerum scientiam habere oportebit. alii nam-
 que elenchi erunt ex geometricis principiis,
 & horum conclusionibus: alii ex principiis
 medicis: alii ex principiis aliarum scientia-
 rum. 2 Sed & falsi elenchi æquè sunt infi-
 niti: quoniam in vnaquaque arte est falsus
 syllogismus: vt in geometria geometricus,
 & in medicina medicus. dico autem esse in
 arte, quod est secundum illius principia.

3 Patet igitur, non omnium elenchorum,
 sed eorum tantum qui ad dialecticam perti-
 nent, locos sumendos esse: hi namque com-
 munes sunt omnibus artibus & facultati-
 bus. 4 Sanè elenchus, qui in quaque sci-
 entia cernitur, esse ne videatur, an reuera sit, &
 quamobrem, dispicere ad scientem perti-
 net. qui verò ex communibus sumitur, nec
 sub vllam artem cadit, ad dialecticam spectat.

5 Nam si tenemus, ex quibus probabiles
 syllogismi de qualibet re fiunt, tenemus
 etiam, ex quibus probabiles elenchi fiunt: el-
 chus enim est contradictionis syllogismus.
 quare aut vnus, aut duo syllogismi contra-
 dictionis, elenchus est. tenemus igitur, ex
 quot locis ducuntur, qui sunt huiusmodi.

C 6 Quòd si hoc tenemus, etiam solutio-
 nes tenemus: quoniam horum obiectio-
 nes, solutiones sunt.

7 Tenemus autem, ex quot locis fiunt,
 qui videntur elenchi: videntur, inquam, non
 cuiuis, sed certis quibusdam: infiniti enim
 loci sunt, si quis consideret, ex quibus vi-
 dentur quibuslibet.

8 Itaque perspicuum est, dialecti-
 ci esse, vt sumere possit, ex quibus per
 communes propositiones fiat, qui elen-
 chus est, videturve elenchus, vel dial-
 ecticus, vel qui videtur dialecticus, vel pi-
 rasticus.

Malè disputationes diuidi in eas quæ ad nomen, & eas quæ ad sententiã pertinēt. Cap. X.

1 Prothesis. 2 Præmunitiones. 3 Probatio prima, 4 secunda, tertia, 6 quarta, 7 quinta. 8 Quasdam
 esse disputationes ad nomen pertinentes. 9. Probatio sexta, 10 septima. 11 Non opus esse vt interro-
 gans distinguat.

CAP. IX.

ΟΥΚ ἔστι δὲ ἀφορὰ τῶ λόγον, ἢ
 λέγουσί τινες, τὸ εἶ) τῶς μὲν πρὸς
 τοῦῶμα λόγου, τοῖς δὲ, πρὸς τῶ δὲ
 νοῖδμ. ἀποπον γὰρ ὅ ἔστω λαμβάνειν, ἄλ-
 λους μὲν εἶναι πρὸς τοῦῶμα λόγου, ἔτε-
 ρους δὲ, πρὸς τῶ δὲ νοῖδμ, ἀλλ' ἔ τοῖς
 αἰτοῖς. 2 Τί γὰρ ἔστι ὅ μὴ πρὸς τῶ δὲ
 νοῖδμ, ἀλλ' ἢ ὅτῳ μὴ χρῆται τῶ ὀνοματί,
 οἰόμενος ἐρωτᾶσθαι, ἔφ' ὃ ὁ ἐρωτῶμενος ἔδω-
 κε; ὅ αὐτὸ δὲ τῶ τ' ἔστι καὶ πρὸς τοῦῶμα;

D NON est autem argumentationum dif-
 ferentia quam nonnulli dicunt, quas-
 dam argumentationes ad nomen, alias ad
 sententiam pertinere: quippe absurdum est
 existimare quasdam argumentationes ad
 nomen pertinere, diuersas autem ad senten-
 tiam, non easdem. 2 Quid enim aliud est
 non pertinere disputationem ad sententiam,
 nisi cum is qui argumentatur, non utitur no-
 mine in ea significatione, in qua se interroga-
 ri putans, concessit is qui fuit interroga-
 tus: sed hoc ipsum & ad nomen pertinet.

Ad sententiam verò, cùm, in qua significatione *respondens* concesserit, *opponens* intellexit. Si quis igitur, cùm nomen plura significet, vnam significationem habere putet, *hoc est*, & qui interrogat, & qui interrogatur: (vt fortasse Ens & Vnum multa significant: sed & respondens, & interrogans, Zeno scilicet, vnam significationem esse putantes, *hic* interrogauit, *ille* respondit: atque est argumentatio omnia vnum esse *concludens*;) hæc disputatio & ad nomen spectat, & ad sententiam interrogati. Si quis autem multis modis accipi putet, sine dubio *disputatio* non *pertinet* ad sententiam.

3 Primum enim illud pertinere ad nomen, & ad sententiam, in iis argumentationibus cernitur, quæ multas habent significationes.

4 Deinde in quocumque *respondente* locum habet. nam illud, pertinere ad sententiam, non consistit in argumentatione, sed in eo quòd respondens certo modo affectus est ad ea quæ conceduntur.

5 Deinde eadem pertinere omnes possunt ad nomen: quoniam *pertinere* ad nomen in *præsentia nihil aliud est*, quam non pertinere ad sententiam. nisi enim omnes *huc referri possunt*; erunt aliquæ aliæ, quæ nec ad nomen, nec ad sententiam *pertinebunt*: illi autem aiunt *ad alterum horum generum omnes argumentationes referri*, ac *ita* diuidunt, *vt dicant* pertinere omnes vel ad nomen, vel ad sententiam, alias autem *præter has* non esse. At qui ex iis syllogismis, qui ex multiplici *significatione ducuntur*, quidam non ex nomine sumuntur: absurdè namque dictum est, ad nomen pertinere omnes *captiones* quæ ex dictione *oriuntur*. sed certè sunt quidam paralogismi, non eò quòd respondens sit ad hos certo modo affectus, sed quòd ipsa argumentatio continet interrogationem talem, *id est*, multa significantem.

6 Et omnino absurdum est de elencho *statim* differere, nec priùs de syllogismo: nam elenchus est syllogismus: quare etiam oportet priùs de syllogismo quam de falso elencho *dispicere*. nam eiusmodi elenchus est fucatus syllogismus contradictionis. Idcirco vel in syllogismo est *captionis* causa, vel in contradictione, (siquidem adiungere contradictionem oportet) quandoque in vtrisque, si sit fucatus elenchus. Est autem *causa* huius *captionis*, *σχηματα λέγειν*; in contradictione, non in syllogismo. huius autem, Quæ quis non habet, dare potest, in vtrisque. huius autem, Homeri poësim esse figuram, quia *sit* circulus, in syllogismo. qui verò in neutro *peccat*, verus est syllogismus.

Tom. I.

A ὁ δὲ πρὸς τὴν ἀφάνειαν, ὅτι ἐφ' ᾧ ἔδωκεν, ἀφανισθεὶς. εἰ δὲ τις, πλείω σημαίνοντες τῷ ὀνόματι, οἴοιτο ἐν σημαίνῃ καὶ ὁ ἐρωτῆς καὶ ὁ ἐρωτώμενος. (οἷ), ἴσως ὅτι ἐν, ἢ ὅτι ἐν πολλὰ σημαίνῃ, ἀλλὰ καὶ ὁ ἀποκρινόμενος, καὶ ὁ ἐρωτῆς Ζεῶν, ἐν οἴοιτος εἶ), ἠρώτησε. καὶ ἐστὶν ὁ λόγος, ὅτι ἐν πρῶτα.)

Ἐπὶ πρὸς τοῦτομα ὅτι καὶ πρὸς τὴν ἀφάνειαν τῷ ἐρωτώμενου διδραγμένους. εἰ δὲ γὰρ τις πολλὰ οἴεται σημαίνῃ, δῆλον ὅτι οὐ πρὸς τὴν ἀφάνειαν.

B 3 Πρῶτον μὲν γὰρ πρὸς τοῖς ποιούτοις ὅτι λόγους ὁ πρὸς τοῦτομα, ἢ τὴν ἀφάνειαν, ὅσοι πλείω σημαίνουσιν.

4 Εἶτα πρὸς ὀντιναοῦ ὅτι. οὐ γὰρ ἐν τῷ λόγῳ ὅτι ὁ πρὸς τὴν ἀφάνειαν εἶ), ἀλλ' ἐν τῷ τὸν ἀποκρινόμενον ἔχῃ πως πρὸς τὰ δεδομένα.

5 Εἶτα πρὸς τοῦτομα ἐνδέχεται πρῶτας αὐτοῖς εἶ). ὁ γὰρ πρὸς τοῦτομα, τὸ μὴ πρὸς τὴν ἀφάνειαν εἶ), ὅτι ἐν τῷτομα. εἰ γὰρ μὴ πρῶτες, ἔσονται τινες ἕτεροι, οἱ οὔτε πρὸς τοῦτομα, ἢ πρὸς τὴν ἀφάνειαν. οἱ δὲ φασὶ πρῶτας, καὶ ἀφανισθεῖται, ἢ πρὸς τοῦτομα, ἢ πρὸς τὴν ἀφάνειαν εἶ) πρῶτας, ἄλλοις δὲ οὐ. ἀλλὰ μὲν ὅσοι συλλογισμοὶ εἰσι πρῶτα τὸ πλεοναχῶς, πρῶτων εἰσὶ τινες ἢ πρῶτα τῷτομα. ἀπόπως μὲν γὰρ εἴρηται τὸ πρῶτα τῷτομα φαίται πρῶτας τοῖς πρῶτα τὴν χέξιν. ἀλλ' οὕτω εἰσὶ τινες πρῶταλογισμοὶ, οὐ τῷ τὸν ἀποκρινόμενον πρὸς τοῦτομα ἔχῃ πως. ἀλλὰ τῷ τοῖονδε ἐρώτημα τὸν λόγον αὐτὸν ἔχειν, ὁ πλείω σημαίνῃ.

D 6 Ὅπως τε ἀποπον τὸ πρὸς ἐλέγχου ἀφάλεγεσθαι, ἀλλὰ μὴ πρῶτερον πρὸς συλλογισμοῦ. ὁ γὰρ ἐλέγχος, συλλογισμὸς ὅτι. ὡς γὰρ καὶ πρὸς συλλογισμοῦ πρῶτερον, ἢ πρὸς ψευδοῦς ἐλέγχου. ἐστὶ γὰρ ὁ ποιούτος ἐλέγχος, φαινόμενος συλλογισμὸς ἀντιφάσεως. δὲ ἢ ἐν τῷ συλλογισμῷ ὅτι τὸ ἀπίον, ἢ ἐν τῇ ἀντιφάσει, (πρῶταλεῖσθαι γὰρ δεῖ τὴν ἀντιφάσει) ὅτι δὲ ἐν ἀμφοῖν, ἀπὸ ἢ φαινόμενος ἐλέγχος. ἐστὶ δὲ, ὁ μὲν, τῷ σιγῶντα λέγειν, ἐν τῇ ἀντιφάσει, ὅτι ἐν τῷ συλλογισμῷ. ὁ δὲ, ἀ μὴ ἔχει τις, δόξῃ αὐ, ἐν ἀμφοῖν. ὁ δὲ, ὅτι ἢ Ὀμήρου ποίησις, γῆμα, ἀφ' τῷ κύκλου, ἐν τῷ συλλογισμῷ. ὁ δὲ ἐν μηδετέρῳ, ἀληθῆς συλλογισμὸς.

Mm ij

7 Ἀλλὰ δὴ, ὅταν ὁ λόγος ἦλθε, πότερον, οἱ ἐν τοῖς μαθημασι λόγοι, πρὸς τὴν ἀφαιρομένην εἰσιν, ἢ ὄχι; καὶ εἰ πῶς δοκεῖ πολλὰ σημαίνειν τὸ πείγωνον, καὶ ἔδωκε, μὴ ὡς τὸ τὸ γῆμα ἐφ' οὗ σὺνπερανατο, ὅτι δύο ὄρηται, πότερον πρὸς τὴν ἀφαιρομένην οὐκ ἀειλεκεται τὴν ὀκείνου, ἢ οὐ;

8 Ἐπὶ, εἰ πολλὰ μὲν σημαίνει τὸ πῶμα: ὁ γὰρ πρὸς δὲ, μὴ νοσ, μηδὲ οἶεται πῶς οὐκ ἔστι πρὸς τὴν ἀφαιρομένην ἀειλεκεται; ἢ πῶς δὲ ἐρωτῶν, πλὴν διδόντα ἀφαιρομένην, εἴτ' ἐρωτῆσθαι τίς, εἰ ἐστὶ σιγῶντα λέγειν, ἢ οὐ, ἢ ὅτι μὴ ὡς οὐκ, ἐστὶ δὲ ὡς ναί; εἰ δὴ τίς δόξῃ μηδαμῶς. ὁ δὲ, ἀφαιρομένην ἀρ' οὐ πρὸς τὴν ἀφαιρομένην ἀειλεκεται; καὶ τοι οὐκ ὁ λόγος δοκεῖ τῆν πρὸς τὸ πῶμα εἶναι. οὐκ ἄρα ὅτι γῆμος τί λόγων, τὸ πρὸς τὴν ἀφαιρομένην.

9 Ἀλλ' οἱ μὲν, πρὸς τὸ πῶμα εἰσι. καὶ τοιοῦτοι οὐ πάντες, οὐχ ὅτι οἱ ἔλεγχον, ἀλλ' οὐδ' οἱ φαινόμενοι ἔλεγχον. εἰσὶ γὰρ καὶ μὴ πρὸς τὴν λέξιν φαινόμενοι ἔλεγχον. οἷον, ὁ πρὸς τὸ συμβεβηκός, καὶ ἕτεροι.

10 Εἰ δὲ τίς ἀξιοῖ ἀφαιρομένην, ὅτι λέγω τὸ σιγῶντα λέγειν, τὰ μὲν, ὡδὲ, τὰ δὲ, ὡδὲ. ἀλλὰ τὸ τὸ γ' ὅτι πρὸς τὸν μὲν ἄτοπον, τὸ ἀξιοῦν. οἴοτε γὰρ ὁ δοκεῖ τὸ ἐρωτῶμενον πολλὰ ἄνευ ἔχον. ἀδιώκων δὲ διαφῆν, ὁ μὴ οἶεται ἔπειτα, τὸ διδάσκον, τί ἄλλο ἔσται; φανερόν γὰρ ποιῆσθαι, ὡς ἔχον, τὰ μὴτε ἐπεσκεμμένον, μὴτε εἰδὸτι, μὴτε ὑπολαμβάνοντι, ὅτι ἄλλως λέγεσθαι. ἐπεὶ καὶ ἐν τοῖς μὴ διπλοῖς τί κωλύει τὸ τὸ ποιῆν; ἄρα ἴσαί αἱ μονάδες τῶν δυάδων ἐν τῶν τεσσάρων; εἰσὶ δὲ δυάδες, αἱ μὲν, ὡδὲ ἐνοῦσαι. αἱ δὲ, ὡδὲ. ἔ, ἄρα τῆν ἐνδυτήων μία ἔπισημη, ἢ ὄχι; ἐστὶ δὲ ἐνδυτήα τὰ μὲν γνωσά. τὰ δὲ, ἀγνωσά. ὡστ' εἴοικεν ἀνοσθῆν, ὁ τὸ τὸ ἀξίων, ὅτι ἕτερον τὸ διδάσκον τὸ ἀφαιρομένην. καὶ ὅτι δεῖ τὸν μὲν διδάσκοντα μὴ ἐρωτῶν, ἀλλ' αὐτὸν δεῖ λαβεῖν τὸν δὲ ἐρωτῶν.

A 7 Sed, ut eo revertamur, unde oratio profecta est, argumentationes mathematicæ ad sententiãne pertinent, an non? Ac si cui triangulum multa videatur significare, ac de eo concesserit, non quatenus est figura, de qua concluditur, quod eius anguli sint duo recti, estne ad illius sententiã hęc disputatio, an non? & Præterea, si nomen multa significat; hic verò nec intelligit, nec putat multiplicem esse significationem: quomodo hæc disputatio non spectat ad sententiã? Aut quo tandem modo interrogare oportet, nisi ut eum qui diuisionem concessit, postea interroget aliquis, verumne sit σιγῶντα λέγειν, necne, an partim non sit, partim sit? Si quis igitur concesserit nullo modo, contra autem alius disputaauerit; nõne erit aduersus sententiã disputatum? Atqui hæc disputatio videtur ad eas referenda, quæ ex nomine oriuntur. Nõ est igitur proprium quoddam genus argumentationum, quod ad sententiã pertinet. 9 Sed quædam ad nomen spectant: nec tales sunt omnes, non dico, qui sunt veri elenchi, sed ne quidem qui videntur elenchi: sunt enim & qui extra dictionem elenchi videntur: vt qui ducitur ex accidente & alii nonnulli. 10 Quod si quis putet distinguere hoc modo oportere, aio σιγῶντα λέγειν, partim hoc, partim illo modo: primùm quidem absurda est hæc opinio: quia quod interrogatur, interdum non videtur multis modis accipi: nõ potest autem quis diuidere, quod non putat esse multiplex. Deinde docere quid aliud erit? nam declarabit, quomodo res habeat, ei qui neque considerabat, neque sciebat, neque suspicabatur aliter accipi. Nam & in his quæ non sunt duplicia, quid vetat hoc facere? veluti, Sũntne æquales vnitates binariis in quaternario? binarii verò partim hoc, partim illo modo insunt. &, Contrariorum estne vna scientia, an non? contrariorum autem alia sunt cognita, alia ignota. Quapropter videtur ignorare, qui hoc putat, aliud esse docere, quàm differere: & opus esse, vt docens non interroget, sed ipse declarat; is autem qui disputat, interroget.

Collatio dialectici, tentantis, sophistici, contentiosi, demonstrantis, & pseudographi.

Cap. XI.

1 Discrimen demonstrantis, & tentantis. 2. Discrimen dialectici, & sophista. 3 Syllogismorum contentiosorum ac sophisticorum genera. 4 Differentia sophista, & contentiosi. 5 Analogia inter contentiosos, dialecticos pseudographos & demonstrantes. 6 Dialecticum non habere subiectum determinatum. 7 Cur demonstrator non interroget, dialecticus autem interroget. 8 Sub dialectica contineri pirasticam. 10 Discrimen inter litigiosum & pseudographum. 11 Dialecticum posse debere locos elenchorum expositos. 14 Epilogus.

AD hæc, postulare ut affirmetur vel negetur, non est demonstrantis, sed periculum facientis. nam pirastice est dialecticæ pars: ideoque de omnibus dispicit, atque examinat, non eum qui scit, sed eum qui ignorat, & scire se fingit.

2 Qui igitur reuera considerat communia, dialecticus est. qui verò hoc facere videtur, sophista.

3 Porro syllogismus litigiōsus & sophisticus est in duplici differentia. Vnus enim est: qui videtur syllogismus, de iis, in quibus dialectica pirastice versatur, etiam si vera sit conclusio: quia in causa tradenda fallit. In altero genere sunt paralogismi, qui, cum non sint secundum cuiusque rei methodum, tamen videntur secundum artem esse. Nam falsæ descriptiones non sunt litigiōsæ: (quia sunt paralogismi secundum ea quæ arti subiiciuntur:) ne quidem si quæ sit falsa descriptio pertinens ad veram conclusionem: ut falsa descriptio Hippocratis, & tetragonismus, qui per lunulas fit. sed ut Bryso quadravit circulum, etiam si circulus quadretur, quia tamen non est secundum rem: ideo est sophisticus. Quare & qui de his videtur syllogismus, est argumentatio litigiōsa: & qui videtur secundum rem syllogismus, quamvis sit syllogismus, est litigiōsa argumentatio: quia videtur secundum rem esse, proinde est fallax & iniustus. ut enim iniustitia, quæ in certamine committitur, speciem quandam æquitatis habet, & est iniusta quædam pugna: sic studiosa contradictio est iniusta pugna litigiōsa. nam & illic, qui omnino vincere præeligunt, omnia tentant: & hæc, qui sunt contentiosi.

4 Et si quidem, qui ipsius victoriæ gratiâ tales sunt, litigiōsi homines & litium amatores esse videntur: qui verò gloriæ causâ ad lucrum conducentis, sophisticæ est enim sophisticæ, ut supra diximus, facultas quædam lucrum captans ex ea quæ videtur sapientia. Idcirco fucatam demonstrationem expetunt: & iisdem argumentationibus utuntur litigiōsi & sophistæ, non tamen eorumdem finium gratiâ. eademque argumentatio erit & sophistica & litigiōsa, sed non eadem ratione: verum quâ victoriæ fucatæ causa adhibetur, litigiōsa est: quâ verò ut sapientiæ opinio comparetur, sophisticæ. etenim sophisticæ est sapientia quædam, quæ videtur, cum non sit.

5 Litigiōsus autem est quodammodo sic affectus ad dialecticum, ut pseudographus ad geometricum. nam litigiōsus ex iis vitiosè concludit, in quibus versatur dialectica:

Tom. I.

EΤΙ, ὁ φάσαι ἢ ἀποφάσαι ἀξιουῶ, & δεικνύω εἶναι, ἀλλὰ πείραν λαμβάνοντος. ἢ γὰρ πειραστική, ὅτι ἀφλεκτική τις δὲ καὶ πρὸς πρῶτων ἐπισκοπεῖ καὶ θεωρεῖ, & τὸν εἶδῶτα, ἀλλὰ τὸν ἀγνοοῦντα, καὶ πρῶσποιουμένου.

2 Ο μὲν οὖν καὶ ὁ πρῶγμα θεωρεῖ τὰ κρινὰ, ἀφλεκτικός ἐστίν· ὁ δὲ τὸτο φαινομένως ποιῶν, σοφιστικός.

B 3 Καὶ συλλογισμὸς ἐριστικός ἐστι σοφιστικός ἐστίν, εἰς μὲν, ὁ φαινόμενος συλλογισμὸς, περὶ ὧν ἀφλεκτική πειραστική ἐστίν, καὶ ἀληθές ἢ ὁ συμπέρασμα· τὸ γὰρ ἀφλεκτική ἀπατητικός ἐστίν· καὶ ὅσοι μὴ ὄντες καὶ πρῶ ἐχέουσι μέθοδον πρῶσλογοί, δοκῶσιν εἶναι καὶ πρῶ τέχνῳ· τὰ γὰρ ψευδογραφήματα, ὅσα ἐριστικά· (καὶ γὰρ τὰ πρῶ πρῶ τέχνῳ οἱ πρῶσλογοί·) ὅσα γὰρ, εἰ πῖ ἐστὶ ψευδογραφήματα πρῶ ἀληθές· οἷον ὁ Ἱπποκράτους, καὶ ὁ τετραγωνισμὸς ὁ δὲ πρῶ μιλύσκων· ἀλλ' ὡς ὁ Βρύσω ἐτετραγωνίζε τὸν κύκλον, εἰ καὶ τετραγωνίζεται ὁ κύκλος, ἀλλ' οὐ καὶ ὁ πρῶγμα, ἀφλεκτικός σοφιστικός· ὡς τε ὁ πρῶ πρῶ φαινόμενος συλλογισμὸς, ἐριστικός λόγος· καὶ ὁ καὶ ὁ πρῶ φαινόμενος συλλογισμὸς, καὶ ἢ συλλογισμὸς, ἐριστικός λόγος· φαινόμενος γὰρ ἐστὶ καὶ ὁ πρῶγμα· ὡς τὸ ἀπατηλικὸς καὶ ἀδικός· ὡς περὶ γὰρ ἢ ὁ ἀγωνί ἀδικία, εἶδος πῖ ἐστὶ, καὶ ἐστὶν ἀδικμαχία τις· οὕτως ἢ ὁ ἀδυστολογία, ἀδικμαχία ἐστὶν ἐριστική· ὅσα τε γὰρ οἱ πρῶτως νικῶν πρῶσλογοί, πρῶτως ἀπῶνται· καὶ ἐν ταῦτα οἱ ἐριστικοί.

C 4 Οἱ μὲν οὖν τῆς νίκης αὐτῆς χάριν τοιοῦτοι, ἐριστικοὶ ἀνδραποχοὶ καὶ φιλέειδες δοκῶσιν εἶναι· οἱ δὲ δόξης χάριν τῆς εἰς χρηματισμὸν, σοφιστικοί· ἢ γὰρ σοφιστική ἐστίν, ὡς περὶ εἶπομεν, χρηματιστική τις ἀπὸ σοφίας φαινομένης· δὲ φαινομένης ἀποδείξεως ἐφείνεσθαι· καὶ τῶν λόγων τῶν αὐτῶν μὲν εἰσὶν οἱ φιλέειδες, καὶ σοφισταί, ἀλλ' οὐ τῶν αὐτῶν ἐνεχεν· καὶ λόγος ὁ αὐτὸς μὲν ἐστὶ καὶ σοφιστικός, καὶ ἐριστικός, ἀλλ' οὐ καὶ ταῦτο· ἀλλ' ἢ μὲν νίκης φαινομένης, ἐριστικός· ἢ δὲ σοφίας, σοφιστικός· ἐ γὰρ ἢ σοφιστική, ὅτι φαινομένη σοφία τις· ἀλλ' ὅσα οὐσα.

D 5 Ο ἢ ἐριστικός, ὅτι πως οὕτως ἔχων πρῶς τὸν ἀφλεκτικόν, ὡς ὁ ψευδογράφος πρῶς τὸν γεωμετρικόν· ὅσα γὰρ τῶν αὐτῶν τῆ ἀφλεκτικῆ πρῶσλογοί.

Mm iij

7. πρὸ γεωμετρίας
7. εἰσιτικός
7. πρὸ

κατά τὴν καὶ ὁ ψευδογράφος * πρὸς τὸν γεω-
μέτρῳ . ἀλλ' ὁ μὲν οὐκ ἐριστικός, ὅτι ἐκ τῶν
ἀρχῶν καὶ τῶν συμπερασμάτων τῶν ὑπὸ τῆς
τέχνης ψευδογράφου . ὁ δὲ ὑπὸ τῆς δια-
λεκτικῆς πρὸς μὲν τὰ ἄλλα ὅτι * ἐριστικός ἐστὶ,
δῆλον . οἷον, ὁ τετραγωνισμός, ὁ μὲν δὲ τῶν
μυθισκῶν, οὐκ ἐριστικός . ὁ δὲ Βρύσσωνος,
ἐριστικός . καὶ τὸν μὲν οὐκ ἐστὶ μετενεγκεῖν, ἀλλ'
ἢ πρὸς γεωμετρίαν μόνον, ἀλλ' ὅτι ἐκ τῶν
ιδίῳν εἰς ἀρχῶν . τὸν δὲ πρὸς πολλοῖς, ὅσοι
μὴ ἴσοι ὁ δῶνατον ἐν ἐκάστῳ, καὶ ὁ ἀδύ-
νατον . ἀρμόσι γὰρ . ἢ ὡς ἀντιφῶν ἐτετρα-
γωνίζετο . ἢ εἰ τις μὴ φαῖν βέλτιον εἶναι, ἀπὸ
δείπνου πεπατεῖν, ἀλλ' ὁ τῶν Ζωῶνος λόγῳ,
οὐκ ἰατρικός . κοινός γὰρ . εἰ μὲν οὖν πᾶσι
τῶν ὁμοίως εἶχεν ὁ ἐριστικός πρὸς τὸν δια-
λεκτικόν, τῶν ψευδογράφου πρὸς τὸν γεω-
μέτρῳ, οὐκ ἀλλ' ὡς πρὸς ἐκείνων ἐρι-
στικός.

CAP. XI.

6 Νῦν δὲ οὐκ ἐστὶν ὁ διαλεκτικός πρὸς
ἄλλο πᾶσι ὡρισμένον, ὡς δὲ δεικνύμενος, οὐ-
δέ ποιός τις, οἷος ὁ καθόλου . ἔτε γὰρ ἐστὶν ἀ-
πόδειξις ἐν ἐνὶ τῆν ἄλλῃ . ἔτε εἰ εἶη, οἷον τε ὑπὸ
ταῖς αὐταῖς ἀρχαῖς εἶναι τὰ ὄντα . 7 Ὡστε οὐ-
δεμία τέχνη τῶν δεικνύμενων τίνα φύσιν, ἐρω-
τηματικὴ ἐστὶν . οὐ γὰρ ἔξοσι ὁποτέρου τῶν
μερίων δοῦναι . συλλογισμός γὰρ ὁ γὰρ εἰς ἀμ-
φοῖν . ἢ δὲ διαλεκτικὴ, ἐρωτηματικὴ ἐστὶν .
εἰ δὲ ἐδείκνυεν, εἰ καὶ μὴ πᾶσι, ἀλλὰ τὰ γε
πρὸς τὰς οἰκείας ἀρχαῖς οὐκ αὐτῶν ἠρώτα .
μὴ διδόντος γὰρ, οὐκ ἀλλ' ἐπὶ εἶχεν, εἰς ὧν ἐπὶ
διαλέξεσθαι πρὸς τῶν ἑνῶσιν . 8 Ἡ δὲ αὐτὴ,
καὶ πειραστικὴ . ὡς δὲ γὰρ ἡ πειραστικὴ τοιαύτη
ἐστὶν, οἷα ἡ γεωμετρία, ἀλλ' ὡς ἀλλ' ἔχει καὶ μὴ
εἰδώς τις . ἔξοσι γὰρ πείρα λαβῆναι καὶ τὸν μὴ εἰ-
δόντα ὁ πρὸς τὸ μὴ εἰδόντος, εἴτε ὅτι δι-
δωσιν, οὐκ εἰς ὧν οἶδεν, ὡς δὲ ἐκ τῶν ιδίῳν,
ἀλλ' ἐκ τῶν ἐπομένων, ὅσα τοιαῦτα ἐστὶν . ἀ
εἰδόντα μὲν, ὡς δὲ κωλύει μὴ εἰδέναι τῶν τέ-
χνῳ . μὴ εἰδόντα δὲ, ἀνάγκη ἀγνοῆναι . ὡς τε
φανερόν, ὅτι ὡς δὲ ὡρισμένου ἢ πειρα-
στικῆ, ὅτις μὴ ἐστὶ . εἰς καὶ πρὸς πᾶσι
ἐστὶ . πᾶσι γὰρ αἱ τέχναι χρῶνται καὶ κοι-
νοῖς ἴσοι.

9 Διὸ πᾶσι καὶ οἱ ἰδιῶται ἔχον τι-
νά χρῶνται τῆ διαλεκτικῆ, καὶ πειραστικῆ .
πᾶσι γὰρ μέγιστον ἴσος ἐγγυθῶσιν ἀνα-
κρίνειν τοῖς ἐπαγγελλομένοις . ταῦτα δὲ ἐστὶ
κοινὰ . ταῦτα γὰρ ὡς δὲ ἢ ἴσος ἴσος ἀδῶν, καὶ
δοκῶσι λίαν ἔξω λέγειν . ἢ εἰς ἴσος οὖν ἀπόδειξις .

A quomodo & pseudographus affectus est ad
geometrā. sed hic quidē est non litigiosus,
quia ex principiis & conclusionibus arti
subiectis falsò describit: eum verò qui dia-
lecticæ subiicitur, quod ad alia litigiosum
esse constat. Exempli causâ, quadratio cir-
culi, quæ per lunulas fit, non est litigiosa:
Brysonis autem quadratio est litigiosa. & il-
lam quidem referre non licet, nisi ad geo-
metriam tantum, quoniam est ex princi-
piis propriis geometriæ: hanc verò aduer-
sus multos transferre licet, qui scilicet non
norunt, quid in quaque re fieri possit, &
quid fieri non possit: quia congruet. Vel ut
Antipho quadravit, vel si quis neget me-
lius esse post cœnam deambulare, propter
Zenonis rationem: non est ratio geome-
trica, quia est communis. Si igitur eodem
planè modo affectus est litigiosus ad diale-
cticum, quo pseudographus ad geome-
tram, non erit in illis litigiosus.

6 Jam verò non versatur dialecticus in
genere aliquo definito: nec est compara-
tus ad quidpiam demonstrandum: nec est
C talis, qualis vniuersalis philosophus: quia
nec sunt omnia in vno aliquo genere:
nec, si essent, fieri posset ut res omnes sub
iisdem principiis continerentur.

7 Quocirca nulla earum artium, quæ
naturam aliquam demonstrant, percon-
D tratrix est, quia non potest utrauis pars
contradictionis concedi: syllogismus enim
ex utrisque non fit. Dialectica verò est
percontratrix. quæ si demonstraret, etsi non
omnia, at certè prima pronuntiata, &
propria principia non rogaret. nam ad-
uersario non concedente, non haberet am-
plius ex quibus aduersus obiectionem dis-
fereret.

8 Sed eadem est etiam pirastica. nam
pirastice talis non est, qualis geometria,
sed quam habere etiam indoctus aliquis
possit: fieri enim potest ut periculum fa-
ciat, qui rem non nouit, de eo qui est
æquè imperitus; siquidem concedit, non
ex quibus nouit, nec ex propriis, sed
ex consequentibus: quæ talia sunt, ut
qui ea norit, eum artem nescire nihil
vetet: qui verò non norit, eum necesse
sit artem ignorare. Quare perspicuum est,
pirasticen, nullius definiti generis scien-
E tiam esse: ideoque in omnibus versari. om-
nes enim artes etiam communibus quibus-
dam vtuntur.

9 Idcirco omnes, etiam idiotæ, quodam-
modo vtuntur dialectica, & pirastica: om-
nes enim quadamtenus conantur iudi-
cium ferre de iis qui aliquid profitentur:
hæc verò sunt communia: quoniam hæc
nō minùs hi sciunt, etiam si valde extra rem
loqui videantur. Redarguunt igitur omnes:

quia sine arte sunt participes eius, in quo dialectica artificiosè versatur: ac dialecticus is demum est, qui arte syllogistica est pirasticus. Quoniam autem multa hæc sunt, & in omnibus reperiuntur, non tamen sunt eiusmodi, ut naturâ quadam & certo genere contineantur, sed ut negationes: alia verò non talia, sed propria sunt: ideo potest ex his de omnibus periculum fieri, & esse ars quædam, non tamen talis, quales sunt quæ demonstrant.

10 Quocirca litigiosus non omnino ita est affectus, ut pseudographus: quandoquidem litigiosus non est comparatus ad vitiosè concludendum ex principiis definiti alicuius generis, sed in omni genere versatur. 11 Modi igitur hi sunt sophisticorum elenchorum. Quod autem ad dialecticum pertineat de his dispicere, & posse hæc facere, facile perspicitur: quoniam methodus, quæ in propositionibus versatur, uniuersam hanc considerationem complectitur. 12 Ac de fucatis quidem elenchis dictum est.

A ἀτέχνως γὰρ μετέχουσι τούτου, οὐδ' ἀτέχνως ἢ διαλεκτικῆ ὅτι· καὶ ὁ τέχνη συλλογιστικῆ πειρατικός, διαλεκτικός. ἐπεὶ δὲ ὅτι πολλὰ μὲν ταῦτα καὶ πρῶτων, οὐ τοιαῦτα δὲ, ὡς φύσιν ἵνα εἴη καὶ γένος, ἀλλ' οἷα ἀποφάσις· τὰ δὲ, οὐ τοιαῦτα, ἀλλὰ ἴδιαι· ἐστὶν ἅ τούτων πρὸς ἀποδείξεως πείραν λαμβάνειν, καὶ εἴη τέχνῳ ἵνα, καὶ μὴ τοιαύτῳ εἴη, οἷα αἱ δεικνύσασαι.

B 10 Διότι ὁ ἐριστικός οὐκ ἐστὶν ἕτως ἔχων πρῶτη, ὡς ὁ ψευδογράφος· οὐ γὰρ ὅτι παραλογιστικός ἐξ ὠρισμένου γένους ἀρχῶν, ἀλλὰ πρὸς πᾶν γένος ἔσται ὁ ἐριστικός. 11 Τέτοι μὲν οὖν εἰσὶν οὗτοι τῶν σοφιστικῶν ἐλέγχων· ὅτι δὲ ὅτι τῷ διαλεκτικῷ θεωρησάτω πρὸς τούτων, καὶ διδάσασθαι ταῦτα ποιῆν, οὐ χαλεπὸν ἰδεῖν· ἢ γὰρ πρὸς τὰς παραφάσεις μέθοδος, ἀπαστὴν ἔχει ταύτῃ τῷ θεωρεῖσθαι.

12 Καὶ πρὸς μὲν τῶν ἐλέγχων εἴρηται τῶν φαινομένων.

Loci ad probandum falsum vel paradoxum.

Cap. XII.

1 ¶ Loci communes. Si nullum sit problema propositum. 2 Si multa interrogentur, & petatur responsio. 3 Si quis fingat se discendi causâ interrogare. 4 ¶ Locus ad probandum falsum. 5 ¶ Loci ad probandum paradoxum. Afecta. 7 Ab hominum voluntate, & sermone. 8 A natura, & lege. 9 Ad quædam problema respondere non posse, quin aliquid admirabile dicatur. 10 Ab opinione sapientium, & multorum. 12 Epilogus.

QVOD verò ad id ut aliquis falsum quidpiam dicere ostendatur, ac disputatio ad inopinabile ducatur (hoc enim erat, quod sophistæ secundo loco præelicebant) primum ex certo percontandi modo, & per interrogationem id maximè accidit. ad nullam enim rem propositam accommodata interrogatio, ad hæc inuestiganda valet: nam temerè dicentes magis peccant: temere autem dicunt, cum nihil propositum habent. 2 Item multa interrogare, etiam cum definitum est id contra quod differitur, ac postulare ut dicat respondens, quid sibi in singulis videatur, copiam quandam argumentorum præbet, ac facultatem ducendi ad inopinabile, aut falsum; & siue interrogatus aliquid ex his affirmet, siue neget, ducendi ad ea aduersus quæ argumentorum copia suppetat. Sed nunc minùs licet per hæc cavillari, quam olim: quia nunc respondentes quaerunt, quid hoc ad quæsitum initio propositum pertineat. 3 Est autem elementum perueniendi ad falsum quidpiam, vel inopinabile, si quis non interroget confestim aduersus ullam thesim, sed dicat se discendi studio interrogare: locum enim argumento hæc consideratio facit.

Tom. I.

C ΠΕΡΙ δὲ τῷ ψευδογράφῳ πὶ δεῖξαι, καὶ τὸν λόγον εἰς ἀδοξον ἀγαγεῖν, (τὸ γὰρ CAP. X ἡ δὲ ἄλλοτερον τῆς σοφιστικῆς παραμέσεως,) πρῶτον μὲν ἅ τῷ πτωχάνεσθαι πως, καὶ ἀπὸ τῆς ἐρωτήσεως συμβαίνει μάλιστα· ὅ γὰρ πρὸς μηδὲν ὀρίσασθαι κείμηνον ἐρωτᾶν, σφραγιστικὸν ὅτι τούτων. εἰκὴ γὰρ λέγοντες, αἰμῶν τῶμοιοι μάλλον· εἰκὴ δὲ λέγουσιν, ὅταν μηδὲν ἔχωσι παρακείμηνον.

D 2 Τὸ, τε ἐρωτᾶν πολλὰ, καὶ ὠρισμένον ἢ πρὸς ὁ διαλέγεσθαι, καὶ τὸ τὰ δοχῶντα λέγειν ἀξιοῦν, ποιῆν πῶς ἀπορίαν τῷ εἰς ἀδοξον ἀγαγεῖν, ἢ ψῦδος· ἐὰν τε ἐρωτώμενος φῆ ἢ ἀποφῆ τούτων ἡ, ἀπὸ πρὸς ἀπίχρηματος ἀπορίαν· διδάσασθαι δὲ νῦν ἢ πῶν κακουργεῖν ἀπὸ τούτων, ἢ πρὸς τῶν· ἀπαιτωῦται γὰρ πὶ τῷ πρὸς ὁ εἰς ἀρχῆ.

3 Στοιχείον δὲ τῷ τυχεῖν ἢ ψῦδος ἵνός, ἢ ἀδοξου, ὁ πρὸς μηδεμίαν ἀπίχρημα ἐρωτᾶν θεσιν, ἀλλὰ φάσκειν ἐρωτᾶν μαθεῖν βουλομένον· χῶρον γὰρ ὅτι χρήματος ἡ σκέψις ποιῆ.

Mm iiii

4 Γένος δὲ τὸ ψευδομένον δείξαι, ἴδιος τὸπος ὁ σοφιστικὸς, τὸ ἄλλαν πρὸς τοιαῦτα, πρὸς ἀδύπορον λόγων· ἔστι δὲ καὶ καλῶς καὶ μὴ καλῶς τῦτο ποιῆν, καθάπερ ἐλέγηται πρῶτον.

5 Πάλιν, πρὸς τὸ ψευδοῦσα λέγειν, σκοπεῖν ἐκ τίνος γένους ὁ ἀφελεγμένος· εἴτα ἐρωτᾶν, ὅ τῳ πολλοῖς οὗτοι λέγῃσι παρὰ δόξαν· ἔστι γὰρ ἐκάστοις τί τοιοῦτον· σοιχείον δὲ τούτων, τὸ τὰς ἐκείνων εἰληφέναι θέσης ἐν ταῖς πρῶταισι.

6 Λύσις δὲ τούτων ἢ προσήκουσα φέρεται, τὸ ἐμφανίζειν, ὅτι οὐδὲ τὸν λόγον συμβαίνει τὸ ἀδόξαν· αἰεὶ δὲ τῦτο βούλεται ὁ ἀγωνιζόμενος.

7 Ἐπὶ δὲ καὶ ἐκ τῶν βουλήσεων, καὶ ἐκ τῶν φανεραῶν δόξαν· οὐ γὰρ ταῦτα βέβηλονται τε, καὶ φασὶν· ἀλλὰ λέγῃσι μὴ τοῖς διγνημονεσάτοις τῶν λόγων, βούλονται δὲ τὰ φανόμενα λισσιτελεῖν· οἷον, τεθνηῶνα καλῶς μάλλον, ἢ ζῆν ἠδέως, φασὶ δειν· καὶ πένεσθαι δειχάως μάλλον, ἢ πλουτεῖν ἀγρῶς· βέβηλονται δὲ τὰ μάλιστα. τὸν μὲν οὖν λέγοντα καὶ τὰς βουλήσεως, εἰς τὰς φανεράς δόξας ἀκτέον· τὸν δὲ καὶ τὰς αἰτίας, εἰς τὰς ἀποκεκρυμμένας· ἀμφοτέρως γὰρ ἀναγκαῖον ψευδοῦσα λέγειν· ἢ γὰρ πρὸς τὰς φανεράς, ἢ πρὸς τὰς ἀφανές δόξας, ἐροῦσιν ἐναντία.

γ. φαινομένης

8 Πλεῖστος δὲ τὸπος ἐστὶ τῦ ποιῆν ψευδοῦσα λέγειν, (ὡς περὶ καὶ ὁ Καλλικλῆς ἐν τῷ Γοργία γέγραπται λέγων, καὶ οἱ ἔργατοι δὲ πρῶτες ὄντο συμβαίνον,) καὶ τὸ καὶ φύσιν, καὶ τὸν νόμον· ἐναντία γὰρ εἶναι φύσιν καὶ νόμον φασὶ καὶ τὴν διχαιοσύνην, καὶ τὸν νόμον μὲν, εἶναι καλόν· καὶ φύσιν δὲ, οὐ καλόν· δεῖ οὖν, πρὸς μὲν τὸν εἰπόντα καὶ φύσιν, καὶ νόμον ἀπορῶν· πρὸς δὲ τὸν καὶ νόμον, ὅτι τὴν φύσιν ἄλλαν· ἀμφοτέρως γὰρ εἶναι λέγειν, ψευδοῦσα· ἢ δὲ, τὸ μὲν καὶ φύσιν, αὐτοῖς, τὸ ἀληθές· τὸ δὲ καὶ νόμον, τὸ τοῖς πολλοῖς δοξαῖον· ὥστε δηλοῦν, ὅτι καχεῖνοι, καθάπερ καὶ οἱ ἰσῶ, ἢ ἐλέγξαι, ἢ ψευδοῦσα λέγειν τὸν ἀποκρινόμενον ἐπεχείρωται ποιῆν. 9 Ἐνια δὲ τῶν ἐρωτημάτων ἔχει τὸ ἀμφοτέρως ἀδόξαν εἶναι πλεῖστον ἀποκρίσιν· οἷον, πότερον τοῖς σοφοῖς ἢ τῷ πατρὶ δεῖ πείθεσθαι; καὶ, τὰ συμφέροντα πρῶτα εἶναι, ἢ τὰ δίκαια; καὶ, ἀδικεῖσθαι ἀρετώτερον, ἢ ἀδικεῖν; 10 Δὲ δὲ ἄλλαν εἰς τὰ τοῖς πολλοῖς καὶ σοφοῖς ἐναντία· ἐὰν μὲν λέγη τις ὡς οἱ πρῶτοι λέγουσι, εἰς τὰ τοῖς πολλοῖς;

A 4 Ad hoc autem ut quis mendacii coarguatur, proprius est hic sophisticus locus, ad ea scilicet adversarium ducere, adversus quæ argumentorum copia suppetat. Licebit autem & rectè & vitiosè hoc facere, ut suprâ dictum fuit. 5 Rursus ad hoc ut paradoxa dicantur, videre oportet, ex quo philosophorum genere sit qui disputat: deinde interrogare, quod hi qui in eo genere philosophantur, præter multorum opinionem dicunt: nam singulis quibusque est aliquid tale. Horum elementum est, sumere singulorum theses in propositionibus.

B 8 Sed horum solutio conveniens affertur, ut patefiat non ex argumentatione euenire quod est inopinabile: semper autem hoc vult, qui contendit.

7 Præterea arguendum est ex voluntatibus, & ex apparentibus opinionibus: quia non eadem volunt, ac dicunt: sed orationibus honestissimis utuntur: ea verò volunt, quæ videntur prodesse. veluti, mori honestè potiùs quàm iucundè viuere, aiunt oportere. & in paupertate iustè viuere potiùs, quàm ditari turpiter: sed contraria volunt. Qui igitur voluntatibus consentanea dicit, ad apparentes opiniones ducendus est: qui verò his consentanea, ad voluntates occultas: utroque enim modo necesse est paradoxa dicere: quia vel apparentibus vel occultis opinionibus contraria dicent.

8 Latissimè autem patet locus ad efficiendum ut paradoxa dicantur, (sicut Callicles in Gorgia dicens inducitur, & veteres omnes euenire putabant,) ex natura, & lege. contraria namque esse naturam & legem iniquiunt: ac iustitiam secundum legem quidem esse rem honestam, secundum naturam verò non esse rem honestam. oportet igitur ei qui secundum naturam loquitur, secundum legem occurrere: cum verò qui legi consentanea dicit, ad naturam ducere. utrius enim modo esse dicantur, inopinabile est. vocabant autem illi secundum naturam, quod verum est; secundum legem autem, quod multitudini videtur. Quare patet eos quoque, ut qui nunc disputant, conatos fuisse aut elencho redarguere, aut ad paradoxa dicenda cogere respondentem. 9 Quædam autem interrogationes utrimque responsionem opinionibus non congruentem habent: veluti, utrum sapientibus, an patri parère oportet? &, Sùntne facienda quæ profunt, an quæ sunt iusta? & Patine iniuriam est optabilius, an facere? 10 Oportet autem ducere ad ea quæ multitudini & ad ea quæ sapientibus sunt contraria: nempe si quis ita dicat ut ij qui in disputationibus versantur, ad multitudini contraria duci debet;

E

fin autem ut multitudo, ad iis *contraria*, qui in disputationibus *versantur*. hi namque aiunt cum qui beatus est, iustum esse: multitudini autem inopinabile videtur, regem non esse beatum.

11 Hoc autem modo inopinabilia colligere, idem est, quod ad naturæ & legis repugnantiam ducere. lex enim est multitudinis opinio: sapientes verò secundum naturam & secundum veritatem loquuntur.

12 Ac paradoxa quidem ex his locis querere oportet.

A εἰ δὲ, ὡς οἱ πολλοὶ, ἐπὶ τὰ τοῖς ἐν λόγοις· φασι γὰρ οἱ μὲν, ἐξ ἀνάγκης τὸν βιδάμονα, δίχαιον εἶναι· τοῖς δὲ πολλοῖς ἀδόξον ὅ, βασιλέα μὴ βιδάμονην.

11 Ἐστὶ δὲ οὕτως ἀδόξα σιμάγειν, ὅ αὐτὸ τὰ εἰς πῶν καὶ φύσιν καὶ τὸν νόμον ὑπεναυτίωσιν ἀγῆν· ὁ μὲν γὰρ νόμος, δόξα τῶν πολλῶν· οἱ δὲ σοφοί, καὶ φύσιν ἐ καὶ ἀληθεῖαν λέγουσιν. 12 Καὶ τὰ μὲν τῶν ἀδόξα, ἐκ τούτων δεῖ ζητεῖν τῶν τόπων.

De tautologia seu nugatione.

Cap. XIII.

1 Definitio. 2 Exempla. 3 In quibus hæ rationes inueniantur. 5 Interdum videri, sed re vera non effici nugationem.

Qvod verò ad efficiendum ut quis nugetur; quid illud sit quod appellamus nugari, suprâ diximus. 2 Omnes autem huiusmodi argumentationes hoc volunt efficere: si nihil refert, vtrum nomen an oratio dicatur: duplum autem, & duplum dimidii, idem valent: si igitur duplum est dimidii duplum, erit dimidii dimidii duplum. Rursus, si loco illius verbi duplum, positum sit duplum dimidii, ter erit dictum dimidii dimidii dimidii duplum. Et, num est cupiditas iucundi? hoc autem est appetitio iucundi: cupiditas igitur erit appetitio iucundi iucundi. 3 Cernuntur autem huiusmodi argumentationes in iis quæ ad aliquid referuntur, vbi scilicet, non solum eorum genera, sed etiam ipsamet ad aliquid dicuntur, atque ad vnum & idem referuntur. veluti, appetitio est alicuius appetitio: & cupiditas, alicuius cupiditas: & duplum, alicuius duplum, ac duplum dimidii. 4 Cernuntur etiam in iis quorum essentia non est re vera in iis quæ ad aliquid referuntur: sed omnino quorum sint habitus, vel affectiones, vel tale quippiam, in horum definitione explicatur, cum hæc illis attribuantur. vtrputà, impar est numerus medium habens: est autem numerus impar: est igitur numerus medium habens numerus. Et si simitas est concavitas nasi; D nasus autem est concavus: est igitur nasus, nasus concavus. 5 Videntur autem interdum nugationem efficere huiusmodi captiones, cum re vera non efficiant: propterea quòd non additur percontatio, an duplum per se acceptum significet aliquid, an nihil: &, si quid significat, vtrum idem, quod coniunctum, an diuersum significet: sed conclusio statim profertur: ac videtur propter idem nomen eadem esse res, atque eadem significatio.

B ΠΕΡΙ δὲ τῆ ποιῆσαι ἀδολεγεῖν, ὁ μὲν λέγει μὲν ὅ ἀδολεγεῖν, εἰρηκαμὲν ἤδη.

2 Πάντες δὲ οἱ τοιοῦτοι λόγοι τῶν βέλωνται ποιεῖν· εἰ μηδὲν ἀφαιρέσει, ὅ ὄνομα ἢ τὸν λόγον εἰπεῖν· διπλάσιον δὲ διπλάσιον ἢ μίσεος, ταύτων· εἰ ἄρα διπλάσιον, ὅτιν ἡμίσεος διπλάσιον, ἔσται ἡμίσεος ἢ μίσεος διπλάσιον· καὶ πάλιν, ἀπὸ αὐτῆ τῆ διπλάσιον, διπλάσιον ἢ μίσεος τεθῆ, τρεῖς ἔσται εἰρηκαμὲν, ἡμισος ἢ μίσεος ἢ μίσεος διπλάσιον· καὶ ἄρα γὰρ ὅτιν ἢ ὅτι θυμία ἢ δέος; τῶν δὲ ὅτιν ὄρεξις ἢ δέος· ἔστιν ἄρα ἢ ὅτι θυμία, ὄρεξις ἢ δέος ἢ δέος.

C 3 Εἰσὶ δὲ πῶντες οἱ τοιοῦτοι τῶν λέγων ἐν τοῖς πῶντι, ὅσα μὴ μόνον τὰ γῆνη, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ πῶντι λέγονται, καὶ πῶντι αὐτὸ καὶ ἐν ἀποδιδόται· οἷον, ἢ τε ὄρεξις, τίνος ὄρεξις, καὶ ἢ ὅτι θυμία, τίνος ὅτι θυμία· καὶ ὅ διπλάσιον, τίνος διπλάσιον, καὶ διπλάσιον ἢ μίσεος. 4 Καὶ ὅσων ἢ οὐσία ἐκ ὄντως πῶντι· ἀλλὰ ὅλως ὧν εἰσιν ἔξῃς, ἢ παθη, ἢ τῶν τοιοῦτον, ἐν τῶν λόγῳ αὐτῶν πῶντι καθόλου κατηγερομένων ὅτι τῶν τοιοῦτον· οἷον, ὅ πῶντι, ἀριθμὸς μέσον ἔχων· ἐστὶ δὲ ἀριθμὸς πῶντι· ἔστιν ἄρα ἀριθμὸς μέσον ἔχων ἀριθμὸς· καὶ εἰ ὅ σιμὸν, κριλότης τίνος ὅτιν· ἔστι δὲ καὶ ἢ τίνος, σιμὴ ἔστιν ἄρα τίνος, τίνος κοίλη. 5 Φαίνονται δὲ ποιῆν, ὅ ποιῶντες αἰόποτε, ἀλλὰ ὅ μὴ πῶντι πῶντι, εἰ σιμὴ δὲ τῶν καὶ αὐτὸ λέγειν ὅ διπλάσιον, ἢ ὅτιν· καὶ εἰ ἢ σιμὴν, πότερον ὅ αὐτῶν, ἢ ἔτερον, ἀλλὰ ὅ συμπέρασμα λέγειν ὅτιν· καὶ φαίνεται ὅτι ὄνομα ταύτων, εἰ ταύτων, καὶ σιμὴν.

CAP. XIII

De solæcismo.

Cap. XIV.

1 Quid sit. 2 Aliquando fieri nec videri, aliquando videri nec fieri. 3 Quod pertineat ad sophisticen. 4 In quibus sit. 5 Collato solæcismi & elenchi à similitudine sumpti. 6 Conclusio. 7 Epilogus.

Vulgò π-
χειν, men-
dosè.

Σολοικισμός ἔστι μὴ εἶρηται πρὸς τερον. 2 Ἐστὶ δὲ τῆτο, καὶ ποιῆν, καὶ μὴ ποιούωτα, φαίνεσθαι· καὶ ποιούωτα, μὴ δοκεῖν· κατὰ τὸν Πρωταγόρας ἐλέγχου, εἰ ὁ μιλῶν, καὶ ὁ πῆληξ ἀρρῆν ἔστιν· ὁ μὲν γὰρ λέγων ἄλογοι, σολοικίξ μὲν κατ' ἐκείνους, καὶ φαίνεται ἢ τοῖς ἄλλοις· ὁ δὲ οὐλόμοιον, φαίνεται μὲν, ἀλλ' οὐ σολοικίξ. 3 Δὴλον οὖν ὅτι καὶ * τέχνη τις δύναται τῆτο ποιῆν· διὲ πολλοὶ τῶν λόγων καὶ συλλογισμοὶ σολοικισμὸν, φαίνονται συλλογίζεσθαι, κατὰ τὸν εἰς τοῖς ἐλέγχους. 4 Εἰσὶ δὲ σχεδὸν πάντες οἱ φαινόμοιοι σολοικισμοὶ, κατὰ τὸν τὸδε καὶ ὅττω ἢ πῶσις, μήτε ἀρρῆν, μήτε θήλυ θηλοῖ, ἀλλὰ τὸ μεταξὺ· τὸ μὲν γὰρ εἶπεν, ἀρρῆν σημαίνε· τὸ δὲ αὐτῆ, θήλυ· τὸ δὲ τῆτο, θέλε μὲν τὸ μεταξὺ σημαίνε, πολλάκις δὲ σημαίνε καὶ κείνων ἐκάτερον· οἷον, τί τῆτο; Καλλιόπη, ξύλον, Κορίσχος· τῆ μὲν οὖν ἀρρῆνος καὶ τῆ θήλεος διαφέροισιν αἰ πῶσις ἀπασα· τῆ δὲ μεταξὺ, αἰ μὲν, αἰ ἦ, ἔ. δοθέντος δὲ πολλάκις τῆτο, συλλογίζονται ὡς εἰρημῶν τῆτον· ὁμοίως ἢ καὶ ἄλλω πῶσιν ἀπὸ ἄλλης· ὁ ἦ παραλογισμὸς γὰρ διὰ τὸ κοινὸν εἶναι τὸ τῆτο, πλῆθονων πῶσεων· τὸ γὰρ τῆτο, σημαίνε, ὅτε μὲν εἶπεν, ὅτε δὲ τῆτον· δεῖ δὲ ἀναλλάξ σημαίνε, μὲν μὲν τῆ ἔστι, τὸ εἶπεν· μὲν δὲ τῆ εἶπεν, τὸ τῆτον· οἷον, ἔστι Κορίσχος, εἶπεν Κορίσχον· καὶ ὅτι τῶν θηλέων ὀνομασίαν ὡσαύτως· καὶ ὅτι τῶν λεγόμενων μὲν σκῶων, ἐχόντων δὲ θηλείας ἢ ἀρρῆνος κλησιν· ὅσα γὰρ εἰς τὸ (ο) καὶ τὸ (ν) τελευτῶν, ταῦτα μόνον σκῶοις ἐχὼ κλησιν· οἷον, ξύλον, χορινίον· τὰ ἦ μὴ ἔτως, ἀρρῆνος, ἢ θήλεος· ὧν ἕνια φερόμεν ὅτι τὰ σκῶν· οἷον, ἀσχος μὲν, ἀρρῆν πύνομα· κλῆνη ἦ, θήλυ· διὲ καὶ καὶ ἔπι τῶ ποιούτων ὡσαύτως εἰ τὸ ἔστι, καὶ τὸ εἶπεν, διὲσι. 5 Καὶ ἔπον τινὰ ὁμοίως ἔστιν ὁ σολοικισμὸς τοῖς κατὰ τὸ τὰ μὴ ὁμοία ὁμοίως λεγόμενοις ἕνεγκοις· ὡσαυτὸν γὰρ ἐν ἐκείνοις ὅτι τῶ παραγράτων συμβαίνε ἐλέγχου, οὕτως ἐν τοῖς ὅτι τῶ ὀνομασίαν συμπίπτει σολοικίξιν· ἀνθρώπος γὰρ καὶ λυχόν, καὶ παραγράμα, καὶ ὀνομασίαν ἔστι. 6 Φανερόν οὖν ὅτι τὸν σολοικισμὸν πειρατέον ἐκ τῶν εἰρημῶν πῶσιων συλλογίζεσθαι. 7 Εἶδη μὲν οὖν ταῦτα τῶ ἀγωνιστικῶν λόγων, καὶ μέρη τῶν εἰδῶν, εἰ ἔπον οἱ εἰρημῶν.

Solæcismus autem cuiusmodi sit, dictū est antea. 2 Sanè vsuuenire potest, vt quis solæcismum faciat: & vt non faciens, videatur facere: & vt faciens, non videatur facere, quemadmodum Protagoras dicebat, si μιλῶν & πῆληξ masculinum est: nam qui dicit ἀλογοίω, secundum eum committit solæcismum, aliis autem committere non videtur: qui verò dicit ἀλόμοιον, videtur quidem committere, non tamen committit solæcismum. 3 Patet igitur, etiam artē quandam posse hoc facere. Ideo multæ argumentationes non concludentes solæcismum, videntur eum concludere, sicut in elenchis contingebat. 4 Sunt autē ferè omnes, qui solæcismi videntur, ex articulo Hoc: & quando casus nec masculinum, nec fœminam significat, sed interiectum medium. nam Hic, masculinū significat: Hæc fœminā: sed Hoc, debet quidē mediū iis interiectū significare, verū tamen sæpe alterutrum eorum significat: veluti, Quid est hoc? Calliope, lignum, Coriscus. Masculini igitur & fœminini generis casus omnes differunt: eius verò quod est interiectū, alii differunt, alii non. Itaque sæpe, cum datum sit Hoc, perinde concludunt ac si dictū fuisset, Hunc. Similiter & aliū casum pro alio accipiunt. Paralogismus autē propterea fit, quòd articulus Hoc, multis casibus est communis. nam Hoc, modò significat hic, modò hunc. opus autem est, vt mutatis vicibus significet, cū verbo Est, hic; cum verbo Esse, hunc: vt, est Coriscus, Esse Coriscū. Eadē est ratio fœmininorum nominū: & eorū, quæ cū appellētur, καὶ, id est vasa, fœmineā aut masculinā habent inflexionē. nam quæ in ο & ν terminantur, hæc sola vasis inflexionem habent: vt ξύλον, χορινίον. quæ verò non ita terminantur, maris aut fœminæ inflexionem habent: quorum nonnulla referimus inter σκῶν: vt ἀσχος, est nomen masculinum. καὶν verò, fœmininū. Idcirco etiam in his verbum Est, & verbum Esse, eodem modo differentiam constituent. 5 Ac similis quodammodo est solæcismus elenchis, qui ex eo appellantur, quòd non similia similiter accipiuntur. vt enim illic in rebus fit elenchus; ita hîc in vocabulis committitur solæcismus. homo enim & album, tam res quàm vocabulum est. 6 Apparet ergo, nitendum esse, vt solæcismus ex dictis casibus concludatur. 7 Sunt igitur hæc species contentiosarum argumentationum, & partes specierum, & modi, qui commemorati sunt.

DE DISPOSITIONE, ET INTERROGANDI RATIONE,

TRACTATUS IV.

Cap. XV.

1 Prothesis. 2 De longitudine orationis. 3 De celeritate interrogationis. 4 De ira & altercatione. 5 De ordine interrogationum turbato. 6 De locis occultationis. 7 De interrogatione ex contrario, vel ex equali. 8 Ne interrogetur vniuersale concessis particularibus. 9 De interrogatione similitudinis, cum non est aliquod nomen commune. 10 De interrogatione contrariorum. 11 Si extremum proponatur quasi recte probatum & conclusum. 12 Si proposito paradoxo petatur responsio. 13 Si quis dicat contraria iis quæ probat, aut probare debet. 14 A Distinctione. 15 Si argumentum imperfectum deferatur, & ad alia traducatur disputatio. 16 Vt argumenta ad aliud dirigantur. 17 De probatione propositionis acceptæ. 18 An conclusio sit interroganda, & quomodo. 19 Epilogus.

AD celandum autem non parum refert, si quendam in modum disponantur quæ ad interrogationem pertinent, quemadmodum & in dialecticis: quare deinceps post ea quæ commemorata fuerunt, hæc primùm dicenda sunt.

2 Valet autem ad elencho redarguendum prolixitas orationis. quia difficile est multa simul conspiciere. Ad prolixitatem autem elementis antea commemoratis vtendum est.

3 Item celeritas, quia tardiores minùs prospiciunt.

4 Præterea ira & altercatio. nam perturbati minus possunt omnia obseruare. Elementa verò ad iram excitandam sunt, si quis voluntatem iniuste & omnino impudenter agendi præ se ferat. 5 Præterea interrogationum permutato ordine positio: siue ad idem probandum habeat quis multas argumentationes, siue ad ostendendum ita esse, & non ita esse. sic enim hac ratione, vt aduersarius à multis, aut à contrariis simul cauere sibi debeat. 6 Et omnino quæcumque ad occultationem valere antea diximus, conferunt etiam ad contentiosas argumentationes. nam occultatio est latendi gratia: latere autem fallendi causa.

7 Sed aduersus abnuentes quæcumque putant ad argumentationem facere, aut per negationem interrogandum, quasi contrarium sumere velit, qui interrogat: aut saltem ex equo vtraque contradictionis pars in interrogationem deducenda: quia cum incertum est, quid interrogator sumere velit, minùs morosos se præbent, qui respondent.

8 Cum autem per partes concedit aliquis singula, inducendo vniuersale; sæpe non est interrogandum, sed eo vt concessio vtendum. interdum enim & ipsi respondentem se concessisse putant, & audientibus videntur ob inductionis commemoratiqnem,

A Διαφέρει δὲ ἡ μικρὸν, εἰὰ παρρησίᾳ πρὸς τὰ πρὸς τὴν ἐρώτησιν, πρὸς δὲ λαγνάνην, ὡς ἔστι ἐν τοῖς Διαλεκτικῶν. ἐφεξῆς οὖν τοῖς εἰρημύτοις, ταῦτα πρῶτον λεκτέον.

2 Ἐστὶ δὲ πρὸς τὸ ἐλέγχειν, ἐν μῶν, μῆκος. χαλεπὸν γὰρ, ἅμα πολλὰ σινοῦσθαι. εἰς δὲ τὸ μῆκος, τοῖς πρῶτον λεκτέοις σοιχείοις χρῆσθαι.

3 Ἐν δὲ, τάχος. ὑπερίζοντες γὰρ, ἤτιον πρῶτον λέγουσιν.

B 4. Ἐπὶ δὲ ὀργῇ, καὶ φιλονεικίᾳ. ταραχῆ δὲ, ἤτιον διώδεται φυλάττειν ἀπάτην. σοιχεῖα δὲ τῆς ὀργῆς, τὸ, τε φημι εὖ ποιεῖν ἑαυτὸν βυλόμην, ἀδικεῖν, καὶ τὸ παρῆσαν ἀναγκαστέον. 5 Ἐπὶ, δὲ ἐναλλάξ τὰ ἐρωτήματα πρῶτον. εἰ δὲ πρὸς αὐτὸ πλείους τις ἔχη λόγους. εἰ δὲ τε, καὶ ὅτι οὕτως, καὶ ὅτι ἕχεται. ἅμα γὰρ συμβαίνει, ἢ πρὸς πλείους, ἢ πρὸς τὴν ἀπάτην ποιεῖσθαι τὴν φυλάκην.

6 Ὀλως τε πρῶτον τὰ πρὸς τὴν κρύψιν λεκτέον πρῶτον, χρῆσιμα καὶ πρὸς τοὺς ἀγωνιστικοὺς λόγους. ἢ γὰρ κρύψις ἐστὶ τὸ λαθεῖν χρεῖν. ὅ δὲ λαθεῖν, τῆς ἀπάτης.

C 7 Πρὸς δὲ τοῖς ἀναμύτοις ἀπὸ αἰοήτων εἰς πρὸς τὸν λόγον, εἰς ἀποφάσεως ἐρωτητέον, ὡς τοῦ ἀποφάσεως βουλόμην λαθεῖν, ἢ καὶ εἰς ἴσου ποιούμενα τὴν ἐρώτησιν. ἀδήλου γὰρ ὄντος τί βέλεται λαθεῖν, ἤτιον δυσχεραίνουσιν.

8 Ὅταν δὲ ὅτι τῶν μερῶν τις δίδωται καὶ ἕκαστον, ἐπαρῶντα τὸ κατόλου, πολλὰ καὶ ἕκαστον ἐρωτητέον, ἀλλ' ὡς δεδωκέναι χρῆσθαι. εἰς ὅτε γὰρ οἴονται καὶ αὐτοὶ δεδωκέναι, καὶ τοῖς ἀκούοισι φαίνουσι, εἰς τὴν ἐπαγωγὴν μνείαν.

CAP. XIV.

ὡς οὐκ ἀνὴρ ἠρωτημένον μάλιστα. 9 Ἐν ὅσοις τε ὀνόματι μὴ σημαίνεται ὁ καθόλου, ἀλλὰ τῆ ὁμοιότητι χρησιμεύει πρὸς τὸ συμφέρον λαμβάνειν γὰρ ἢ ὁμοιότητις πολλάκις.

γρ. ἀφ' ἑα-
λοίτα

10 Πρὸς τε ὁ λαβεῖν τι πρῶτα σιν, τὴν ἀντιπῶν * ἀφ' ἑαλλόντα, καὶ πῶτα ἀνε-
σθαι. οἷον εἰ δεοὶ λαβεῖν, ὅτι δεῖ πρῶτα πῶ-
πατρὶ πείθεσθαι, πότερον ἀπὸ μὲν δεῖ πεί-
θεσθαι τοῖς γυνέουσιν, ἢ πρῶτ' ἀπειθεῖν; καὶ ὁ
πολλάκις, πότερον πολλά συγχωρητέον, ἢ
ὀλίγα; μάλλον γὰρ, εἴπερ ἀνάγκη, πολλά
δοξάζειν ἢ εἶναι. ἀφ' ἑαλλόντων γὰρ εἴς τιν'
ἐναντιῶν, καὶ μείζω καὶ μεγαλύτερα φαίνεται,
καὶ χείρω καὶ βελτίω, τοῖς ἀντιπῶσι.

11 Σφόδρα δὲ καὶ πολλάκις δοκεῖν ἐλη-
λέσθαι ποῖς ὁ μέγιστα σοφιστικὸν συκοφαν-
τημα τῶν ἐρωτῶντων, ὁ μὴδὲν συλλογισ-
μῶν, μὴ ἐρώτημα ποιεῖν ὁ τελευτῶνται,
ἀλλὰ συμπερασματικῶς εἰπεῖν, ὡς συλλογι-
σμένοις, οὐκ ἄρα ὁ, καὶ πῶ.

12 Σοφιστικὸν δὲ καὶ ὁ χειμῶν ἀφ' ἑα-
δοξάζει, ὁ φαινόμενον ἀξιωματικῶς ἀποκρίνεσθαι,
ἀφ' ἑαλλόντων τῶν δοκῶντος εἰς ἀρχῆς, καὶ
τι πῶ ἐρώτησιν τῶν ποιούτων οὕτω ποιεῖσθαι, πῶ-
τερον σοὶ δοκεῖ; ἀνάγκη γὰρ, ἢ ἢ ὁ ἐρώτη-
μα, ὅτι ὡν ὁ συλλογισμὸς, ἢ ἐλεγχον ἢ πα-
ραδόξον γίνεσθαι, ἢ ἐλεγχόμενος. δόντος μὲν,
ἐλεγχον. μὴ δόντος δὲ, μὴδὲ δοκεῖν φάσκον-
τος, ἀδόξον. μὴ δόντος δὲ, δοκεῖν δὲ ὁμολο-
γημῶντος, ἐλεγχόμενος.

13 Ἐπὶ, κατὰ τὸν ἐν τοῖς ῥητορικῶν, καὶ ἐν
τοῖς ἐλεγκτικῶν ὁμοίως τὰ ἐναντιώματα γε-
ρητέον, ἢ πρὸς τὰ ὑφ' αὐτῶν λεγόμενα, ἢ
πρὸς οὓς ὁμολογεῖ καλῶς λέγειν ἢ ἀφ' ἑαλλόντων
ἐπὶ πρὸς τοῖς δοκῶντος ποιούτους, ἢ πρὸς τοῖς
ὁμοίοις. ἢ πρὸς τοῖς πλείστοις, ἢ πρὸς τοῖς
πῶτα.

γρ. ὡς τὸν
ἀφ'.

14 Ὡς τὸν ἀποκρινόμενοι, πολλάκις,
ὅταν ἐλέγχονται, ποιοῦσι διπλῶν, εἰ μὲν μὲν
συμβαίνει ἐλέγχονται. καὶ ἐρωτῶντας χρη-
σιμεύει ποτὲ οὕτω πρὸς τοῖς ἐναντιώματις, ἐὰν
ὡδὲ μὲν συμβαίνει, ὡδὲ δὲ μὴ, ὅτι οὕτως
εἴληφεν. οἷον καὶ ὁ Κλεοφῶν ποῖς ἐν τῷ Μαν-
δροβούλου. 15 Δὲ δὲ καὶ ἀφ' ἑαλλόντων τῶν
λόγου, τὰ λοιπὰ τῶν ἐπιχρημάτων ἐπιτε-
μῶν. καὶ τὸν ἀποκρινόμενον (* ἀφ' ἑαλλόντων
νηται) ἀφ' ἑαλλόντων, καὶ ἀφ' ἑαλλόντων.

γρ. ὅτι τὸν

16 Ἐπιχρητέον δὲ ἐνίοτε καὶ πρὸς ἄλλο
τῶν εἰρημῶν, ὅταν λαμβάνονται, εἰ μὴ
πρὸς ὁ ἀφ' ἑαλλόντων ἐχὼ τις ἐπιχρητεῖν.

A ceu non frustra sint interrogata singularia.
9 Sed in quibus non significatur nomine
aliquo uniuersale, similitudine utendum
est, prout expedit. sæpe enim similitudo la-
tet.

10 Iam verò ut propositio sumatur, per
collationem contrarii percontari oportet.
veluti, si oporteat sumere, omnibus in re-
bus patri esse obtemperandum, si interroge-
tur, utrum in omnibus oportet obtempe-
rare parentibus, an in omnibus repugnare?
Et si oporteat sumere obtemperandum sæpius,
ita interrogetur, utrum multa concedenda
sunt, an pauca? magis enim si quidem obse-
qui parentibus necesse est, multa videbuntur
esse concedenda, quam pauca. cum enim con-
traria inter se componuntur, & magna &
maiora videntur hominibus, & deteriora,
& meliora.

11 Ut autem elencho aliquis conuictus
videatur, vehementer ac sæpe facit impo-
stura illa maximè sophisticæ, cum qui nihil
syllogisticè proposuerunt, extremum non
interrogant, sed concludendo dicunt,
quasi factò syllogismo, non igitur hoc, &
hoc.

12 Est etiam hoc sophisticum, posito
paradoxo postulare, ut quid videatur, res-
pondeatur, proposito eo quod ab initio
visum fuit, atque horum interrogationem
sic instituere, ut tibi videtur? necesse enim
est si interrogatio in eorum numero sit, ex
quibus syllogismus extrahitur, aut elen-
chum, aut paradoxum confici, aut speciem
habere elenchi: elenchum, si concedat: ino-
pinabile, si neque concedat, neque sibi vi-
deri dicat; speciem elenchi, si non conce-
dat, fateatur tamen sibi videri.

13 Præterea, ut in rhetoricis, ita etiam
in elenchis similiter animaduertenda sunt
ea quæ repugnant vel iis quæ ab ipso respon-
dente dicta sunt, vel iis quos ipse fatetur re-
ctè loqui aut agere: necnon his qui videtur
tales, aut similibus; isque aut plurimis, aut
omnibus.

14 Sicut autem qui respondent, sæpe
numero, quando elencho redarguuntur,
distinctionem adhibent, si futurum est, ut
elencho redarguatur: ita etiam interrogan-
tibus utendum est hoc præsidio contra obui-
ciantes, ut si illo modo contingit, hoc mo-
do non contingit, illo modo se accepisse, di-
cunt: ut etiam Cleophon facit in Mandro-
bulo. 15 Oportet etiam recedendo à capta
disputatione, reliquas argumentationum
partes præcidere, ac respondentem oportet,
cum præsentiat, antè occurrere & præ-
dicere.

16 Nonnunquam etiam argumentandum
est contra aliud quiddam ab eo quod dictum est,
diuersum, illud sumendo, si quis non habeat
argumenta contra propositum problema.
quod

quod quidem Lycophron fecit, cum propositum problema esset Iyræ encomium.

17 Sed aduersus eos, qui requirunt ut contra certum quid argumenta dirigantur, (quia videtur opus esse ut explicetur, in quo culpetur; quibusdam autem expressis, facilius cauere potest;) dicendum est, quod vniuersaliter accidit in elenchis, nos scilicet instituisse probare contradictionem: nempe, quod ille affirmavit, esse negandum: aut, quod negavit, affirmandum: non autem dicendum, nos instituisse probare, quod contrarium sit eadem scientia, vel non eadem.

18 Non oportet autem conclusionem in modum propositionis interrogare. nonnulla verò ne quidem interrogari debent: sed his ut concessis utendum. 19 Ex quibus igitur locis interrogationes eruantur, & quomodo sit interrogandum in contentiosis congressibus, dictum est.

A ὅσῳ ὁ Λυκόφρων ἐποίησε ἡ ἀποβληθέντος λύσαν ἐγκωμιάζειν.

17 Πρὸς δὲ τοὺς ἀπατητῶτας πρὸς πῖ ὅτι χρεῖν, (ὅτι δόκει δεῖν ἀποδιδόναι πλὴν αἰτίαν· λεχθέντων δὲ εἰδῶν, διφυλακτότερον,) ὅ καὶ τοῦ συμβαίνον ἐν τοῖς ἐλέγχουσι, λέγαν πλὴν ἀντιφασιν, ὅ, τί ἐφησεν ἀποφῆσαι, ἢ ὅ, τί ἀπέφησε φῆσαι· ἀλλὰ μὴ ὅτι τῶν ἐναντίων ἢ αὐτῆ ὅτισημη, ἢ ἕχ ἢ αὐτῆ.

B 18 Οὐ δεῖ δὲ ὅ συμπέρασμα πρῶτατικῶς ἐρωτᾶν· ἐνια δὲ εἰδῶς ἐρωτητέον, ἀλλ' ὡς ὁμολογημένοις χρῆστέον.

19 Ἐξ ὧν μὲν οὖν αἱ ἐρωτήσεις, καὶ πῶς ἐρωτητέον ἐν ταῖς ἀγωνιστικαῖς ἀφαιρέσει, εἴρηται.

DE SOLVTIONE SOPHISMATVM,

TRACTATVS V.

De vtilitate huius tractatus, ac de ratione respondendi.

Cap. XVI.

1 Scopus & nexus. 2 Huius tractatus vtilitas. 3 prima, 4 secunda, 5 & tertia. 6 De generali ratione soluendi sophismata. 7 qua non sufficit. De difficultate soluendi sophismata.

Post hæc de responsione, quomodo oporteat soluere, & quid, & ad quem usum disputationes huiusmodi valeant, dicendum est.

2 Samè vtilis sunt ad philosophiam ob duas causas.

3 Primum, quia cum plerumque sumantur ex dictione, faciunt ut melius affecti simus ad dignoscendum quot modis vnumquodque dicatur, & quæ diuerso modo accidant, tam in rebus quàm in nominibus. 4 Secundò, quia conferunt ad inquisitiones, quas aliquis ipse secum facit. nam qui ab aliis facilè paralogismo decipitur, necid animaduertit, ipse quoque à semet ipso hoc pati sæpenumero potest.

5 Tertium & reliquum emolumentum pertinet ad gloriam consequendam: quòd hac ratione videatur quis in omnibus rebus exercitatus, ac nullius esse imperitus. Qui enim cum altero disputans, vituperat argumentationes, nec certum quid dicere potest de earum vitio, suspicionem præbet, quasi videatur eas cum indignatione audire, non propter veritatem, sed propter imperitiam.

6 Quomodo autem respondentes occurrere debeant huiusmodi argumētationibus, apparet: siquidē antea, ex quibus locis ducatur paralogismi, rectè cōmemorauimus:

C ΠΕΡΙ δὲ ἀποκρίσεως, καὶ πῶς δεῖ λύειν, καὶ πῖ, καὶ πρὸς τίνα χρῆσιν οἱ τοιοῦτοι τῶν λόγων ὠφέλιμοι, μὲν ταῦτα λεκτέον.

CAP. 16

2 Χρήσιμοι μὲν οὖν εἰσι πρὸς φιλοσοφίας, ἀφ' ἑαυτοῦ.

3 Πρῶτον μὲν γὰρ ὡς ὅτι ὅ πολὺ γινόμενοι πρὸς πλὴν λέξιν, ἀμεινον ἔχον ποιῆσαι πρὸς ὅ ποσαχῶς ἕκαστον λέγεται, καὶ ποῖα ἑτέρως ὅτι τῶν πρῶτων συμβαίνου, καὶ ὅτι τῶν ὀνομάτων.

4 Δύτερον δὲ, πρὸς τὰς καθ' ἑαυτὸν ζητήσεις· ὅ γὰρ ὅ ἕτερον ῥαδίως πρὸς λογισμῶν, καὶ τῆτο μὴ ἀθανάτομῶν, καὶ αὐτὸς ὅ αὐτῆ τῆτο πάθοι πολλάκις.

γρ. ὅ ἑτέρου

D 5 Τρίτον δὲ καὶ ὅ λοιπὸν ἐπὶ, πρὸς δόξαν, τὰ πρὸς πῶτα γεγυμνάσθαι δοκεῖν, καὶ μηδενὸς ἀπειρώς ἔχον· ὅ γὰρ, κοινωνουῦντα λόγων, ψέγαν λόγου, μηδὲν ἔχοντα διερίζει πρὸς τῆς φαυλότητος αὐτῆ, ἕποψια δίδωσι τῆ δοκεῖν δυσχεραίνου, οὐ ἀφ' ἀληθείας, ἀλλὰ δι' ἀπειρίαν.

6 Ἀποκεινομῶν ὅ πῶς ἀπομνηστεῖον πρὸς τοῖς τοιοῦτοις λόγοις φανερόν, εἴσῳ ὅρθως εἰρηκαμῶν πρὸς τῶν, ὅ ὧν εἰσιν οἱ πρὸς λογισμοῖς.

καὶ τὰς ἐν ταῖς πρῶταις πλεονεξίας ἰσχυρῶς διείλοντο. 7 Οὐ τούτων δὲ ὅστι, λαβόντα τὸν λόγον, ἰδοῖν καὶ λύσαι πρὸς μαθητῶν, καὶ ἐρωτῶντων ἀποκρίσασθαι διώσασθαι ἄχρως. ἢ γὰρ ἴσμεν, πολλάκις μεταπρῆντον ἀνοσοῦντο. ἐπὶ δὲ, ὡς περὶ τοῖς ἄλλοις ὁ θεῶν, καὶ ὁ βραδύτερον, ἐκ τῆς γενομένης γὰρ μάλλον, ἔτι καὶ ὅτι τῆς λόγων ἔχῃ. ὡς τε, ἀπὸ δήλων μὲν ἡμῖν ἢ, ἀμελέτητοι δὲ ὄντων, ὑπεροῦντο τῆς χαρᾶν πολλάκις.

8 Συμβαίνει δὲ ποτὲ, καθάπερ ἐν τοῖς ἀφαιρέμασι, (καὶ γὰρ ἐκείνα ἀλυπτοῦντες, εἴσοτε σιυθεῖναι πάλιν ἀδυνατοῦντο,) οὕτω καὶ ἐν τοῖς ἐλέγχοις. εἰδότες γὰρ

γρ. περὶ ὁ λέγει συμβαίνει σαυ τὸν λόγον ἀποροῦντο. συμβαίνει τ. λ. ε. π.

A & *sophistarum* in percontando imposturas sufficienter enucleauimus. 7 Neque verò idem est, acceptâ argumentatione, videre ac diluere eius vitium, atque celeriter posse respondentem occurrere. quod enim nouimus, sæpe transpositum ignoramus. Præterea, sicut in aliis rebus, celeritas ac tarditas exercitatione accipit incrementum, ita etiam in disputationibus *seres* habet. Quare si quid nobis manifestum sit, sed meditationis expertes simus, tempore sæpe destituimur. 8 Interdum autem accidit, ut in

B descriptionibus *mathematicis*, (etenim cum eas resolverimus, quandoque rursus componere nequimus,) ita etiam in elenchis: nam cognoscentes, unde argumentationis connexus eueniat, argumentationem illam dissoluere non ualemus.

De ea quæ videtur solutio.

Cap. XVII.

1 Duplex solutionis genus. 2 Sophistam non redarguere, sed potius obscurare etiam verum elenchum 3 Præceptum primum de solutione adhibenda. 4 si elenchus ab homonymia esset verus elenchus, solui non posset. 5 Captionis ab homonymia sumpta solutio una, 6 atque altera. 7 veram solutionem esse per distinctionem. 8 Reprehenduntur qui non audent distinguere. 9 Quod distinguendum sit, Ratio prima: 10 secunda: 11 tertia, 12 Conclusio. 13 Secundum præceptum. 14 Tertium. 15 Quartum. 16 Quintum. 17. Sextum. 19 Septimum. 20 Octauum. 21 Nonum. 22 Decimum.

CAP. II.

ΠΡΩΤΟΝ μὲν οὖν, ὡς περὶ συλλογίζεσθαι φαμὲν ἐνδόξως ποτὲ μάλλον, ἢ ἀληθῶς, παραινεῖσθαι δεῖν, οὕτω καὶ λυτέον ἐνδόξως ποτὲ μάλλον, ἢ κατὰ τὰληθῆς. ὅλως γὰρ πρὸς τοῖς ἐριστικοῖς μαχητέον, ἔχῃ ὡς ἐλέγχου, ἀλλ' ὡς φαινομένων ἐλέγχου. οὐ γὰρ φαμὲν συλλογίζεσθαι γε αὐτοῖς. ὡς τε πρὸς ὁ μὴ δοχεῖν, δειρωτέον. εἰ γὰρ ὅστιν ὁ ἐλέγχος, ἀπίφασις μὴ ὁμώνυμος, ἐκ τινῶν. ὅθεν αὖ δέοι ἀφαιρέσθαι πρὸς τὰ μπιβόλα, καὶ πρὸς ὁμώνυμια. οὐ γὰρ ποιεῖ συλλογισμόν. ἀλλ' ὅθεν ἄλλοι χρεῖν παραινεῖσθαι, ἀλλ' ἢ ὅτι ὁ συμπέρασμα φαίνεται ἐλεγχόμενος. ὅτι οὖν ὁ ἐλεγχόμενος, ἀλλὰ ὁ δοχεῖν, ἀλαβητέον.

2 Ἐπεὶ τὸ γε ἐρωτῶν ἀμφίβολα, καὶ τὰ πρὸς τὴν ὁμώνυμια, ὅσα τε ἄλλα τριαδῶν παρὰ χρεῖς, καὶ τὸν ἀληθινὸν ἐλεγχὸν ἀφαιρέσθαι, καὶ τὸν ἐλεγχόμενον καὶ μὴ ἐλεγχόμενον, ἀδηλον ποιεῖ. ἐπεὶ γὰρ ἔστιν ἐν ταῖς τέλει συμπερασματώδῃ, μὴ ὅτι ἔφησεν, ἀποφῆσαι λέγειν. ἀλλ' ὁμώνυμος, ἢ ἀμφίβολως ἐρωτῶν τὸν ἐρωτῶντα. καὶ ἀφαιρέσθαι, ἄλλο μὲν κατὰ φῆσαι αὐτὸν, ἄλλο δὲ λαβῆναι τὸ ἐρωτῶντα, καὶ ἀποφῆσαι ἐν τῷ συμπερασματικῷ.

C PRimum igitur, sicut dicimus syllogismos probabiles interdum esse præeligendos potius quam veros, ita & soluendum est nonnumquam probabiliter potius, quam secundum veritatem: prorsus enim cum *hominibus* litigiosis pugnandum est; non quasi elencho redarguant, sed quasi videantur redarguere: siquidem non dicimus eos aliquid concludere. quapropter eò dirigenda est responsio, ne videantur concludere. Etenim si elenchus est contradictio non homonyma, quæ ex nonnullis *sumptionibus colligitur*: nulla utique distinctione opus est aduersus ambigua, & homonymiam: quoniam *is qui talia interrogat*, non facit syllogismum: verum non alia de causa distinctio est præmittenda, nisi quia conclusio speciem quandam elenchi præ se fert. non est igitur cauendum, ne redarguamur, sed ne videamur redargui. 2 Quandoquidem interrogationes ambiguarum vel propter homonymiam *multiplices*, & eiusmodi aliarum captiones, etiam verum elenchum obscurant. & sicut aliquis elencho conuictus necne, incertum reddunt. Cum enim ad extremum, facta conclusione, liceat *respondenti* dicere, non quod *ipse* affirmavit, negasse interrogantem; sed homonymas, vel ambiguè interrogasse; ideoque aliud se affirmasse, aliud *sumpsisse* interrogantem, ac negasse in conclusione:

D

etsi maximè ad idem retulit : incertum est an sit conuictus elencho : quia incertum est an nunc verum dicat. Quòd si interrogans distinctione adhibitâ interrogasset homonymum; vel ambiguum, non obscurus esset elenchus.

3 Et quod litigiosi interrogatores nunc minùs requirunt, olim magis requirebant, ut scilicet interrogatus responderet aut Etiam, aut Non : id certè fieret. Nunc verò, quia non scitè interrogant, qui percontantur, necesse est, ut interrogatus adiiciat aliquid responsioni, quo vitium interrogationis corrigat. nam si interrogans distinxisset sufficienter, necesse esset, ut respondens, vel Etiam, vel Non, diceret.

4 Si quis autem existimet eum esse elenchum, qui secundùm homonymiam fit; nullo modo licebit respondentieffugere, quominùs elencho redarguatur. in iis enim quæ cernuntur oculis, necesse est negare nomen quod affirmavit, aut affirmare quod negavit.

5 Ut enim corrigunt nonnulli, nihil prodest. aiunt enim hi, non Coriscum esse musicum, & immusicum : sed hunc Coriscum esse musicum, & hunc Coriscum immusicum. Nam eadem erit oratio, Coriscum esse musicum, & hunc Coriscum esse musicum : quod quidem simul affirmat & negat, qui respondet. Sed fortasse non unum & idem significat verbum illud, Hic Coriscus; quia nec illic nomen Coriscus unam habebat significationem. itaque, utrum Coriscus, an Hic Coriscus dicatur, nihil interest.

6 Sin autem illi simpliciter loquendo attribuet, huic verò aliquem, vel huncadiūget, absurdū erit: quia non magis alteri inerit, quàm alteri : utrius enim attribuetur, nihil interest.

7 Verum enim vero quoniam incertum est, an is qui non distinxit amphiboliam, sit conuictus elencho, necne: (in disputationibus namque concessum est distinguere:) apparet, eum qui non distinguit, sed simpliciter concedit interrogationem, peccare. quocirca si non ipse respondens, at certè eius oratio elencho refutata similis est.

8 Sæpe autem accidit, ut qui ambiguitatem vident, distinguere cunctentur propter frequentiam eorum qui talia proponunt, ne in omnibus videantur tergiuersari : deinde, ipsis non putantibus ex eo pendere argumentationem, incidit paradoxum.

9 Quare, cum sit concessum distinguere, non est cunctandum, ut antea dictum fuit. 10 Nisi verò duas interrogationes pro vna quis acciperet, non fieret ex homonymia vel amphibolia paralogismus,

A Εἰ καὶ ὅτι μάλιστα ἔτυχεν ἐπὶ ταῦτον φέρων ἀδελόν, εἰ ἐλήλεγκαται ἀδελόν γάρ, εἰ ἀληθῆ λέγει νῦν. εἰ δὲ διελών εἶρετο ὁ ὁμόνυμος, ἢ ὁ ἀμφιβόλος, οὐκ ἀν' ἀδελός εἶν' ὁ ἐλεγγος.

3 Ο, τ' ἐπιζητῶσι νῦν μὴ ἦπρον, πρῶτον δὲ μάλλον οἱ ἐριστικοί, ὅ ἢ ναί, ἢ οὐ, ἀποκρίνεσθαι τὸν ἐρωτώμενον, ἐγίνετ' ἀν' νῦν δὲ, ἀλλ' τὸ μὴ καλῶς ἐρωτᾶν πρὸς πτωχάνομους, ἀνάγκη πρῶτα ἀποκρίνεσθαι

B ἢ τὸν ἐρωτώμενον, δευροῦτα πῶς μετρηεῖται τῆς ἐρωτήσεως. ἐπεὶ διελωμένου γὰρ ἰσχυρῶς ἀνάγκη, ἢ ναί, ἢ οὐ, λέγειν τὸν ἀποκρινόμενον. εἰ δὲ τις ὑπολήψεται τὸν χεῖρ ὁμωνυμίας ἐλεγγον εἶ), ἔσονται πῶς οὐκ ἔστι ἀναγκαῖον ὁ ἐλεγγεσθαι τὸν ἀποκρινόμενον. ἐπὶ γὰρ τῷ ὁμοίῳ, ἀναγκαῖον ὁ ἔφησεν ἀποφῆσαι ὄνομα, καὶ ὁ ἀπέφησε, φῆσαι. 5 Ως γὰρ δευροῦταί τινες, οὐδὲν ὄφελος. οὐ γὰρ Κορίσκον φασὶν εἶ) μουσικὸν εἶ

C ἀμουσον. ἀλλὰ τῶτον τὸν Κορίσκον, μουσικὸν καὶ τῶτον τὸν Κορίσκον, ἀμουσον. ὁ γὰρ αὐτὸς ἔστι λόγος, ὅ, τὸν Κορίσκον, τῶν τῶτον τὸν Κορίσκον, μουσικὸν εἶ). ὅπως ἄμα φησὶ τε καὶ ἀποφῆσιν. ἀλλ' ἴσως οὐ ταῦτο σημαίνει. οὐδὲ γὰρ ἐκείνῳ ὄνομα. ὥστε οὐδὲν τι ἀναφέρεται.

6 εἰ δὲ τῶν μὴ, ὅ ἀπλῶς λέγειν ἀποδῶσθαι. τῶν δὲ, πρῶτον δὲ πῶς, ἢ τὸνδε. ἀποπον. οὐδὲν γὰρ μάλλον θατέρω. ὁποτέρω γὰρ, οὐδὲν ἀναφέρεται.

D 7 Οὐ μὲν ἀλλ' ὅτι ἀδελός μὴ ὅστις ὁ μὴ δευροῦταί τῶν ἀμφιβολίας, πρῶτον ἐλήλεγκαται, ἢ οὐκ ἐλήλεγκαται. (δέδοται γὰρ ἐν τοῖς λόγοις ὁ διελών.) φανερόν ὅτι ὁ μὴ δευροῦταί τῶν ἐρωτήσεων, ἀλλὰ ἀπλῶς, ἀμύτημα ὅστις. ὥστε καὶ εἰ μὴ αὐτὸς, ἀλλ' ὁ γὰρ λόγος ἐλήλεγμένῳ ὁμοίος ὅστις.

8 Συμβαίνει μὴ τοι πολλάκις ὁμοίως τῶν ἀμφιβολίας, οὐκ ἔστι ἀναγκαῖον ἀπλῶς τῶν πυκνότητων τῶν περὶ ταῦτα πρῶτον ὅπως μὴ πρὸς ἀπὸν δοκῶσι δυσχεραίνεσθαι. εἴτ', οὐκ ἀν' οἰηθέντων πρῶτον τῶν ἡμέσων τὸν λόγον, πολλάκις ἀπλήτῃσι * παρὰ δὲ ἑαυτοῦ.

E 9 Ωστε, ἐπεὶ δέδοται ἀφαιρεῖν, οὐκ ὀκνητίον, κατὰ τὸν ἐλεγγον πρῶτον. 10 εἰ δὲ τὰ δύο ἐρωτήματα μὴ ἐν ἑνὶ ποιῆσθαι ἐρώτημα, οὐδὲ ἀν' ὁ πρῶτον τῶν ὁμωνυμίας καὶ ἀμφιβολίας ἐγένετο πρῶτον ἀλογισμός,

ἀλλ' ἢ ἔλεγχος, ἢ οὐ. τί γὰρ Διαφέρει ἐρωτῆσαι, εἰ Καλλίας μὲν καὶ Θεμιστοκλῆς μοιστικοὶ εἰσιν, ἢ, εἰ ἀμφοτέρους ἐν ὀνομασίᾳ, ἐτέροις οὖσιν; εἰ γὰρ πλείω δηλοῖ ἐπὶ, πλείω ἠρώτησεν. εἰ οὖν μὴ ὀρθόν, πρὸς δύο ἐρωτήσεως μίαν ἀποκρισὶν ἀξιοῦν συμβαίνει ἀπλῶς, φανερόν ὅτι ὁμοῦ ἐρωτῆσαι τῶν ὀμωνύμων ἀποκρίνεσθαι ἀπλῶς, ὅτι εἰ καὶ πρῶτον ἀληθές, ὡς ἂν ἀξιοῦσιν ἕνας. ὁμοῦ γὰρ τῆτο Διαφέρει, ἢ εἰ εἰρήσο, Κορίσκος καὶ Καλλίας πότερον οἴχοι εἰσιν, ἢ οὐκ οἴχοι; εἴτε παρόντων ἀμφοῖν, εἴτε μὴ παρόντων. ἀμφοτέρως γὰρ πλείους αἱ ἐρωτήσεις. οὐ γὰρ, εἰ ἀληθές εἰπεῖν, ἀλλ' τῆτο μία καὶ ἐρώτησις. ἐγχαίρει γὰρ καὶ μυρία ἕτερα ἐρωτηθέντα ἐρωτήματα, ἀπομτα ναί, ἢ οὐ, ἀληθές ἢ λέγειν. ἀλλ' ὁμοῦ οὐκ ἀποκριτέον μίαν ἀποκρίσιν. ἀναγρῆται γὰρ ὅτι ἀλλελέγεσθαι. τῆτο δὲ ὁμοῖον, ὡς εἰ καὶ ὅτι αὐτὸ ὄνομα τελεῖται τῶν ἐτέροις. εἰ οὖν μὴ δεῖ πρὸς δύο ἐρωτήσεως μίαν ἀποκρισὶν διδόναι, φανερόν ὅτι ὁμοῦ ὅτι τῶν ὀμωνύμων ὅτι ναί, ἢ οὐ, λεκτέον.

11 Οὐδὲ γὰρ ὁ εἰπὼν ἀποκρίσεται, ἀλλ' εἴρηκεν. ἀλλ' ἀξιοῦσιν πως ἐν τοῖς Διαλεξιμοῖς, ἀλλ' ὅτι λαμβάνειν ὅτι συμβαῖνον.

12 Ὡς ἂν οὖν εἰποῦν, ἐπειδή ὁ οὐδὲ ἔλεγχος ἕνας ὄντες, δοκοῦσιν εἶναι. καὶ τὸν αὐτὸν ἔσπον, καὶ λύσεως δοξοῦσιν εἶναι, ὅτι οὐσα λύσεως. ἀλλ' ὅτι φανερὸν εἴσοτε μάλλον δεῖν φέρειν, ἢ τῶν ἀληθῆς ἐν τοῖς ἀγωνιστικοῖς λόγοις, καὶ τῆ πρὸς ὅτι διττὸν ἀπομνήσθαι.

13 Αποκριτέον δὲ, ὅτι μὴ τῶν δοκῶντων, ὅτι ἔσω, λέγειται. καὶ γὰρ οὕτως ἡκιστα γνοῖται ἀπὸ πρῶτον ἐλεγχος. ἀπὸ δὲ τῆ παρὰ δόξον ἀναγκάζεται λέγειν, ἐπὶ αὐτὸ μάλιστα παρὰ δόξον ὅτι δοκεῖν. οὕτω γὰρ ἔτε ἐλεγχος, ἔτε παρὰ δόξον αὐτὸ γίνεσθαι δοξοῦν.

14 Ἐπεὶ δὲ, πῶς αἰτεῖται ὅτι ἐν τῶν δῆλον. οἴονται ὅτι πρῶτον, ἀπὸ τῆ σιωπῆς. ἀναγρῆται, καὶ μὴ συγχαρητέον εἶναι, ὡς ὅτι ἐν τῶν αἰτιῶντος. ὅτι μὴ τε τοῦτον ἀξιοῦσιν, ὅτι ἀναγκάστον μὴ συμβαίνειν ἐκ τῆς ἰσπεως, ἢ ὅτι ψευδῆς, ἢ ἀδόξον, ταῦτο λεκτέον. πρὸ γὰρ ἐξ ἀνάγκης συμβαῖνοντα, τῶ αὐτῆς εἶναι ὅτι δοκῆ. 15 Ἐπὶ, ὅτι μὴ καὶ ὅτι μὴ ὀνομαστικῶν, ἀλλ' ὅτι παρὰ δόξον, λεκτέον ὅτι οὐκ ὡς ἐδόξον,

A sed aut esset verus elenchus, aut ne quidem speciem elenchi prae se ferret. quid enim interest, utrum interrogetur, sintne Callias & Themistocles musici, an sub uno communi nomine, si ambobus inter se differentibus unum sit nomen commune? nam si nomen illud commune plura significat, quàm unum: certe qui eo est usus, plura interrogavit. Si igitur non rectè petitur, ut ad duas interrogationes una responsio sumatur simpliciter: apparet, ad nihil homonymum respondendum esse simpliciter, ne quidem si in omnibus verum sit, ut nonnulli putant. hoc enim idem valet, ac si interrogaretur, utrum Coriscus & Callias sint domi, an non sint domi: siue adsint ambo, siue non adsint: quoniam utroque modo propositiones plures sunt. non enim, si verè dicitur, propterea interrogatio una est. nam possunt sexcentæ diversæ interrogationes alicui proponi, ad quas omnes verè possit respondere Etiam, aut Non: verumtamen non est ad illas omnes una danda responsio: sic enim tollitur disputatio. hoc verò perinde est, ac si rebus diversis idem nomen positum esset. Ergo si non oportet ad duas interrogationes unam responsionem dare; perspicuum est, etiam in homonymis non esse dicendum Etiam, vel Non.

11 Non enim qui id dixit, respondit, sed locutus est. Hoc tamen probatur quodammodo in differētib; quia nō apparet quod inde sequitur. 12 Sicut igitur diximus; quia videntur quidam elenchi esse, qui non sunt; eodem modo etiam solutiones quaedam videbuntur esse, quæ non erunt: quas scilicet dicimus interdum esse afferendas potius, quàm veras, in contentiosis disputationibus, & cum paralogismo ex duplicitate ducto occurritur. 13 Porro autem in respondendo ad ea quæ vera videntur, dicendum, Esto: sic enim minimè fiet parexelenchus. At si quis aliquod paradoxum cogatur dicere, hinc maximè adiungendum responsioni verbum Videri. sic enim neque elenchus, neque paradoxum effici videbitur.

14 Quia verò manifestum est, quomodo postuletur quæsitum initio propositum: ac omnes id postulari putant, si quæsito proximum sit quod petitur idcirco tollenda sunt, non concedenda nonnulla, quasi quæsitum initio propositum interrogator petat: & cum tale quid postulat aliquis, quod necessariò quidem consequitur ex thesi, falsum autem est, vel inopinabile; dicendum est esse idem quod quæsitum. nam quæ necessariò consequuntur, ipsius thesibus partes videntur.

15 Præterea cum uniuersale nō nomine, sed similitudinis collatione sumptum fuerit: dicendum est, aduersarium, non ut datum fuit,

nec ut ipse proposuit, id sumere in conclusio-
ne: quia propter hoc saepe fit elenchus.

16 Qui verò his responsionibus excludun-
tur, ad id confugere debent, ut non rectè
probatum esse contendant, occurrendo se-
cundùm traditam syllogismi & elenchi defi-
nitionem. 17 Sanè cùm nomina propriè
accipiuntur, necesse est respondere, vel sim-
pliciter, vel per distinctionem.

18 Sed quod ad ea quæ tacitè subintelli-
gentes ponimus; veluti quæ non perspicuè,
sed deminutè interrogantur; hinc saepe ac-
cidit elenchus. utputà, Quod est Athe-
niensium, estne possessio Atheniensium? v-
tique. similiter autem & in aliis dicendum:
at enim nōne homo, (ut Græci loquuntur,)
est animalium? etiam. homo igitur est ani-
malium possessio. nam hominem ideo Græ-
caphrasi dicimus esse animalium, quia est a-
nimal: & Lysandrum esse Lacedæmonio-
rum, quia est Lacedæmonius. Patet igitur,
vbi obscurum est quod proponitur, non esse
concedendum simpliciter. 19 Cùm autem
duo sunt ita inter se affecta, ut si alterum sit,
alterum quoque necessariò esse videatur;
contrà verò si hoc sit, non sit necessariò & il-
lud: tunc qui interrogatur, vtrum eorum esse
putet, id dare debet, quod minùs latè patet:
quia difficilius est concludere ex multis.

20 Si quis autem inde argumentetur,
quod alteri est aliquid contrarium, alteri nō
est: etiam si ratio vera sit, tamen dicere oportet
esse quidem etiam alterius contrarium, sed
nomen ei non esse positum. 21 Quia ve-
rò ex iis quæ multi dicunt, nonnulla sunt
eiusmodi, ut si quis illa non admittat, eum
falsò respondere autument: quædam verò
talia non sunt, ut ea de quibus in vtramque
partem sunt opiniones contrarie: (vtrum
enim corruptibilis, an incorruptibilis sit a-
nimantium anima, non est exploratum
multis:) in quibus igitur incertum est, vtro
modo dici soleat, quod ita proponitur, ut
queratur vtrum respondentem videatur, quales
sunt, quæ sententiæ appellantur: (nam sen-
tentiæ appellant & veras opiniones, & v-
niuersas enunciationes, ut diameter non
habet communem mensuram:) & præterea
de cuius veritate in vtramque partem sunt
opiniones in his (inquam) omnibus nomina
transferens, maximè latere poterit. nam
quia incertum est, vtro modo veritas ha-
beat, non videbitur sophisticè cavilla-
ri: & quia in vtramque partem sunt opi-
niones, non videbitur falsò respondere:
translatio verò efficiet, ne oratio possit e-
lencho redargui. 22 Præterea quascum-
que interrogationes quis præferat, illis,
antequam dicatur, debet obicere, ac prædi-
cere: sic enim maximè percontantem im-
pediet.

Tom. I.

A οὐδ' ὡς παρ' ὑμῖν, λαμβάνει· καὶ γὰρ τὸ
τῶν ἄλλων πολλάκις ἔλεγχος.

16 Ἐξήρξασθαι δὲ τούτων, ὅτι ὁ μὴ
καλῶς δεδιγῆται πορρωτέρω, ἀπομνήσκει
τὸν εἰρηλικὸν δόρισμον.

17 Ἐν μὲν οὖν τοῖς κυρίως λεγόμενοις
ὀνόμασιν, ἀνάγκη ἀποκρίνεσθαι, ἢ ἀπλῶς,
ἢ διαφερόμενον.

18 A. δὲ στυγυπονοοῦντες ἡγεμόν, οἷ
ὅσα μὴ σαφῶς, ἀλλὰ κολοβῶς ἐρωτᾶται,
τῶν τῶτο συμβαίνει ὁ ἔλεγχος· οἷ, ἀρα
ὁ δὴ ἢ Ἀθηναίων, κτήμα ἔστιν Ἀθηναίων;
ναί. ὁμοίως δὲ καὶ ὅτι τῶν ἄλλων· ἀλλὰ μὲν
ὁ ἀνδρῶπος, ἔστι τῶν ζώων; ναί· κτήμα ἀρα
ὁ ἀνδρῶπος τῶν ζώων· τὸν γὰρ ἀνδρῶπον,
τῶν ζώων εἶναι λέγουσιν, ὅτι ζῶον ἔστι· καὶ
Λύσανδρον τῶν Λακωνίων, ὅτι Λάκων. δι-
λον οὖν ὡς ἐν οἷς ἀσαφῆς ὁ παρ' ὑμῖν δόρισμον,
οὐ συγχωρητέον ἀπλῶς.

19 Οὐδὲν δὲ, δυοῖν ὄντων, ἴατέρου μὲν
ὄντος, ἔξ ἀνάγκης ἴατέρου εἶναι δοκῆ· ἴατέ-
ρου δὲ, τῶτο μὴ ἔξ ἀνάγκης ἐρωτῶμενον
* πότερον, δεῖ τὸ ἔλαττον διδοῖναι χαλεπώ-
τερον γὰρ συλλογίσασθαι ἐκ πλεόνων.

20 Ἐὰν δὲ ἐπιχρήσῃ, ὅτι τὰ μὲν, ἔστιν
ἐπισημῶν· τὰ δὲ, ἔστιν· αὐτὸ ὁ λόγος ἀλη-
θῆς ἢ, ἐπισημῶν φαίνεται, ὄνομα ὅ μὴ κείσθαι
τῶν ἑτέρου.

22 Ἐπεὶ δὲ ἕνια μὲν, ὧν λέγουσιν οἱ πολ-
λοὶ, τὸν μὴ συγχωροῦντα ψεύδεσθαι ἀν-
φάμεν· ἕνια δὲ οὐ· οἷ, ὅσα ἀμφιδόξουσι
(πότερον γὰρ φθαρτὴ ἢ ἀφθαρτος ἢ ψυχὴ
τῶν ζώων, οὐ διώρισται τοῖς πολλοῖς·) ἐν οἷς
οὖν * ἀδελόν, ποτέρως εἴωθε λέγεσθαι ὁ
παρ' ὑμῖν δόρισμον πότερον, ὡς αἰ γῶμα· (κα-
λοῦσι γὰρ γῶμας, καὶ τὰς ἀληθεῖς δόξας,
καὶ τὰς ὅλας ἀποφαισῆς, ὡς ἡ ἀφ' ἡμεῶν,
ἀσύμμετρος·) ἐπὶ οὗ πάλητες ἀμφιδόξουσι,
μάλιστα μεταφέρων αὐτὸς λαμβάνοι τὰ ὀνό-
ματα παρὰ τούτων· ἀφ' ἡμῶν γὰρ ὁ ἀδελόν
εἶναι, ποτέρως ἔχει ὁ ἀληθῆς, οὐ δόξῃ σοφί-
ζεσθαι· ἀφ' ἡμῶν δὲ ὁ ἀμφιδόξουσι, οὐ δόξῃ ψεύ-
δεσθαι· ἢ δὲ μεταφορὰ ποιήσῃ τὸν λόγον ἀν-
ξέλεγκτον.

22 Ἐπὶ, ὅσα αὐτὸς ἴσως παρ' ἡμῶν ἀντιτάται τῶν
ἐρωτημάτων, παρ' ἡμῶν ἀντιτάται, καὶ παρ' ἡμῶν
πορρωτέρω· οὕτω γὰρ αὐτὸ μάλιστα τὸν πῶτα
μῶνον κωλύσθαι.

N n. iij

De vera solutione.

Cap. XVIII.

1 De negatione, vel distinctione. 2 De falsitate propositionum, & conclusionis. 3 De methodo respondendi.

CAP. III.

ΕΠΕΙ δὲ ἐστὶν ἡ μὲν ὀρθὴ λύσις, ἐμ-
φανίσις ψευδῶς συλλογισμοῦ, πρὸς
ὁποῖαν ἐρώτησιν συμβαίνει ὁ ψευδὴς ὁ δὲ
ψευδὴς συλλογισμὸς λέγεται διχῶς. * ἢ γὰρ
εἰ συλλελογίσται ψευδῶς, ἢ εἰ μὴ ὦν συλ-
λογισμὸς, δοχῆι εἶναι συλλογισμὸς. εἴη αὖ ἢ τε
εἰρημύνη νυνὶ λύσις, καὶ ἢ τῷ φαινομένου
συλλογισμοῦ, ὡς τὰ πρὸ φαίνεται τῷ ἐρωτη-
μάτων ἀφ᾽ ἑαυτοῦ ὥστε συμβαίνει, τῷ λό-
γων τοῖς μὲν συλλελογισμένοις ἀελοῦντα, τοῖς
δὲ φαινομένοις διελόντα λύειν. 2 Πάλιν, ἐπεὶ
τῷ συλλελογισμένων λόγων, οἱ μὲν, ἀληθῆς.
οἱ δὲ, ψευδῆς ἔχουσι ὁ συμπέρασμα. τοῖς μὲν
καὶ ὁ συμπέρασμα ψευδῆς, διχῶς ἐρᾷ λέγεται
λύειν. Ἐ γὰρ τῷ ἀελοῦν τι τῷ ἠρωτημένων, καὶ
τῷ δεῖξαι τὸ συμπέρασμα ἔχον οὐχ οὕτω.
τοῖς δὲ καὶ τὰς περὶ τῆς ἀελοῦν τι μόνον. ὁ
γὰρ συμπέρασμα, ἀληθῆς. 3 Ὡστε τοῖς βου-
λομένοις λύειν λόγον, πρῶτον μὲν σκεπτόμενον, εἰ
συλλελογίσται, ἢ ἀσυλλόγιστος. εἴτα, πότερον
ἀληθῆς ὁ συμπέρασμα, ἢ ψευδῆς. ὅπως ἢ
διαμερῶντες, ἢ ἀδιαμερῶντες λύωμεν. καὶ ἀδια-
μερῶντες, ἢ ὡδε, ἢ ὡδε, καθάπερ ἐλέγθη περὶ
τερον. 4 Διαφέρει δὲ πλεῖστον, ἐρωτῶμεν ὅτι τε,
καὶ μὴ, λύειν λόγον. ὁ μὲν γὰρ περὶ δεῖν, χαλε-
πὸν. ὁ δὲ καὶ γὰρ ὁλοκλήρως ἰδεῖν, ῥαδίον.

Quoniam autem recta solutio est pate-
factio falsi syllogismi, docendo ex qua
interrogatione falsum efficiatur; falsus au-
tem syllogismus dicitur bifariam; nempe
si aut falsò conclusum est, aut si, cum non
sit syllogismus, videatur esse syllogismus:
erit utique & quæ nunc dicta est solutio, &
eius qui syllogismus videtur, correctio do-
cens, ob quam interrogationem falso videat-
ur esse syllogismus. Unde fit, ut argumen-
tationes concludentes, negatione: quæ au-
tem concludere videntur, distinctione solua-
tur. 2 Rursus, quia concludentiū argumē-
tationum aliæ veram aliæ falsam conclu-
sionē habent: ex quidē, quarū falsa est con-
clusio, dupliciter solui possūt; nempe & tol-
lendo aliquā interrogationē, & ostendēdo
non ita se habere conclusionem. quæ verò
propositiones falsas habēt, tantūmodo tol-
lēdo aliquā interrogationē, solui possunt: quā-
doquidem conclusio vera est. 3 Quocirca
qui argumentationem soluere volunt, pri-
mū considerare debent, conclusurine,
an vi concludendi careat: deinde, utrum
conclusio vera sit, an falsa: ut vel distinguē-
do, vel tollendo solvamus: tollendo, in-
quam, aut hoc, aut illo modo, sicut antea
dictum fuit. 4 Plurimū autem interest,
utrum quis interrogatus, an non, interro-
gatus, soluat argumentationem. nam sta-
tim prospicere, difficile est: per otium au-
tem videre, facile.

De solutione captivorum, quæ ex homonymia, vel amphibolia ducuntur.

Cap. XIX.

1 Multiplicem significationem vel in conclusione inesse, vel in propositionibus. 2 Quomodo captio solvenda sit, cum multiplicitas inest in conclusione, 3 vel in propositionibus. 4 Generale præceptum; ut multiplicitas statim distinguatur, 6 & ut respondens dicat sophistam non probasse contrarium re ipsa, sed verbo tenuis.

ΤΩΝ μὲν οὖν ὡς τὰ πλεῖστα ὁμωνυμῶν
καὶ τῶν ἀμφιβολῶν ἐλέγχων, οἱ μὲν
ἔχουσι ἢ τῷ ἐρωτημάτων πλείω σημαῖνον.
οἱ δὲ, τὸ συμπέρασμα πολλαχῶς λεγέ-
μενον. οἷον, εἰ μὲν τῷ, σιγῶντα λέγειν, τὸ
συμπέρασμα διπλόν. εἰ δὲ τῷ, μὴ
συνεπίσταται τὸν ὅτις αἰετοῦ, (ὡς ὅτι τῷδε,
ὁ ὅτις αἰετοῦ λέγειν, ἢ περὶ τῆς, καὶ ἐκείνο σὺνε-
πίσταται ὁ λέγειν, ἢ περὶ τῆς. ὅτι δὲ ὅτις αἰετοῦ) λέ-
γειν ἰαμβῶσα. ὅτι αἰετοῦ συνεπίσταται καὶ ἰαμβῶσα.)

Elenchorum igitur, qui ex ho-
monymia & amphibolia ducuntur,
alii habent aliquam interrogationem
plura significantem, alii conclusio-
nem multifariam acceptam. ut in ca-
ptione illa, σιγῶντα λέγειν, conclusio
duplex est. in hac verò, cum qui scit,
non simul scire, (ut in hac argumen-
tatione. Qui scit dicere, aut facere,
illud quoque simul scit, quod dicit, aut
facit: atqui hic scit dicere carmina iambi-
ca: hic igitur simul scit etiam iambica:)

vna interrogatio est ambigua. ac quod duplex est, aliàs est verum, aliàs non est verum: quod enim est duplex, partim significat quod est, partim quod non est.

2 Quibus igitur in fine inest multiplicitas, nisi opponens adsumpserit contradictionem, non fit elenchus: vt in captione illa, cæcum videre: quia sine contradictione non erat elenchus.

3 Quibus verò multiplicitas inest in interrogationibus, in his non est necesse prius negare quod duplex est: quia non ad hoc, sed ex hoc extruitur argumentatio.

4 Initio igitur, cum duplex est nomen & oratio, sic respondendum, partim esse, partim non esse. vtputà, σηῶντα λέγειν, vno modo esse verum, altero falsum. & facienda esse πᾶσι δέοντα, de his verè dici, de illis falsò: quia πᾶσι δέοντα multis modis dicuntur. Sin ab initio multiplicitas lateat, ad extremum adiectione interrogatio est corrigenda: Est igitur verum, σηῶντα λέγειν; minimè: sed, πᾶσι δέοντα.

5 Sed & in iis quæ multipliciter habent in propositionibus, similiter est faciendum: veluti, Non igitur simul sciunt, quod sciunt vtique: sed non qui ita sciunt: neque enim hæc idem valent, non accidere, vt qui sciunt, simul sciunt: & non accidere, vt qui ita sciunt, simul sciunt.

6 Et omnino pugnare debet Respondens, etiam si aduersarius simpliciter concluderit, ac dicere non rem à se affirmatam, sed nomen eum negasse: ideoque non esse elenchum.

Αἰν τῷ ἐρωτημῆτι ἀμφίβολον· καὶ τὸ διπλόν, ὅτε μὴ ἔστιν, ὅτε δὲ εἶναι ἔστιν· ἀλλὰ σημαίνει τὸ διπλόν, τὸ μὴ, ὄν· τὸ δὲ, εἶναι ὄν.

2 Οσοῖς μὴ οὖν εἴη τὰ τέλη τὸ πλεοναχῶς, αὐτὸ μὴ προσλάβῃ τὴν ἀπίφασιν, οὐ γίνεται ἔλεγχος· οἷον, εἴη τὰ τυφλῶν εἶναι· αὐτὸ γὰρ ἀπίφασίς εἶναι ἢ ἔλεγχος.

3 Οσοῖς δὲ εἴη τοῖς ἐρωτήμασιν, εἶναι ἀνάγκη παραποφῆσαι τὸ διπλόν· οὐ γὰρ πρὸς τὸ πᾶσι, ἀλλὰ πρὸς τὸ ὅλον λόγος.

4 Ἐν ἀρχῇ μὴ οὖν τὸ διπλοῦν, καὶ ὄνομα, καὶ λόγον οὕτως ἀποκριτέον, ὅτι ἔστιν ὡς ναί, ἔστι δὲ ὡς οὐ· ὡσαύτως τὸ σηῶντα λέγειν, ὅτι ἔστιν ὡς ναί, ἔστι δὲ ὡς οὐ· καὶ τὰ δέοντα παρακτεῖναι ἔστιν ἄ, ἔστι δὲ ἄ οὐ· πᾶσι γὰρ δέοντα λέγεσθαι πολλαχῶς· εἰαὶ δὲ λαβῆ, ὅτι τέλη προστίθενται τῇ ἐρωτήσῃ, διαφορτέον· ἔστιν ἄρα σηῶντα λέγειν; οὐ· ἀλλὰ τὸνδε σηῶντα. 5 Καὶ εἴ τις ἐρωτῇ τὸ πλεοναχῶς εἴη τοῖς προστάσεσιν, ὁμοίως· εἶναι ἄρα σίωπεπισανται, ὅ, ἢ ὅπισανται; ναί· ἀλλ' οὐχ οἷ οὕτως ὅπισανται· οὐ γὰρ αὐτὸν ἔστιν, ὅτι εἶναι ἔστι σίωπεπισανται, καὶ ὅτι τις ὡδὲ ὅπισαντα μὲν εἶναι.

6 Ὅπως τε μαχητέον, καὶ ἀπλῶς συλλογίζεσθαι, ὅτι οὐχ ὅ ἐφησεν ἀπέφησε πρᾶγμα, ἀλλ' ὄνομα· ὥστε εἶναι ἔλεγχος.

De solutione captionum ex compositione, & diuisione.

Cap. XX.

1 Generale præceptum vt dicatur id quod conclusioni sophisticæ repugnat. 2 Exemplum vnum, & alterum. 3 Collatio huius fallaciæ cum amphibologia. 4 Eos errare, qui omnes locos sophisticos referunt ad multipliciter. 5 Ratio soluendi sophismatis. 6, 7, 8, 9, 10. Varia exempla. 11 Præua quorundam solutio. 12 reijcitur.

Perpicuum etiam est, quomodo soluendæ sint argumentationes, quæ ex compositione & diuisione ducuntur. nam si diuisa & composita oratio diuersam habet significationem, id in solutione est dicendum, quod conclusioni repugnat.

2 Sunt autem omnes eiusmodi argumentationes ex compositione & diuisione: Num quo tu vidisti hunc vapulantem, eo hic vapulauit? & quo vapulauit, eo tu vidisti? 3 Habet sanè hæc fallacia aliquid ambiguae interrogationis: sed nihilominus est ex compositione. neque enim duplex est, quod sumitur ex diuisione: quia non eadem oratio efficitur, cum est diuisa, quæ antè erat coniuncta: nisi & ὄρος & ὄρος, cum accentu prolata,

ΦΑΝΕΡΟΝ δὲ καὶ τοῖς πρῶτοις πᾶσι σιῶντασιν καὶ ἀφίρεσιν πῶς λυτέον· ἐὰν γὰρ ἀφαιρέματος καὶ σιῶντιθέματος ὁ λόγος, ἕτερον σημαίη, συμπεραίνουμένου τριώαντιον λεκτέον.

2 Εἰσὶ γὰρ πρῶτες αἱ τοιοῦτοι λόγοι, πρῶτοι σιῶντασιν καὶ ἀφίρεσιν· ἀρ' ὅ εἶδες σὺ τῶτον τυπτόμενον, τούτω ἐτύπτετο εἶναι; καὶ ὅ ἐτύπτετο, πούτω σὺ εἶδες;

3 Ἐχθ' μὴ οὖν τί ἐστὶ τῶν ἀμφίβολων ἐρωτημάτων· ἀλλ' ἔστι πρῶτοι σιῶντασιν· οὐ γὰρ ἔστι διπλόν, ὅ πρῶτοι πᾶσι ἀφίρεσιν· οὐ γὰρ ὁ αὐτὸς λόγος γίνεται διαμεγέματος· εἴτε μὴ καὶ ὅ ὄρος καὶ ὄρος τῇ παραφθία λεκτέοντα;

σημαίνε ετερον. ἀλλ' ἐν μὲν τοῖς γεγραμ-
 μένοις τούτων ὄνομα, ὅταν ἐκ τῆς αὐτῆς σοι-
 χείων γεγραμμένοι ἦ, καὶ ὡσαύτως· καὶ κεῖ
 δὴ τὰ ἑξῆς ποιοῦνται· τὰ δὲ φησὶ γέ-
 ρημα, οὐ τὰ ὅτι· ὥστε οὐ διπλὸν, ὅ τ' ἑξῆς
 ἀφίρεισιν.

4 Φανερόν ἐστι καὶ, ὅτι οὐ πάντες οἱ ἐλεῖχοι
 τὰ δὲ διπλὸν, κατὰ τὴν τινὲς φασί.

5 Διαμετέεν οὖν τὰ ἀποκρινομένη· οὐ
 γὰρ τούτων, εἰπεῖν ἰδεῖν τῶν ὀφθαλμοῖς, τυ-
 τολοῦμεν· καὶ τὸ φάναῖ ἰδεῖν, τοῖς ὀφθαλ-
 μοῖς τυτολοῦμεν.

6 Καὶ ὁ Εὐθυδήμου λόγος, ἄρα οἶδας σὺ
 νῦν ἔσας ἐν Πέλοποις τειχῆς ἐν Σικελίᾳ ὄν;

7 Καὶ πάλιν, ἄρ' ἔστιν ἀγαθὸν ὄντα σκυτεῖα μο-
 ρηθῆσθαι; εἴη δὲ ἢ τίς, ἀγαθὸς ὄν σκυτεῖς,
 μορθηθῆσθαι· ὥστε σκυτεῖς μορθηθῆσθαι.

8 Ἀρ' ὄν
 αἰ ὀπισημασ ἀπουδαῖμα, ἀπουδαῖμα τὰ μαθη-
 ματα; τῶ δὲ κακῶ ἀπουδαῖον ὅ μαθημα·
 ἀπουδαῖον ἄρα μαθημα, ὅ κακόν· ἀλλὰ μὲν
 ὅ κακόν, καὶ μαθημα, καὶ κακόν· ὥστε κακόν μα-
 θημα, ὅ κακόν.

9 Ἀρ' ἀληθὲς εἰπεῖν νῦν ὅτι
 σὺ γέγονας; γέγονας ἄρα νῦν· ἢ ἄλλο σημαίνε
 διαμετέεν; ἀληθὲς γὰρ εἰπεῖν νῦν, ὅτι γέγονας·
 ἀλλ' ἢ, νῦν σὺ γέγονας.

10 Ἀρ' ὡς διώασαι,
 καὶ ἄ διώασαι, ἔτι καὶ τὰ ὅτι ποιήσας δὲ; οὐ
 κιθαρίζων ἢ ἔχεις διώαμιν τῶ κιθαρίζειν· κι-
 θαρίσας αὖ ἄρα οὐ κιθαρίζων· ἢ οὐ τούτου ἔχει
 τῶ διώαμιν τῶ ἢ κιθαρίζων κιθαρίζειν· ἀλλ'
 ὅτι ἢ ποιῆ, τῶ ποιῆ;

11 Λύοισι δὲ τῶ τὸ πῖνες
 καὶ ἄλλως· εἰ γὰρ ἔδωκεν ὡς διώαται ποιῆν, ἢ
 φασὶ συμβαίνε μὴ κιθαρίζοντα κιθαρίζειν· ἢ
 γὰρ πάντως ὡς διώαται ποιῆν, δεδῶσθαι ποιῆ-
 σθαι· ἢ τούτων δὲ εἴη ὅ ὡς διώαται, καὶ πάν-
 τως ὡς διώαται ποιῆν.

12 Ἀλλὰ φανερόν, ὅτι
 ἢ καλῶς λύοισι· τῶ γὰρ τὰ τούτων λόγων ἢ
 αὐτῆ λύσις· αὐτῆ δὲ οὐχ ἀρμόσθ' ὅτι πάν-
 τας, ὅσδε πάντως ἐρωτωμένοις· ἀλλ' ἐστὶ πρὸς
 τὸν ἐρωτῆτα, ἢ πρὸς τὸν λόγον.

A accipiuntur diuersis modis: sed in scriptis
 idem est nomen, quando iisdem elementis
 scriptum est, & eodem modo. & illic igitur
 notæ eadem fiunt: sed quæ pronuntiantur,
 sunt diuersa. Quare duplex non est, quod
 ex diuisione sumitur. 4 Perspicuum quo-
 que est, non omnes elenchos sumi ex multi-
 plicitate, vt nonnulli autumant. 5 Distin-
 guere igitur debet, qui respōdet. non enim
 idem valet, si quis dicat aliquem videre ocu-
 lis, vapulantem: & si dicat, videre, oculis
 vapulantem. 6 Huc referatur & Euthyde-
 mi ratio, Num vidisti tu nunc stantes in Pi-
 ræo triremes in Sicilia existens? 7 Et rur-

B sus, Num potest bonus cū sit sutor prauus
 esse? atqui potest aliquis, cū sit bonus su-
 tor, prauus esse: proinde sutor prauus.

8 Item, Num quorum bonæ sunt scientiæ,
 ea sunt bona mathemata? sed mali bonum
 est mathema: malum igitur est bonum ma-
 thema. atqui malū, & mathema est, & ma-
 lum: malum igitur est malum mathema.

9 Numquid verè dicitur nunc te natum
 esse? natus igitur es nunc. An aliud signifi-
 cat diuisum, quàm coniunctum? verè enim
 dicitur nunc, te natum esse: sed non verè di-
 citur nunc te natum esse. 10 Num quomo-
 do potes, & quæ potes, & hæc & eo modo

C vtique feceris? atqui nō pulsans citharam,
 præditus es facultate pulsandi citharam:
 ergo citharam pulsaueris, citharam non
 pulsans. An non hac præditus est facultate,
 vt non pulsans pulset citharam: sed quan-
 do hoc non facit, habet facultatem faciendi?

11 Soluunt autem nonnulli & aliter hoc
 sophisma. nam si respondens concessit se factu-
 rum quomodo facere potest; negant inde se-
 qui, vt non pulsans citharam pulset? quia
 non quocumque modo facere potest, con-
 cessit se facturum: nec idem valet, quomo-
 do potest, & quocumque modo potest fa-
 cere. 12 Sed apparet eos non rectè soluere.

D nam argumentationum, quæ ex eodem loco
 sumuntur, eadem est solutio: hæc verò non
 conueniet omnibus eiusdem generis argu-
 mentationibus, nec quouis modo interroga-
 tis: sed est ad interrogantem, non ad argu-
 mentationem accommodata solutio.

De solutione captionum ex accentu. Cap. XXI.

1. Hanc captionem raro fieri. Exemplum.

Π Αρα ἢ τ' ἑρωσῶδισιν, λόγῳ μὲν οὐκ εἰ-
 ποῖν, ἔτε τ' γεγραμμένων, ἔτε τ' λεγόμε-
 νων· πλὴν εἴ πῖνες ὀλίγοι γίνονται αὐ, οἱ δὲ ὅ
 λόγος ἄρα γέ ἐστι ὅ δ' ἐκατόμυς, οἰκία; καὶ ἢ ἐκ ἔν
 ὅ δ' ἐκατόμυς, ὅ ἐκατόμυς ἀπόφασις; καὶ ἢ ἐφασίς
 ἢ εἴη ὅ δ' ἐκατόμυς, οἰκία ἢ οἰκία ἄρα, ἀπόφασις

2. Solutio.

EX accentu verò argumentationes non
 sunt, neque in scriptis, neque in pro-
 nuntiatis; nisi pauca quædam fiant, vt hæc
 argumentatio: Estne ἢ ἢ κατὰλύς, domus?
 certè. nōne ἢ ἢ κατὰλύς, est negatio ὅ κατὰ-
 λύς? etiam. dixeras autem ἢ ἢ κατὰλύς, esse
 domum: domus igitur est negatio.

2. Quomodo autem soluenda sint huiusmodi captiones, manifestum est. quoniam illud x, non idem significat, cum acutiùs, & cum grauiùs profertur.

A 2 Ως δὲ λυτέον, δῆλον· οὐ γὰρ ταῦτ' ὁ σημαίνει, ὅ μὴν, ὁξύτερον· ὅ δὲ, * βαρυτέρον ῥητέον.

γρ. βαρύπρον, ineptè. Malim atttem, ὁξύτερον πὲ βαρύ. r. appellat. ὁξύτερον τὸ εὐ. vt libro priore c. 3. βαρύπρον τὸ ἔ. semper enim Aristoteles, βαρῆαννο-cat τὴν πρῶτην ἀπομύσειν.

De solutione captionum, quæ ducuntur ex figura dictionis.

Cap. XXII.

1 De ratione soluendi hæc sophismata. 2 Exemplum primum, 3 secundum. 4 Impugnatur praua solutio. 5 Exemplum tertium, 6 quartum, 7 quintum, sextum. 8, 9, 10, 11, Impugnantur prauæ quædam solutiones. 12 Exemplum septimum, 13 octauum, 14 nonum, 15 decimum, 16 undecimum, 17 duodecimum.

Patet etiam, quomodo sit occurrendum argumentationibus ex eo ductis, quod eodem modo dicuntur, quæ non eadem sunt: quandoquidem tenemus genera categoriarum. nam ille quidem interrogatus concessit non esse quidpiam eorum quæ essentiam significant: hic verò probauit esse quidpiam eorum quæ referuntur ad aliquid, vel sunt in quantorum numero, ac videntur essentiam significare propter similem dictionem. 2 Vt in hac argumentatione: Acciditne idem simul facere & fecisse? nequaquam. atqui eandem rem & secundum idem simul videre & vidisse contingit.

ΔΗΛΟΝ δὲ, ἐν τοῖς πρῶτοις ὅτι ὡσαύτως λέγεται τὰ μὴ ταῦτα, πῶς ἀπορητικέον· ἐπεὶ ὅτι ἐχομένον τὰ γῆνη τῶν κατηγοριῶν. ὁ μὴ γὰρ ἔδωκεν ἐρωτηθεὶς, μὴ ἴσασθαι τί τῶν ὅσα τί ἐστὶ σημαίνει· ὁ δὲ, ἔδειξεν ἴσασθαι τί τῶν πρῶτος τί, ἢ πρῶτον, δοξαζώτων δὲ τί ἐστὶ σημαίνει, ἀλλὰ τὴν λέξιν. 2 Οἷον, ἐν ταῖς ταῖς λόγῳ· ἀρ' ἐνδέχεται ὁ αὐτὸ ἅμα ποιῆν τε καὶ πεποιηκέναι; οὐ· ἀλλὰ μὴν ὁραὶν γέ τί ἅμα καὶ ἐωρακέναι ὁ αὐτὸ, καὶ ἔτι ὁ αὐτὸ ἐνδέχεται.

3 Estne aliquid facere & pati? minimè. quin hæc, πίνεται, καίεται, αἰσθάνεται, id est, secatur, uritur, sentit, similiter efferuntur, & omnia pati quiddam significant. rursus λέγειν, πείθειν, ἰσθῆναι, id est, dicere, currere, videre, simili inter se modo dicuntur. atqui τὸ ὁραὶν, id est, videre, est αἰσθάνεσθαι π, id est species quædam τὸ sentire: proinde simul est & facere & pati.

3 Ἀρ' ἐστὶ τί τῶν πάσων, ποιῆν τί; ἔ. ὁμοίως λέγεται, καίεται, αἰσθάνεται, ὁμοίως λέγεται· καὶ πρῶτα πάσων τί σημαίνει· πάλιν ὅτι τὸ λέγειν, πείθειν, ὁραὶν, ὁμοίως ἀλλήλοις λέγεται· ἀλλὰ μὴν τὸ γ' ὁραὶν, αἰσθάνεσθαι τί ἐστὶν· ὥστε καὶ πάσων τί ἅμα καὶ ποιῆν.

4 Si quis autem illic, cum concesserit non posse aliquem simul eandem rem facere & fecisse, fateatur aliquem posse videre & vidisse: nondum est conuictus elenchō, si videre non dicat esse facere quiddam, sed pati: quoniam opus est etiam hac interrogatione, sed auditores existimant eum hoc concessisse, quando concessit, secare, esse facere quiddam: & fecuisse, fecisse quiddam: & quæcumque alia similiter dicuntur. reliquum enim ipse auditor supplet, quasi similiter dicatur. sed hoc non similiter dicitur, verum ita videtur propter similem dictionem. Idem autem hic accidit, quod in homonymiis. nam qui verborum vim ignorat, in homonymis putat, quam rem affirmauit respondens, eam negasse opponentem, non tantum nomen: cum tamen insuper sit opus interrogatione, an ad vnam respiciens utatur verbo homonymo: hoc enim concessio, erit elenchus.

4 Εἰ δὲ τις ἐκείνους μὴ ἐνδέχεται ἅμα τὸ αὐτὸ ποιῆν τε καὶ πεποιηκέναι, τὸ ὁραὶν καὶ ἐωρακέναι φαίη ἐγγραφεῖν, οὐ πῶς ἐλέγχεται, εἰ μὴ λέγῃ τὸ ὁραὶν, ποιῆν τι, ἀλλὰ πάσων· πρῶτος δὲ γὰρ τοῦτου τῷ ἐρωτήματος· ἀλλ' ἴσως τῷ ἀκούοντος ἰσθῆναι λαμβάνεται διδωκέναι· ὅτε τὸ τέμνειν, ποιῆν τί· καὶ τὸ πεινῆναι, πεποιηκέναι τί, ἔδωκε· καὶ ὅσα ἄλλα ὁμοίως λέγεται. τὸ γὰρ λοιπὸν αὐτὸς πρῶτος ἰσθῆναι ὡς ὁμοίως λέγεται· τὸ δὲ, λέγεται μὴ οὐχ ὁμοίως, φαίνεται δὲ ἀλλὰ τὴν λέξιν· τὸ αὐτὸ δὲ συμβαίνει, ὅτι ἐν ταῖς ὁμωνυμίαις. οἶσθα γὰρ ἐν τοῖς ὁμωνυμίαις ὅτι ἀγνώστῳ τῶν λόγων, ὅ ἐφησεν, ἀποφῆσαι πρῶτος, ὅτι ὄνομα· τὸ δὲ, ἐπὶ πρῶτος ἐρωτήματος, εἰ ἐφ' ἐν βλέπων λέγει τὸ ὁμόνυμον· οὕτως γὰρ δόντος, ἔσται ἔλεγχος.

γ. εἴπερ ἔχει

5 Ομοιοὶ δὲ καὶ οἷδε οἱ λόγοι τούτοις .
 * εἰ ὁ τις ἔχων, ὑπερὸν μὴ ἔχει, ἀπέβαλεν .
 ὁ γὰρ ἓνα μόνον ἀποβαλὼν ἀσφάλατον, οὐχ
 ἔξει δέκα ἀσφάλατοις . ἢ, ὁ μὴ μὴ ἔχει,
 πρῶτον ἔχων, ἀποβέβληκεν . ὅσον δὲ μὴ
 ἔχει, ἢ ὅσα, οὐκ ἀνάγκη ποσαῦτα ἀποβα-
 λείν ; ἐρωτήσας οὖν ὁ ἔχει, σιμύαθ' ὅτι τῶ
 ὅσα . τὰ γὰρ δέκα, ποσαῖ . εἰ οὖν ἤρετο ἕξ
 ἀρχῆς, ὅσα τις μὴ ἔχει, πρῶτον ἔχων,
 ἀρεῖ γὰρ ἀποβέβληκε ποσαῦτα ; ὁ δὲ αὐτὸς ἀνέδω-
 κεν, ἀλλ' ἢ ποσαῦτα, ἢ τούτων τι .

6 Καὶ ὅτι δοίη αὐτὸ μὴ ἔχει . οὐ γὰρ ἔχει
 μόνον ἓνα ἀσφάλατον . ἢ οὐ δέδωκεν, ὁ οὐκ
 εἶχε, ἀλλ' ὡς οὐκ εἶχε, τὸν ἓνα . ὁ γὰρ μόνον, οὐ
 τὸδε σημαίνει, ἀλλ' ὅτι πλείονα, ὅτι ποσόν δὲ τι, ἀλλ'
 ὡς ἔχει πρὸς τι, οἷον, ὅτι οὐ μὴ ἄλλου . ὡς πρὸ
 οὖν, εἰ ἤρετο, ἀρ' ὁ μὴ ἔχει τις, δοίη αὐτὸ
 τις ; μὴ φάνηται δὲ, ἔργιστο, εἰ δοίη αὐτὸ τις
 ταχέως, μὴ ἔχων ταχέως . φησὶ μὲν δὲ συλ-
 λογίζοιτο, ὅτι δοίη αὐτὸ τις, ὁ μὴ ἔχει . καὶ φα-
 νερόν ὅτι οὐ συλλογίζοιτο . ὁ γὰρ ταχέως, ὁ
 τὸδε δίδοναι ὅστιν, ἀλλ' ὡς δίδοναι . ὡς ὁ μὴ
 ἔχει τις, δοίη αὐτὸ οἷον, ἡδέως ἔχων, δοίη αὐτὸ λυ-
 πηρώς .

7 Ομοιοὶ δὲ τῶ οἷδε πᾶντες . ἀρ' ἢ μὴ
 ἔχει χεῖρὶ τυπτοὶ αὐτῷ ; ἢ ὡ μὴ ἔχει ὀφθαλμῶ
 ἴδοι αὐτῷ ; οὐ γὰρ ἔχει ἓνα μόνον .

8 Λύοισι μὴ οὖν πῖνες λέγοντες, καὶ ὡς
 ἔχει ἓνα μόνον καὶ ὀφθαλμῶν, καὶ ἄλλο ὁποῦν,
 ὁ πλείω ἔχει .

9 Οἱ δὲ, καὶ ὡς ὁ ἔχει ἔλαβεν . ἐδίδου
 γὰρ μίαν μόνον οὐκ ἦν φων . καὶ οὐκ ἔχει (φα-
 σί) μίαν μόνον πρὸς τούτου ἦν φων .

10 Οἱ δὲ, ἀγῶν τῶ ἐρώτησιν ἀναρωτῶ-
 ντες, ὅτι οὐδέχεται ὁ μὴ ἔλαβεν ἔχειν . οἷον,
 οἶνον λαβόντα ἡδυν, διαφθαρέντα οὐ τῆ λη-
 ψῆ, ἔχειν ὄξω .

11 Αλλ', ὅσα ἐλέγη καὶ πρῶτον,
 οὗτοι πᾶντες οὐ πρὸς τὸν λόγον, ἀλλὰ
 πρὸς τὸν ἀνθρώπου λύοισιν . εἰ γὰρ ἔω
 αὐτῆ λύσις . δόντα ὁ ἀντικείμενον, οὐχ
 οἶον τε λύειν . κατὰ τὸ ὅτι τῶ ἄλλων . οἷον,
 εἰ ἐστὶ μὴ ὁ, ἐστὶ δὲ ὁ οὐ, λέ λύσις . ἀν
 ἀπλῶς δὲ λέγεσθαι, συμπεραίνεται . ἐὰν
 δὲ μὴ συμπεραίνεται, οὐκ ἀν' εἶη λύ-
 σις . ὡ δὲ πῶς πρὸς φησὶ μῶσις, πᾶντων
 διδωμένων, οὐ φανερὸν γίνεσθαι συλλο-
 γισμόν .

A 5 His quas exposui, similes sunt hæ quo-
 que argumentationes que sequuntur ; Num
 quod quis habens, postea non habet, ami-
 sit? nam qui vnum modò talum amisit, non
 habebit decem talos. An quod non ha bet,
 cum priùs haberet, amisit: quantum verò,
 aut quod non habet, non est necesse tot
 eum amisisse? cum igitur in interrogatione
 dixerit quot habet, in conclusione ponit
 tot: nam decem sunt aliquot. Si igitur in-
 terrogasset ab initio, Quot aliquis non ha-
 bet, cum priùs haberet, totne amisit? nemo
 concederet: sed, vel tot vel horum quid-
 piam. 6 Item captio qua concluditur posse a-
 liquem dare, quod non habet: quia non
 habet vnum solum talum. An qui dedit v-
 num solum talum, non dedit quod non ha-
 bebat, sed quomodo non habebat, nempe
 vnum? nam illa dictio S O L V M, non signi-
 ficat hoc, nec quale, nec quantum, sed quo-
 modo refertur ad alterum: veluti, non ha-
 beri unà cum alio. perinde igitur est, ac si quis
 interrogasset, Quod quis non habet, po-
 testne dare? altero verò negante hoc fieri pos-
 se, quæreret, an possit aliquis dare citò,
 non habens citò: atque illo assentiente,
 concluderet dare aliquem posse, quod non
 habet. perspicuumque est, eum non rectè
 conclusisse: quia citò dare, non est hoc da-
 re, sed ita dare: vt verò quis non habet, da-
 re potest: verbi gratiâ, libenter habens,
 dare potest grauati .

7 Expositis captionibus hæ quoque simi-
 les sunt: Num ea, quam non habet, manu
 verberare potest? aut, Num eo, quem non
 habet, oculo videre potest? quia non ha-
 bet vnum tantum .

8 Huiusmodi captiones soluunt nonnul-
 li, dicentes & vnum solum siue oculum,
 siue aliud quodvis, habere eum qui plura
 habet .

7 Alii verò aiunt & accepisse quempiam,
 quod habet. dedit enim alter vnum solum
 calculum: & hic habet (inquiunt) vnum
 solum ab illo calculum .

10 Alii autem, statim interrogationem
 tollentes, affirmant fieri posse vt quis ha-
 beat, quod non accepit: veluti, qui vinum
 accepit dulce, si corruptum sit inter acci-
 piendum, habeat acidum .

11 Verum vt antea dictum fuit, omnes
 hi non ad argumentationem, sed ad homi-
 nem solutionem accommodant. nam si ef-
 fer hæc solutio, quam afferunt: qui contra-
 rium daret, soluere non posset: sicut in a-
 liis quoque captionibus vsuuenit. vtputa si so-
 lutio est, quia partim est, partim non est: si
 simpliciter concesserit, concluditur: si
 autem non concluditur, non potest ea ef-
 se solutio. in captionibus verò paulò antè di-
 ctis, concessis omnibus, negamus fieri
 syllogismum .

12 Præterea hæ quoque in huiusmodi argumentationum numero sunt: Num quod scriptum est, scripsit aliquis? scripta autem est, nunc resedere, falsa oratio: sed vera erat, quando scribebatur: simul igitur scribebatur falsa & vera. nam veram aut falsam orationem, opinionemve esse, non hoc, sed tale significat. eadem namque ratio est etiam opinionis, quæ orationis. 13 Item, Num quod discit discens, hoc est quod discit? discit autem quis π' ἑαδὺ, π' αὐτὸ, id est, tardum, celeriter. non enim opponens dixit, quod quis discit, sed quomodo discit.

14 Et, num quod quis perambulat, calcat? perambulat autem totum diem. An non dixit, quod quis perambulat, sed quando perambulat?

15 Neque cum dicimus, Calicem bibit, indicamus, quod bibit, sed ex quo.

16 Item, Num quod quis novit, inueniens vel discens novit? quorum autem alterum inuenit, alterum didicit: his, si ambo simul accipiantur, neutrum conuenit. An hic omne accipitur, ibi verò non omne? 17 Item, Esse quemdam tertium hominem præter ipsum hominem, & singulos homines. Nam homo, & quicquid commune est, non hoc aliquid, sed quale quidpiam, vel ad aliquid, vel quomodo, vel eiusmodi quidpiam significat. Idem contingit in questione, vtrum Coriscus & Coriscus musicus sint eadem res, an diuersa. nam alterum, hoc aliquid: alterum, quale significat. Quare non licet hoc exponere. Neque verò expositio tertium hominem facit: sed illa concessio, id quod est commune, esse id ipsum quod hoc aliquid. sic enim fit ut hoc aliquid esse, non sit id ipsum quod Callias, & sit id ipsum quod homo. Nec, si quis dicat id quod exponitur, non esse id ipsum quod hoc aliquid, sed id ipsum quod quale, quicquam refert: erit enim nihilominus præter multos vnum aliquid, ut homo. Apparet igitur, non esse concedendum, hoc aliquid esse, quod communiter multis attribuitur: sed vel quantum, vel quale, vel ad aliquid, vel huius generis aliud quidpiam significare.

A 12 Ἐπὶ δὲ καὶ οἷδε εἰσὶ τούτων ἤδη λόγων· ἄρα ὁ γέγραπται, γέγραφέ τις; γέγραπται δὲ καὶ ὅτι σὺ καήσομαι, ψυδὴς ὁ λόγος· ἢ δὲ ἀληθῆς, ὅτε ἐγράφετο· ἄρα ἄρα ἐγράφετο ψυδὴς ἢ ἀληθῆς. ὁ γὰρ ψυδὴς ἢ ἀληθῆς λέγειν λόγον, ἢ δοξασθεῖν, οὐ τῶδε, ἀλλὰ πῶς σιμῆναι· ὁ γὰρ αὐτὸς λόγος καὶ ἐπὶ τῆς δόξης. 13 Καὶ, ἄρ' ὁ μαθητὴς ὁ μαθητῶν, τὸ τὸ ἔστιν ὁ μαθητὴς; μαθητὴς δὲ τις ὁ βραδύ, ταχύ. οὐ γὰρ ὁ μαθητὴς, ἀλλ' ὡς μαθητῶν, εἴρηκε.

B 14 Καὶ, ἄρ' ὁ βαδίζῃ τις, πατεῖ; βαδίζῃ δὲ πῶς ἡμέραν ὀλίω· ἢ οὐχ ὁ βαδίζῃ, ἀλλ' ὅτε βαδίζῃ, εἴρηκεν;

15 Οὐδὲ ὅπου τὴν κύλικα πίνει, ὁ πίνει, ἀλλ' ὅθεν οὐ.

16 Καὶ, ἄρα ὁ τις οἶδεν, ἢ δῦρων ἢ μαθητῶν οἶδεν; ὦν δὲ, ὁ μὲν, ὄρε· ὁ δὲ, ἔμαθε· τὰ ἀμφω, ὁ δὲ τερον· * ἢ ὁ μὲν, ἀπὸ μὲν ὁ γ', οὐχ ἀπὸ μὲν; 17 Καὶ, ὅτι ἔστι τις τέλος ἀνθρώπου πρὸς αὐτὸν, καὶ τοῖς κατὰ ἕκαστον. ὁ γὰρ ἀνθρώπος, καὶ ἀπὸ μὲν ὁ κρινὸν, ἢ τὸ δὲ τι, ἀλλὰ τοῖον δὲ τι, ἢ πῶς τι, ἢ πῶς, ἢ τῶν ποιούτων τι σιμῆναι. ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῶν Κορίσκου καὶ Κορίσκου μαισικῶς, πότερον τῶν τῶν, ἢ ἕτερον; ὁ μὲν γὰρ, τὸ δὲ τι· ὁ δὲ, τοῖον δὲ σιμῆναι· ὥστε ὅτε ἔστιν αὐτὸ ἐκθέσθαι· οὐδὲ ἐκπέθεσθαι ὅποιε τὸν τῶν ἀνθρώπου· ἀλλὰ ὁ ὅπου τὸ δὲ τι εἶναι συγχωρεῖν. οὐ γὰρ ἔστι τὸ δὲ τι εἶναι, ὅπου Καλλιᾶς, καὶ ὅπου ἀνθρώπου ἔστιν. ἢ εἴ τις ὁ ἐκπέθεσθαι, μὴ ὅπου τὸ δὲ τι εἶναι λέγει, ἀλλ' ὅπου ποῖον, ὅθεν δόξασθαι· ἔστι γὰρ ὅπου τοῖς πολλοῖς ἐν τι, οἷον, ὁ ἀνθρώπος. φανερόν οὖν, ὅτι οὐ δοτεόν τὸ δὲ τι εἶναι ὁ κρινὴ κατηγερομένον ἐπὶ πᾶσιν· ἀλλ' ἢ τοῖς ποσὸν, ἢ ποῖον, ἢ πῶς τι, ἢ τῶν ποιούτων σιμῆναι.

γ. ἢ ὁ μὲν οὐχ ἀπὸ μὲν ὁ δὲ, ἀπὸ μὲν.

Communia de solutione captionum in dictione consistentium.

Cap. XXIII.

1 Ratio dissoluendi sophismata. 2 ex compositione, diuisione, 3 accentu, 4 homonymia. 5 amphibolia, 6 figura dictionis.

Omnino autem in disputationibus à dictione sumptis, semper oppositum ei ex quo argumentatio ducitur, erit solutio. 2 Vtputà si ex compositione sumitur argumentatio, solutio erit per diuisionem:

Ο Λ Ω Σ δὲ εἰς τοῖς ὅπου πῶς λέξιν λόγους, αἰεὶ καὶ ὁ ἀντικείμενον ἔστιν ἢ λύσις, ἢ πρὸς ὅ ἔστιν ὁ λόγος. 2 Οἷον, εἰ ὅπου πῶς οὐκ ἔστιν ὁ λόγος, ἢ λύσις διεγόντι.

Εἰ δὲ πάλιν τὴν ἀφαιρέσιν, οἰωθέντι. A si ex diuisione, per compositionem.

3 Πάλιν, εἰ πάλιν προσωδία ὄξεια ἢ βαρβία προσωδία, λύσις. εἰ δὲ πάλιν βαρβία, ἢ ὄξεια.

4 εἰ δὲ πρὸ ὁμωνυμίας· ἐστὶ, τὸ ἀντικείμενον ὄνομα εἰπόντα, λύειν. οἷον, εἰ ἐμφυχον συμβαίνει λέγειν, ἀποφήσονται μὴ εἶναι, δηλοῦν ὡς ἐστὶν ἐμφυχον. εἰ δὲ ἀψυχον ἐφίπσει, ὁ δὲ τὸ ἐμφυχον σὺνελογίσατο, λέγειν ὡς ἐστὶν ἀψυχον.

5 Ὁμοίως δὲ καὶ ἐπὶ τῆς ἀμφιβολίας.

6 εἰ δὲ πρὸ ὁμοιότητα λέξεως, τὸ ἀντικείμενον ἔσται λύσις· ἄρ' ὁ μὴ ἔχει, δόξαις αἰ; ἢ οὐχ ὁ μὴ ἔχει, ἀλλ' ὡς οὐκ ἔχει· οἷον, ἕνα μόνον ἀσπράγγαλον. ἄρα ὁ ὄντισαται, μαθάν ἢ δῦρον ὄντισαται; ἀλλ' οὐχ ἂν ὄντισαται. καὶ εἰ ὁ βαδίζει, πατεῖ; ἀλλ' ὅτε ὁμοίως δὲ ἐπὶ τῶν ἄλλων.

3 Rursus, si ex accentu acuto *arguatur*, grauis accentus *erit* solutio. si verò ex graui, acutus.

4 Sin autem ex homonymia: licet oppositum nomen dicendo soluere. utputà si ex *argumentatione* sequitur ut negando dicatur non esse animatum, ostendatur esse animatum. quòd si *respondens* dixit inanimatum: ille autem qui *argumentatur*, concludit esse animatum: dicere oportet esse animatum. 5 Similiter *faciendum est* & in amphibolia.

6 At si ex similitudine dictio- nis *ductum sit argumentum*: oppositum erit solutio. *veluti*, Num quod non habet. dare aliquis potest? An non *potest*, quod non habet, sed quomodo non habet? ut vnum solum talum. Num, quod scit, discens an inueniens scit? sed non quæ scit. Et, Num quod perambulat, calcatur? sed non quando. Similiter & in aliis eiusmodi captionibus *est faciendum*.

De solutione captionum ductarum ex accidente.

Cap. XXIV.

1 Ratio dissoluendi hæc sophismata. 2 Varia exempla. 3 Præua quorundam solutio 4 reprobat. 7 Alia solutio refellitur. 8 Alia solutio 9. reiicitur. 10 Alia exempla.

CAP. IV.

ΠΡΟΣ δὲ τοὺς πάλιν συμβεβηκός, μία μὲν ἢ αὐτὴ λύσις πρὸς ἀπὸρῆτας. ἐπεὶ γὰρ ἀδύνατον ἔστι τὸ πότε λεκτέον ἐπὶ τῷ πρῶτῳ, ὅταν ἐπὶ τῷ συμβεβηκῶτος ἰσχυρῶς· καὶ ἐπὶ ἐπίων μὲν δοκεῖ, καὶ φασίν· ἐπὶ ἐπίων δὲ οὐ φασίν ἀναγκάσιον εἶναι. ῥητέον οὖν συμβεβηκῶτος ὁμοίως πρὸς ἀπὸρῆτας, ὅτι οὐκ ἀναγκάσιον. ἔχει δὲ δεῖ προσφέρειν τὸ οἷον.

2 εἰσὶ δὲ πρῶτες οἱ τριῖς τῶν λόγων, πάλιν τὸ συμβεβηκός. οἷον, ἄρ' οἶδας ὁ μέλλω σε ἐρωτᾶν; ἄρ' οἶδας τὸν προσιόντα; ἢ, τὸν κεκαλομμένον; ἄρ' ὁ ἀνδρίας, ὅσον ἔστιν ἐρῶν; ἢ οὗτος ὁ κύων πατήρ; ἄρα τὰ ὀλιγάκις ὀλίγα, ὀλίγα; φανερόν γὰρ ἐν ἀπασὶ τούτοις, ὅτι οὐκ ἀνάγκη, τὸ κατὰ τῷ συμβεβηκῶτος, καὶ κατὰ τῷ πρῶτῳ ἀληθεύεσθαι· μένοις γὰρ τοῖς κατὰ τὴν οὐσίαν ἀδιαφοροῦσι καὶ ἐν οὖσιν, ἀπὸρῆτα δοκεῖ ταῦτα ἰσχυρῶς· τὰ δὲ ἀγαθῶν, οὐ ταῦτον ἔστιν, ἀγαθῶν τε εἶναι, καὶ μέλλοντι ἐρωτᾶσθαι· οὕτως γὰρ προσιόντι, ἢ ἐγγεκαλυμμένῳ, προσιόντι τε εἶναι, καὶ Κορίσκῳ ὥστε οὐκ, εἰ τὸν Κορίσκον οἶδας, ἀγνοῶ

QVod verò ad captiones, quæ ex accidente ducuntur, vna & eadem est omnium solutio. nam quia incertum est, quando dicendum sit de re, quod accidenti inest: ac in nonnullis quidem hoc videtur, & vulgò concedunt, in aliis verò negant esse necessarium: dicendum est igitur, accommodatà ad omnes eadem solutione, non est necessarium. Oportet autem habere in promptu exemplum, quod proferatur.

2 Sunt autem omnes hæc argumentationes ex accidente, Scisne quod sum interrogaturus? Nostin' eum qui accedit? aut, qui absconsus est? Num hæc statua tuum est opus? Numquid hic canis tuus est pater? Numquid pauca paucis vicibus accepta, pauca sunt? Perspicuum enim est, in his omnibus non necesse esse, ut quod de accidente verè dicitur, etiam de re ipsa verè dicatur. nam in iis solis quæ secundum essentiam indifferentia & vnum sunt, omnia videntur eadem inesse. ei verò quod est bonum, non idem est, esse bonum, & fore interrogandum. neque ei qui accedit, vel absconsus est, idem est, accedentem vel absconsam, esse & Coriscum esse. Itaque non, si Coriscum noui, cum verò

verò qui accedit, non noui: propterea eundem noui & non noui. Neque, si hoc est opus, meumque est, ideo meum est opus: sed vel possessio, vel res, vel aliud quoduis. Eodem modo & in aliis se res habet.

3 Soluunt autem has captiones nonnulli distinguendo interrogationem: aiunt enim fieri posse, ut eadem res sciatur & ignoretur, non tamen secundum idem. cum igitur eum qui accedit, non cognoscant, Coriscum vero cognoscant, idem se cognoscere & ignorare fatentur, non tamen eodem modo.

4 Atqui primum quidem, sicuti iam diximus, oportet earum argumentationum, quæ ex eodem loco ducuntur, eandem esse correctionem: hæc autem non erit solutio, si quis non ex verbo Cognoscere, sed ex verbo Esse, aut Modo quodam affectum esse, idem axioma sumat. veluti, Si hic est pater, & est tuus. Ut enim in quibusdam id verum sit, idemque possit sciri & ignorari: at certè huc dicta solutio nullo modo quadrat.

5 Cæterum nihil vetat eandem argumentationem pluribus vitiis laborare: attamen non cuiuscumque peccati patefactio, solutio est. nam fieri potest, ut quis ostendat falsum esse conclusum: unde autem, non ostendat: utputà soluens argumentationem Zenonis, qua concluditur nihil posse moueri. Quapropter & si quis respondens nitatur argumentando ducere tamquam ad impossibile, peccat, etiam si decies millies concludat: quia non est hæc solutio. erat enim solutio, patefactio falsi syllogismi, ostendens cur falsus sit. Si igitur opponens nihil concludit; siue verum, siue falsum conetur argumentatione colligere; eius rei declaratio, solutio est.

6 An fortassis hoc in quibusdam vsuuenire nihil prohibet? sed in his captiōnibus neque hoc videri potest. nam & Coriscum nouit esse Coriscum: & eum qui accedit, esse eum qui accedit. Sed contingit idem scire ac nescire: veluti, album esse, scire; musicum verò esse, ignorare: sic enim idem nouit, & non nouit: non tamen secundum idem. verum hic & id quod accedit & Coriscum scit esse id quod accedit, & esse Coriscum.

7 Similiter ut quos diximus, peccant, & qui ita soluunt captiōnem, dicentes omnem numerum & multum & paucum esse. etenim si cum nihil concludatur, hoc prætermissio, verum conclusum esse fateantur, (omnem enim numerum & multum esse, & paucum.) profecto peccant.

A δὲ τὸν προσιόντα, τὸν αὐτὸν οἶδα καὶ ἀγνοῶ. οὐδ' εἰ τὸ ἐστὶν ἔργον, ἐμὸν δὲ ἐστὶν, ἐμὸν ἐστὶν ἔργον. ἀλλ' ἢ κτήμα, ἢ πρᾶγμα, ἢ ἄλλο ὁπίου. τὸν αὐτὸν δὲ ἔσπον καὶ ὅτι τῶν ἄλλων.

3 Λύοισι δὲ τίνες, * ἀφιροῦντες πῶν ἐρώτησιν. φασὶ γὰρ εἰδέμεθα τὸ πρᾶγμα εἰδέμεθα καὶ ἀγνοεῖν, ἀλλὰ μὴ καὶ τὸ αὐτὸ τὸν αὐτὸν προσιόντα οὐκ εἰδότες, τὸν δὲ Κορείσκον εἰδότες, τὸ αὐτὸ μὴ εἰδέμεθα καὶ ἀγνοεῖν φασιν, ἀλλ' οὐ καὶ τὸ αὐτὸ.

4 Καίτοι πρᾶτον μὴ, καθάπερ ἤδη εἴπομεν, δεῖ τῶν πρᾶτων τὸ λόγον πῶν αὐτῶν εἰδόμεθα δόξασιν. αὐτῆ δὲ οὐκ ἔσται, ἀλλὰ τίς μὴ ὅτι τὸ εἰδέμεθα, ἀλλ' ὅτι τὸ εἰδέμεθα, ἢ πῶς ἔσται, ὃ αὐτὸ ἀξίωμα λαμβάνη. οἷον, εἰ ὁδε ἐστὶ πατήρ, ἐστὶ δὲ σὺς. εἰ γὰρ ἐπὶ εἰδόμεθα τὸ ἐστὶν ἀληθές, καὶ εἰδέμεθα τὸ αὐτὸ εἰδέμεθα καὶ ἀγνοεῖν, ἀλλ' εἰ τὰ αὐτὰ οὐδὲν κοινῶν τὸ λέξεν.

5 Οὐδὲν δὲ κωλύει, τὸν αὐτὸν λόγον πλείους μορῶν εἶναι. ἀλλ' οὐχ ἡ πάσης ἀμφοτέρων ἐφαίνεσθαι, λύσις ἐστὶν. ἐγγωρὴ γὰρ δεῖξαι τίνα, ὅτι ψεύδος μὴ συλλελογισται. πρὸ δὲ, μὴ δεῖξαι. οἷον, τὸν Ζεῦνος λόγον, ὅτι οὐκ ἐστὶ κινήσιον. ὥστε καὶ εἰ τίς ὅτι πρᾶτον σιμᾶται ὡς εἰς ἀδυνάτον, ἀμφοτέρων, εἰ μὴ μυστακίς ἢ συλλελογισμένος. οὐ γὰρ ἐστὶν αὐτῆ, λύσις. ἢ γὰρ ἢ λύσις, ἐμφάνεσθαι ψεύδος συλλογισμοῦ, πρὸ δὲ ψεύδους. εἰ οὐ μὴ συλλελογισται. ἢ καὶ ἀληθές, ἢ ψεύδος ὅτι πρᾶτον. ἢ ἐκείνου δήλωσις, λύσις ἐστὶν.

6 Ἴσως δὲ καὶ τὸ ἐπὶ εἰδόμεθα οὐδὲν κωλύει συμβαίνει. πλείων ὅτι γε τούτων οὐδὲ τὸ δόξασιν αὐτῶν. καὶ γὰρ τὸν Κορείσκον, ὅτι Κορείσκος, οἶδε. καὶ τὸ προσιόν, ὅτι προσιόν. * εἰδέμεθα δὲ ὃ αὐτὸ εἰδέμεθα, καὶ μὴ. οἷον, ὅτι μὴ λάκον, εἰδέμεθα. ὅτι δὲ μυστακίον, μὴ γνωρίζειν. οὕτω γὰρ αὐτὸ οἶδε, καὶ οὐδὲν. ἀλλ' οὐ καὶ τὸ αὐτὸ. ἢ ὃ προσιόν καὶ Κορείσκον, καὶ ὅτι προσιόν καὶ ὅτι Κορείσκος, οἶδεν.

7 Ομοίως δὲ ἀμφοτέρωσιν καὶ οἱ λύοντες, ὅτι ἀπᾶς ἀριθμὸς, καὶ πολὺς καὶ ὀλίγος, ὡς περ οἷς εἴπομεν. εἰ γὰρ, μὴ συμπερινομήν, τὸ πρᾶτον ἀλιπόντες, ἀληθές συμπεπεραμένον φασὶ. (πρᾶτον γὰρ εἶναι καὶ * πολὺν, καὶ ὀλίγον.) ἀμφοτέρωσιν.

8 Εἰσι δὲ καὶ τῶν διττῶν λόγοις τοῖς συλλογισμοῖς, ὅτι σὺς ἔστι πατήρ, ἢ υἱός, ἢ δούλος.

9 Καὶ τοῖς φανεροῖς, ὡς εἰ τῶν πολλοῦ, φαίνεται λέγεσθαι ὁ ἔλεγχος, δεῖ ^{οἱ κρείων} τοῦτομα, ἢ τὸν λόγον, * κρείων εἶ) πλῆθον. ὁ δὲ τόνδε εἶ) τῶνδε τέκνον, ὁσέως λέγει κρείων, εἰ δεσπότης ἔστι τέκνον. ἀλλὰ τῶνδε ὁ συμβεβηκός ἢ σιωπῆσις ἔστιν ἄρα τῶτο σὸν; καὶ. ἔστι δὲ τῶτο, τέκνον. σὸν ἄρα τῶτο τέκνον. ὅτι συμβεβηκεν εἶ) καὶ σὸν καὶ τέκνον, ἀλλ' οὐ σὸν τέκνον.

10 Καὶ ὁ εἶ) ἢ τῶν κακῶν ἀγαθόν. ἢ γὰρ φερόμενος, ὅτι τῆμι ἔστιν τῶν κακῶν. ὁ δὲ τῶτο τούτων εἶ), οὐ λέγεται πολλαχῶς, ἀλλὰ κτήμα. εἰ δὲ ἄρα πολλαχῶς. (καὶ γὰρ τὸν ἀνδρῶν, τῶν ζώων φανερὸν εἶ), ἀλλ' ἔκτεμα.) καὶ εἰ πῶς τὰ κακὰ λέγεται ὡς πίνος, ἀλλὰ τῶτο τῶν κακῶν ἔστιν, ἀλλ' οὐ τῶτο τῶν κακῶν. τῶνδε ὁ πῆ οὖν καὶ ἀπλῶς φαίνεται. καὶ τοῖς εἰδέχεται ἴσως ἀγαθόν εἶ) πῆ τῶν κακῶν διττῶς. ἀλλ' ὅσα ἔπι τῶ λόγου τούτου. ἀλλ' εἰ πῆ δούλον εἶη ἀγαθόν μετρηθῆναι; μάλλον. ἴσως δὲ οὐδ' οὕτως. οὐ γὰρ εἰ ἀγαθόν, καὶ τούτου, ἀγαθόν τούτου ἄμα. ἀλλὰ ὁσέως τὸν ἀνδρῶν φανερὸν τῶν ζώων εἶ), οὐ λέγεται πολλαχῶς. οὐ γὰρ εἰ ποτέ πῆ σημειοῦμεν ἀφελόντες, ἔτι λέγεται πολλαχῶς. καὶ γὰρ ὁ ἡμῖς εἰπόντες τῶ ἔποις, δός μοι Ἰλιάδα, σημειοῦμεν. εἶ) ὁ, Μιῶν ἀφδὰ θεά.

8 Sunt etiam, qui ex duplicitate dissolunt hos syllogismos, quibus concluditur tuum esse patrem, aut filium, aut servum. 9 Atqui perspicuum est, si ex multiplicitate videtur sumi elenchus, opus esse ut nomen vel oratio proprie multorum dicatur: hunc vero esse huius filium, nemo dicit proprie, si Dominus est filii: sed ex accidente est haec compositio: Estne hoc tuum? etiam hoc autem est filius: hoc igitur est tuus filius: quoniam accidit, ut sit & tuus & filius, non tamen tuus filius. 10 Huic similis est & captio, qua concluditur aliquod bonum esse κακῶν, id est, malorum: quia prudentia est scientia malorum. Sed hoc esse horum, non dicitur multifariam, sed tantum possessionem significat. Aut si forte multifariam dicitur: (etenim dicimus hominem esse, καὶ ζῶον, id est animalium, non tamen esse eorum possessionem) etiam, si quid ad mala ita referatur, ut aliquid dicitur esse alicuius, ob id κακῶν, id est, malorum, est: sed hoc non est omnino & simpliciter κακῶν. Ergo propter significationem quadamtenus & simpliciter acceptam videtur elenchus. At fortasse contingit, ut aliquid bonum sit κακῶν bifariam: non tamen in hac argumentatione: sed potius in illa, Estne aliquod mancipium bonum pravi domini? Quamquam fortasse ne sic quidem est multiplicitas, neque enim si bonum est, & huius est, coniunctim quoque est bonum huius. Quin ne illud quidem, cum dicimus hominem esse καὶ ζῶον, multifariam accipitur. non enim si quando aliquid significamus suppressa aliqua parte, id dicitur multipliciter, nam & dimidio versu pronunciatum, Da mihi Iliadem, significamus: veluti, Da mihi Μῆνιν ἀφδὰ θεά.

De resolutione captionum ex eo ductarum, quod est simpliciter, vel κατὰ 2.

Cap. XXV.

1 Ratio solvendi haec sophismata. 2 Varia exempla fallaciarum, quae dissoluntur.

ΤΟΥΣ δὲ τῶνδε ὁ κρείων τῶδε, ἢ πῆ, ἢ πῶς, ἢ πῶς, ἢ πῶς πῆ λέγεσθαι, καὶ μὴ ἀπλῶς, λυτέον, σχεποῦντι ὁ συμπέρασμα πῶς τῶν ἀντίφασιν, εἰ εἰδέχεται τοῖτων πῆ πεποιθέναι. τὰ γὰρ εἰδητῆα, καὶ τὰ ἀντίκειμενα, καὶ φάσιν καὶ ἀπόφασιν, ἀπλῶς μὲν, ἀδιώτατοι ἕκασταρχεῖν τῶ ἀντιφάσι. πῆ μὲν τοῖς ἐκείπερον, ἢ πῶς πῆ, ἢ πῶς, ἢ ὁ μὲν, πῆ, ὁ δὲ, ἀπλῶς, ὁσέως κωλύει. ὡς τῆ,

Argumentationes autem ex eo ductae, quod proprie dicitur hoc, vel quadatenus, vel alicubi, vel quodammodo, vel ad aliquid, non simpliciter, solvenda sunt, percedendo conclusionem collatam cum contradictione, ut intelligatur, an aliquid eiusmodi in ea contingat. nam contraria, & opposita, & affirmatio ac negatio, simpliciter quidem eidem rei inesse nequeunt, sed quominus quadatenus utrumque, aut facta ad aliquid comparatione, aut quodammodo, aut alterum quadatenus, alterum simpliciter insit, nihil prohibet.

CAP. V.

Quare si alterum simpliciter dicitur, alterum quadamtenus: nondum est elenchus. Hoc autem in conclusione ad contradictionem collata spectandum est.

2 Omnes autem eiusmodi argumentationes hoc habent: Fierine potest, ut quod non est, sit? atqui aliquid est, id quod non est. Simili ratione, quod est, non erit: quia non erit aliquid eorum quae sunt. Fierine potest ut idem simul liquidò iuret, ac peieret? Fierine potest ut idem eidem simul credat, & non credat? An neque esse aliquid, & esse simpliciter, idem sunt? (quod verò non est, non si est aliquid, propterea etiam simpliciter est,) neque si liquidò iurat hoc & quadamtenus, necesse est eum liquidò iurato? (etenim iurans se peieraturum, dum peierat, liquidò iurat hoc solum, sed non simpliciter liquidò iurat,) nec qui fidem non habet, credit?

3 Similis quoque est argumentatio illa, qua eundem aliquid simul falsò & verè dicere ostenditur. verum quia non facile intelligitur, utrum illud, SIMPLICITER, aptandum sit ad veracem esse, an ad mendacem esse, sophisma explicatu difficile videtur. sed nihil vetat, eundem simpliciter quidem esse mendacem, quadamtenus autem veracem vel de aliquo: aut esse vera quaedam, vera autem simpliciter non esse.

4 Similiter se res habet in his limitationibus, ad aliquid, alicubi, aliquando. omnes enim huiusmodi argumentationes hinc proficiscuntur: Estne sanitas, vel diuitia, res bona? sed imprudenti, ac non rectè utenti, non est res bona: est igitur res bona, & non bona. Nunquid benè valere, aut in ciuitate potentem esse, bonum est? sed aliquando hoc non est melius: idem igitur eidem est bonum & non bonum. An nihil prohibet, quod simpliciter est bonum, huic non esse bonum? vel huic quidem esse bonum, non tamen hoc tempore aut non hoc loco?

5 Num, quod nollit prudens, malum est? non vult autem perdere, quod est bonum: malum igitur est, quod est bonum. Non est enim idem, si quis dicat bonum esse malum, & bonum perdere, esse malum.

6 Similiter soluenda est argumentatio de fure. non enim, si fur est res mala, etiam eum capere est res mala. qui igitur eum vult capere, non rem malam vult, sed bonam quia furem capere, est res bona

7 Et morbus quoque est res mala: non tamen perdere morbum. 8 Numquid iustum est optabilius, quàm iniustum? & iustè, quàm iniustè? atqui iniustè mori, est optabilius, quàm mori iustè.

A Εἰ δὲ μὴ, ἀπλῶς δὲ πῆ οὐκ ἔλεγχος. τῆτο δὲ ἐν τῷ συμπεράσματι θεωρητικόν πρὸς πλὴν ἀντιφασίαν.

2 Εἰσὶ δὲ πρῶτες οἱ τοιοῦτοι λόγοι τῆτο ἔχοντες. ἄρ' ἐνδέχεται δὲ μὴ ὄν, εἶ) ἀλλὰ μὴ ἔστι γὰρ τι μὴ ὄν. ὁμοίως δὲ καὶ δὲ ὄν, εἶ) ἔστι πῆ οὐ γὰρ ἔστι τι τῆ ὄντων. ἄρ' ἐνδέχεται τὸν αὐτὸν ἅμα θύορκεῖν τε, καὶ ἔπιτορκεῖν; ἄρ' ἐνδέχεται τὸν αὐτὸν ἅμα τῷ αὐτῷ πείθεσθαι, καὶ ἀπειθεῖν; ἢ οὔτε δὲ εἶναι πῆ, καὶ εἶ), τῶτὸν;) δὲ μὴ ὄν εἶ) εἶ) πῆ, καὶ ἀπλῶς ἔστιν) οὔτε, εἶ) θύορκεῖ τὸδε * καὶ πῆ, ἀνάγκη καὶ θύορκεῖν; (καὶ γὰρ ὁμοίως ἔπιτορκήσῃν, θύορκεῖ ἔπιτορκεῖν τῆτο αὐμόνον, θύορκεῖ δὲ οὔ.) εἶ) δὲ ὁ ἀπειθῶν πείθεται.

3 Ὁμοίως δὲ ὁ λόγος καὶ πρὸς τῷ ψεύδεσθαι τι τὸν αὐτὸν ἅμα καὶ ἀληθεύειν. ἀλλὰ καὶ δὲ μὴ εἶ) ἔπιτορκεῖν, πότερον δὲ τις ἀποδοίη δὲ ἀπλῶς ἀληθεύειν, ἢ ψεύδεσθαι, δύσκολον φαίνεται. κωλύει δὲ αὐτὸν εἶ) ἀπλῶς μὴ εἶ) ψεύδειν, πῆ δὲ ἀληθῆ, ἢ τινός. ἢ εἶ) ἀληθῆ τίνα, ἀληθῆ δὲ μὴ.

4 Ὁμοίως δὲ καὶ ἔπι τῷ πρὸς πῆ, εἶ) πῆ, καὶ πότε. πρῶτες γὰρ οἱ τοιοῦτοι λόγοι πρὸς τῷ συμβαίνοισιν. ἄρα ἢ ὑγίαια, ἢ ὁ πλοῦτος, ἀγαθόν; ἀλλὰ τῷ ἀφρονί, καὶ μὴ ὀρθῶς χρωμῆα, εἶ) ἀγαθόν. ἀγαθόν ἄρα, καὶ εἶ) ἀγαθόν. ἄρα δὲ ὑγαιῖν, ἢ διώσασθαι εἶ) πῆ, ἀγαθόν; ἀλλ' ἔστιν ὅτε οὐ βέλτιον. τῶτὸν ἄρα τῷ αὐτῷ ἀγαθόν, καὶ εἶ) ἀγαθόν. ἢ εἶ) κωλύει, ἀπλῶς ὄν ἀγαθόν, τῷδε μὴ εἶ) ἀγαθόν; ἢ τῷδε μὴ ἀγαθόν, ἀλλ' οὐκ ἔστιν, ἢ εἶ) εἶ) τῷδε ἀγαθόν.

5 Ἀρ' ὁ μὴ βούλοιστ' αἶ) ὁ φρόνιμος, κακόν; ἀποβάλλειν δὲ οὐ βούλεται δὲ ἀγαθόν. κακόν ἄρα, τὸ ἀγαθόν. οὐ γὰρ τῶτὸν εἶπειν δὲ ἀγαθόν εἶ) κακόν, καὶ δὲ ἀποβάλλειν δὲ ἀγαθόν.

6 Ὁμοίως δὲ καὶ ὁ τῷ κλέπτου λόγος. οὐ γὰρ, εἶ) κακόν ἔστιν ὁ κλέπτης, καὶ δὲ λαβεῖν εἶ) κακόν. εἶ) οὐκ ἔστιν ὁ κακόν βούλεσθαι, ἀλλὰ δὲ ἀγαθόν. δὲ γὰρ λαβεῖν, ἀγαθόν.

7 Καὶ ἢ νόσος κακόν ἔστιν, ἀλλ' οὐ δὲ ἀποβάλλειν πλὴν νόσον.

8 Ἄρα δὲ δίχαιον τῷ ἀδίχου, καὶ δὲ δίχαιως τῷ ἀδίχως, ἀρετώτερον; ἀλλὰ τὸ ἀποθαιῖν ἀδίχως, ἀρετώτερον ἢ δίχαιως.

9 Αρεὴ δίκαιον ἔστιν, τὰ αὐτῷ ἔχον ἕκα-
στον; ἀλλ' οὐδ' αὖτις κρίνει, καὶ δόξαν πλεῖν ἑαυτοῦ,
καὶ ἢ ψευδὴς, κύρια ἔστιν ἐκ τῆς νόμου. ὁ
αὐτὸ ἀρεὴ δίκαιον, καὶ οὐ δίκαιον.

10 Καὶ πρότερον δεῖ κρίνειν τὸν τὰ δίκαια
λέγοντα, ἢ τὸν τὰ ἀδίκαια; ἀλλὰ μὲν καὶ τὸν
ἀδικουμένον, δίκαιον ἔστιν, ἰσχυρῶς λέγειν, ἀ-
επίστα. ταῦτα δ' οὐκ ἀδίκαια.

11 Οὐ γὰρ, εἰ παρὰ τὴν ἀδικίαν, ἀί-
ρετόν ὁ ἀδικῶν, αἰρετώτερον τῆς δικαιοσύνης.
ἀλλ' ἀπλῶς μὲν, ὁ δίκαιος, τοδὲ μὲν τοι,
ὡσθὲν κωλύει, ἀδικῶν ἢ δικαιοσύνης.

12 Καὶ ὁ ἔχων τὰ αὐτῷ, δίκαιον, τὰ δ'
ἀλλότρια, οὐ δίκαιον, κρίνει μὲν τοι ταῦτα
δίκαιον εἶναι, ὡσθὲν κωλύει, οὐ, αἰ ἢ καὶ πλεῖν
δόξαν τῆς κρίνοντος. οὐ γὰρ, εἰ δίκαιον τοδὲ ἢ
ὡσθὲν, καὶ ἀπλῶς δίκαιον.

γ. κ. πῶτα
λέγ.

13 Ὁμοίως δὲ καὶ ἀδίκαια ὄντα, ὡσθὲν κω-
λύει, λέγειν αὐτὰ, δίκαιον εἶναι. οὐ γὰρ, εἰ λέ-
γειν, δίκαιον, αἰάγκη δίκαια εἶναι. ὡσθὲν οὐδ',
εἰ ὠφέλιμον λέγειν, ὠφέλιμα. ὁμοίως δὲ
καὶ ἐπὶ τῶν δικαιοσύνης. ὡσπερ εἶπεν, εἰ τὰ λεγέ-
μενα, ἀδίκαια. ὁ λέγων ἀδίκαια, νικάει. λέγει
γὰρ, ἀ λέγειν ἔστι δίκαια, ἀπλῶς δὲ καὶ πα-
ρεῖν ἀδίκαια.

9 Num iustum est, sua quemque habe-
re? quæ tamen ex sententia sua quis iudi-
caverit, etiam si falsa ea sententia sit, rata
sunt lege: idem igitur est iustum & non
iustum.

10 Et, utrum oportet condemnare
eum, qui iusta dicit, an eum qui iniusta?
atqui iustum est, ut & is qui iniuriâ est affe-
ctus, sufficienter dicat quæ passus est: hæc
verò sunt iniusta.

11 Non enim, si quid pati iniuste, optabi-
le est: ideo iniuste, est optabilius quàm iuste.
sed simpliciter quidem iuste, est optabilius:
hoc verò quominus iniuste, sit optabilius
quàm iuste, nihil vetat.

12 Et sua quemque habere, iustum est: aliena
verò habere, non iustum: hoc tamen iudi-
cium iustum esse, nihil vetat. veluti, si ex
sententia iudicantis sit, non enim si iustum
est hoc, vel sic, etiam simpliciter est ius-
tum.

13 Similiter, cum hæc iniusta sint, nihil
prohibet quominus ea dicere iustum sit.
non enim, si iustum est ea dicere, necesse est
ea iusta esse: quemadmodum nec, si utile est
ea dicere, necesse est ea esse utilia. similiter
enim & de rebus iustis est sentiendum. Itaque
non, si ea quæ dicuntur, iniusta sunt: propter-
ea qui dicit iniusta, vincit: ea namque dicit,
quæ dictu sunt iusta, simpliciter autem, &
ad ferendum, iniusta.

De solutione captionum ex definitione elenchi. Cap. XXVI.

1 Ratio solvendi hæc sophismata. 3 Exemplum primum & secundum.

Τοῖς δ' ὡσθὲν τὸν ὀρεσιμὸν ἡμοιωμένους τῆ
ἐλέγχου, κατὰ τὴν ἰσοεξιστάφη πρὸς
τέρον, ἀπομνηστεύον, σκοποῦσι ὁ συμπέροσμα
πρὸς πλεῖν αἰτήφασιν, ὅπως ἔσται τῶ αὐτῷ,
καὶ καὶ ὁ αὐτὸ, καὶ πρὸς ὁ αὐτῷ, ἔ ὡσαύ-
τως, καὶ εἰ τὰ αὐτῷ χροῖνα.

2 Εὰν δὲ εἰ δέχῃ πρὸς σέρησαι, οὐχ ὁμο-
λογητέον, ὡς ἀδιώαπεν ὁ αὐτῷ εἶναι καὶ διπλά-
σιον, ἔ μὴ διπλάσιον διὰ φατέον, μὴ μὲν τοι
ὡσθὲν, ὡς ποτεῖν ὁ ἐλέγχου διωμολογημένον.

3 Εἰσὶ δὲ πῶτες οἶδε οἱ λόγους, ὡσθὲν τὸ
πρόνδε. ἀρεὴ ὁ εἰδὼς ἕκαστον ὅτι ἕκαστον, οἶδε τὸ
πρὸς ἕκαστον; καὶ ὁ ἀγνοῶν ὡσαύτως; εἰδὼς δὲ τίς
τὸν Κορίσκον ὅτι Κορίσκος, ἀγνοῶν αἰ ὅτι μου-
σικός. ὡσερ τὸ αὐτῷ ἔ ὅπισσασαι, καὶ ἀγνοῶν.

4 Καὶ πάλιν, ἀρεὴ τὸ τετραπλήχου τῆ
τριπλήχου μείζον; ἡμοιωτὲ δὲ αἰ εἰ τεπλή-
χου τετραπλήχου καὶ τὸ μίχου. τὸ δὲ μεί-
ζον, ἐλαττονος μείζον. αὐτῷ ἀρεὴ αὐτῷ μείζον
καὶ ἐλαττον.

1 Is autem argumentationibus, quæ ex
definitione elenchi existunt, prout elen-
chus descriptus antea fuit, occurrendum
est, conclusionem ad contradictionem exa-
minata, quomodo erit eiusdem, & secun-
dum idem, & ad idem, & eodem modo, &
eodem tempore.

2 Quod si quis ab initio rogetur, non
est ei fatendum; quasi non possit idem esse
& duplum & non duplum; sed conceden-
dum, non sic tamen, ut fieri elenchum in
confesso est.

3 Sunt autem omnes hæc argumen-
tationes ex hoc loco: Num qui unum quod-
que novit esse unum quodque, rem novit?
& qui ignorat idem? sed fieri potest ut al-
iquis sciens Coriscum esse Coriscum,
ignoret eum esse musicum: itaque eandem
rem & scit & ignorat.

4 Et rursus, Num quadricubitum tri-
cubito maius est? sed fieri potest ex tricubi-
to quadricubitum in longitudinem: maius
autem est minore maius: igitur se ipso ma-
ius est & minus.

De solutione captionum, quibus petitur quaesitum.

Cap. XXVII.

1 Soluendi ratio prima, 2 secunda, 3 tertia.

QVæ verò ex eo ducuntur quòd postulat- tur & sumitur quaesitum initio proposi- tum, percontanti quidem, si id manifestum sit, non sunt concedendæ, ne quidem si probabile sit eum vera dicere.

2 Sin ab initio id latuerit, ad postremum ignorantia, propter huiusmodi argumen- tationum vitium, in ipsum interrogantem est retorquenda, ceu qui non bene disputa- rit. nam elenchus tum demum est, cum syllo- gismus extruitur sine eo quod ab initio qua- situm fuit.

3 Deinde, quòd datum id sit, non quasi aduersarius eo vsurus esset, sed quasi argu- mentando probaturus contrarium, quàm in parexelenchis fecerit.

Α ΤΟΙΣ ΔΕ ΠΡΩΤΟΙΣ ΑΙΤΕΙΘΑΙ ΚΑΙ ΛΑΜΒΑΝΕΙΝ ΤΟ ΕΝ ΑΡΧΗ, ΠΡΩΤΑΝΟΜΙΜΩ ΜΗ, ΑΥΤΗ ΔΗΛΟΝ, ΟΥ ΔΟΤΕΟΝ, ΟΥΔΕ ΔΥ ΕΝΔΟΞΟΝ Η, ΛΕΓΟΝΤΑ ΤΑΛΗΗ.

2 ΕΔΥ ΔΕ ΛΑΘΗ, ΠΛΗ ΑΓΝΟΙΑΣ, ΔΙΟΤΙ ΠΛΗ ΜΑΘΗΤΕΙΩΝ ΤΩ ΤΙΟΥΤΑΝ ΛΟΓΩΝ, ΕΙΣ ΤΟΝ ΕΡΩΤΗΤΑ ΜΕΤΑΣΤΡΕΠΤΕΟΝ, ΩΣ ΟΥ ΔΙΔΡΑΜΜΕΝΟΝ. Ο ΓΑΡ ΕΛΕΓΧΟΣ, ΔΥΟΤΕ ΤΩ ΕΞ ΑΡΧΗΣ.

3 ΕΙΣ, ΟΤΙ ΕΔΟΞΗ, ΟΥΧ ΩΣ ΡΥΤΑ ΧΡΗ- ΣΟΜΕΝΟΥ, ΔΛΛ' ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΩΤΟ * ΣΥΛΛΟΓΙΟΥ- ΓΡ. ΣΥΛΛΟΓΙ- ΜΟΥ ΤΟ ΕΝΑΝΤΙΟΝ, Κ' ΕΠΙ ΤΩ ΠΡΕΞΕ- ΟΜΕΝΟΥ ΛΕΓΧΩΝ.

De solutione captionum, quæ ducuntur ex consequentibus.

Cap. XXVIII.

1 Ratio soluendi hac sophismata. 2 Duplex consequentium consecutio. Exemplum fallacie.

QVæ autem ex consequente probant, in ipsa argumentatione illud vitium continere ostendantur. 2 Est autem duplex consequentium consecutio, aut enim, ut particulari vniuersale consequens est, puta, homini animal: quia postulatur, si hoc cum illo iunctum est, etiam illud cum hoc esse connexum. aut secundum oppositiones: quia si hoc illi consequens est, etiam oppositum opposito consequens esse videtur.

3 Vnde & Melissi argumentatio orta est. nam si quod est genitum, habet principium, etiam ingenitum non habere postulat sibi concedi: itaque si cælum est ingenitum, est etiam infinitum. Sed hoc non ita est: conuerso enim ordine valet consecutio.

Β ΚΑΙ ΤΟΙΣ ΔΙΟΤΙ ΤΩ ΠΡΕΠΟΜΕΝΟΥ ΣΥΜΒΕΛΑΖΟΝΤΑΣ, ΕΠ' ΑΥΤΩ ΤΩ ΛΟΓΩ ΔΙΧΤΕΟΝ.

2 ΕΣΤΙ ΔΕ ΔΙΤΗ Η ΤΩ ΕΠΟΜΕΝΩΝ ΑΧΡΕΥΘΥΣΙΣ. Κ' ΓΑΡ, ΩΣ ΤΩ ΕΝ ΜΕΡΕ ΤΟ ΚΑΘΟΛΟΥ- ΟΥ, ΔΥ ΔΕΦΡΩ ΖΩΟΝ. ΑΞΙΟΥΤΑΙ ΓΑΡ, ΕΙ ΤΟΔΕ ΜΥ ΤΩΔΕ, ΚΑΙ ΤΟΔΕ ΕΙ ΜΥ ΤΩΔΕ. Η ΚΥ ΤΩ ΔΥΠΗΤΟΣ. ΕΙ ΓΩ ΤΩΔΕ ΤΩΔΕ ΑΧΡΕΥΘΕΙ, ΚΥ ΤΩ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΩ ΤΟ ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟΝ.

3 ΓΑΡ Ο ΚΥ Ο ΤΩ ΜΕΛΙΣΣΟΥ ΛΟΓΟΣ. ΕΙ ΓΑΡ ΤΩ ΓΕΓΟΝΟΣ ΕΧΕΙ ΣΧΕΧΛΩ, Ε ΤΟ * ΑΧΡ- ΓΡ. ΑΧΡΗΠΗ- ΝΗΤΩΝ ΑΞΙΟΙ ΜΗ ΕΧΕΙΝ. ΩΣΤΕ, ΕΙ ΑΧΡΗΝΗΤΟΣ Ο ΟΥΡΑΝΟΣ, ΚΥ ΑΠΙΡΟΣ. ΤΩΤΟ ΔΕ ΟΥΚ ΕΣΤΙΝ. ΑΙΔ- ΠΑΛΙΝ ΓΩ Η ΑΧΟΛΟΥΘΗΣΙΣ.

De solutione captionum, quæ non causam accipiunt pro causa.

Cap. XXIX.

IN eis autem quæ propter aliquam iadiccionem concludunt, videre oportet, an aliquo dempto nihilominus eueniat impossibile: deinde hoc patefaciendum est, ac dicendum se id concessisse,

Ο ΣΟΙ ΤΕ ΠΡΩΤΟ ΤΟ ΠΡΟΣΤΙΘΕΝΑΙ ΚΑΙ ΣΥΛΛΟΓΙΖΟΝΤΑΙ ΣΧΟΠΕΙΝ, ΕΙ ΑΦΑΙΡΟΥΜΕΝΑ ΣΥΜΒΑΙΝΕ ΜΗΔΕΝ ΗΠΟΝ ΤΟ ΑΔΥΝΑΤΟΝ. ΚΑΙ ΠΕΙΤΑ ΤΩΤΟ ΕΜΦΑΝΙΣΕΟΝ, ΚΥ ΛΕΧΤΕΟΝ ΩΣ ΕΔΩΚΕΝ.

οὐχ ὡς δοκοῦν, ἀλλ' ὡς πρὸς τὸν λόγον. ὁ δὲ
ἢ κέρχεται, ὁ δὲ πρὸς τὸν λόγον.

A non quasi sibi videretur, sed quasi ad dispu-
tationem esset accommodandum: ille autem
non est vsus ad disputationem.

De solutione captionum, quæ plures interrogationes pro vna accipiunt.

Cap. XXX.

1 Ratio soluendi. 2 In quibus potissimum cauere ab his fallaciis oporteat, 3 Exemplum
primum, 4 secundum, 5 tertium, 6 quartum. 7 Aliæ solutiones.

ΠΡΟΣ δὲ τοὺς τὰ πλείω ἐρωτήματα
ἐν ποιουῦτας, διὸς ἐν ἀρχῇ διερίθειον.
ἐρώτησις γὰρ μία, πρὸς ἑνὴν ἀποκρίσιν
ἔστιν. ὥστε ἔτε πλείω κατ' ἑνὸς, ἔτε ἐν ἑνὶ
πολλῶν, ἀλλ' ἐν κατ' ἑνὸς ἢ φασπέον, ἢ ἀποφα-
τέον. 2 Ως πρὸς δὲ ἔτε τῶν ὁμοφώνων, ὅτε
μὴ ἀμφοῖν, ὅτε δὲ ὁ δὲτέρω ἢ ἀρχῇ.
* ὥστε μὴ ἀπλοῦ ὄντος τῆς ἐρωτήσεως,
ἀπλῶς ἀποκρινόμενοις, ὁ δὲν συμβαίνει πᾶ-
ρξιν ὁμοίως καὶ ἔτε τούτων. ὅταν μὴ ἢ τὰ
πλείω τὰ ἐνὶ, ἢ τὸ ἐν τοῖς πολλοῖς ἢ ἀρ-
χῇ, ἢ μὴ ἢ ἀρχῇ, τὰ ἀπλῶς δόντι, καὶ
ἀμφοῖν τῶν αὐτῶν πρὸς ἀμφοῖν, ὁ δὲν ὑπε-
νδμήτιον συμβαίνει. ὅταν δὲ ἢ * ὁ μὴ, ὁ δὲ
μὴ, ἢ πλείω ἢ πλείωνων, καὶ ἔστιν ὡς ἀμ-
φοτέρω ὑπὲρ ἀμφοτέρω, ἔστι δὲ ὡς οὐχ
ἢ ἀρχῇ. ὥστε τῶν ὁμοφώνων.

γρ. ὡς π. πῖς
μὴ τὸ ἀπλοῦ
ἔρ. ἀπλ. ἀπ.

γρ. τὰ μὴ, τὰ
δὲ μὴ.

3 Οἷον, ἐν τοῖςδε τοῖς λόγοις. εἰ ὁ
μὴ, ἔστιν ἀγαθόν. ὁ δὲ, κακόν. ὅτι ταῦτα
ἀληθῆς, εἰπεῖν ἀγαθόν καὶ κακόν. καὶ πάλιν
μὴτε ἀγαθόν, μὴτε κακόν. ὅτι ἔστι γὰρ ἐκά-
τερον, ἐκάτερον. ὥστε ταῦτό, ἀγαθόν ἔ κα-
κόν, καὶ οὐτε ἀγαθόν οὐτε κακόν.

4 Καὶ, εἰ ἕκαστον αὐτὸ αὐτῶν ταῦτον,
ἔ ἄλλοις ἔτερον; ἐπεὶ δὲ ἔτε ἄλλοις ταῦτα,
ἀλλ' αὐτοῖς, καὶ ἔτερον αὐτῶν. ταῦτα ἑαυτοῖς
ἔτερον καὶ ταῦτα.

γρ. ἄρ. αὐ.

5 Ἐπὶ, εἰ τὸ μὴ ἀγαθόν, κακόν γὰρ. ὁ δὲ
κακόν, ἀγαθόν. δύο * γίνονται αὐ.

6 Δυοῖν τε καὶ ἄριστων, ἐκάτερον αὐτὸ ἑαυ-
τῶν ἴσον. ὥστε ἴσα καὶ ἀἴσια τὰ αὐτὰ ἑαυτοῖς.

7 Ἐμπότιστοι μὴ οὖν οὐ τοὶ οἱ λόγοι καὶ
εἰς ἄλλας λύσεις. καὶ γὰρ τὸ ἀμφοῦ, καὶ ὁ ἀπὸ μ-
τα, πλείω σημαίνει. ὅτι οὖν ταῦτον, πλείω
ὄνομα, συμβαίνει φῆσαι καὶ ἀποφῆσαι. τῶν
δὲ ὅτι ἢ ἔλεγχος. ἀλλὰ φανερόν ὅτι μὴ
μίας ἐρωτήσεως τῶν πλείωνων γινόμενων, ἀλλ'
ἐν κατ' ἑνὸς φάματος ἢ ἀποφάματος, ὅτι ἔστι
τὸ ἀδύνατον.

B Sed aduersus eas, quæ ex pluribus in-
terrogationibus vnam faciunt, statim
adhibenda est definitio. Interrogatio nam-
que vna est, ad quam vna est responsio.
quare nec plura de vno, nec vnum de mul-
tis, sed vnum de vno vel affirmandum vel
negandum.

2 Sicut autem in homonymis accidit,
quia interdum vtrisque significatis, inter-
dum neutri inest attributum: adeo vt, cum
non sit simplex interrogatio, qui simplici-
ter respondent, nihil inde incommodi pa-
tiantur: similiter & in his, quando vel plu-
ra vni, vel vnum multis inest, aut non in-
est; nihil ei qui simpliciter concessit, & hoc
peccatum admisit, repugnans colligitur:
sed iunc, cum alterum est, alterum non est:
aut multa de multis dicuntur, & vtraque
vtrisque partim insunt, partim non insunt:
ideoque hoc est cauendum.

3 Vt in his argumentationibus. Si alte-
rum est bonum, alterum malum; hæc verè
dici bonum & malum, rursusque nec bo-
num nec malum, quia vtrumque non
est vtrumque. Itaque idem est bonum
ac malum, & neque bonum neque ma-
lum.

4 Item, Res quæque est ne ipsa secum
eadem, & ab aliis diuersa? quia verò hæc
non cum aliis, sed secum sunt eadem, & se-
cum sunt diuersa: eadem ab iisdem diuersa
& eadem erunt.

5 Præterea si quod bonum est, malum
fit; & quod malum, bonum; vtrique duo
facta erunt.

6 Cumque duo inæqualia sint, vtrum-
que erit ipsum sibi æquale: itaque æqualia
& inæqualia eadem iisdem erunt.

7 Incidunt autem hæc argumentationes
& in alias solutiones. nam & verbum Am-
bo, & verbum Omnia, plures significatio-
nes habet: non igitur eiusdem, præter-
quam nominis, affirmatio & negatio col-
ligitur: hoc autem non erat elenchus.
Sed perspicuum est, nisi plures interro-
gationes pro vna sumantur, sed vnum de
vno affirmetur, vel negetur, non fore im-
possibile.